

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ

SHIKSHAN SOUDHA A Quarterly Education and Research Journal

Listed in U.G.C. Care List

ಸಾಮಾಜಿಕ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ
ಭಾವನಾತ್ಮಕ
ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು
ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ

ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ
ಅನುವಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ
ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ
ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

U.G.C. Care Listed Journal

7^{ನೇ} ವರ್ಷದ 11 ನೇ ಅಂಕ

ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಪ್ರಕಾಶನ:

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಪ್ರಕಾಶನ:

- 1. ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ
- 2. ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ
- 3. ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ
- 4. ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ
- 5. ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ
- 6. ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ
- 7. ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ
- 8. ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ
- 9. ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ
- 10. ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

Shikshan Soudha

A Quarterly Education and Research Journal

VIDYANIDHI PRAKASHANA

SRI SIVAKUMAR AGENCY

Station Road, Near Mahendrakar Circle,

GADAG-582 101 Dist. : Gadag

Karnataka State (India)

Phone : 08372-237527, 277527

email : shikshansoudha@gmail.com

The views expressed in the articles side are the individual opinions of the authors and they in no way represent or reflect the opinion of SHIKSHAN SOUDHA nor does SHIKSHAN SOUDHA subscribe to these views in no way. All disputes are subject to the jurisdiction of Gadag court only.

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

U.G.C. Care Listed Journal

Inside

ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ (Articles)

- 05 ಕುಂ. ವೀ. ಕಥೆಗಳು : ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷದ ನಿರೂಪಣೆ - ಡಾ. ದೊರೇಶ
- 10 ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ನಾದಲೀಲೆಯ ಭಾವಲೀಲೆ - ಡಾ. ಗಿರೀಶ ಮುಗ್ಧಿಹಳ್ಳಿ
- 15 ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಗೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಕೊಡುಗೆ - ಡಾ. ಮಾಧವ ಎಂ. ಕೆ.
- 17 ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಪರ ಆತ್ಮಗಳ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಗಾಗಿ - ಶ್ರೀಕಾಂತ ಕೆ. ಸಿ.
- 18 ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಮರದ ಮಹಾನ್ ಚೇತನ ಗುದ್ದಪ್ಪ ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ - ಡಾ. ಶಿವಯೋಗಿ ಕೋರಿಶೆಟ್ಟರ
- 21 ಶೋಷಿತರ ನಾಯಕ ಬಾಬೂಜಿ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿ - ಡಾ. ಚಂದ್ರಪ್ಪ
- 22 21ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ? - ಡಾ. ಸುರೇಶ ಕೆ. ಪಿ.
- 25 ಶರೀಫರು ಹಾಗೂ ಅವರ ತತ್ವಪದಗಳು : ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ - ಶಂಕರಪ್ಪ ಬಾರಿಕೇರ
- 29 ಪ್ರೇಮ-ಕಾಮದ ರಹಸ್ಯ ಶೋಧಿಸುವ 'ಯಯಾತಿ' - ಮಂಜುನಾಥ ಪಾಟೀಲ, ಡಾ. ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಸಂಜೀವಣ್ಣನವರ
- 32 ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು - ಅಶೋಕ ಕೋರಿ, ಡಾ. ರೇಣುಕಾ ಅಸಗಿ
- 35 ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಅನುವಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳು - ಡಾ. ರಾಮಲಿಂಗಪ್ಪ ಟಿ. ಬೇಗೂರ
- 40 ತತ್ವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ದರ್ಶನ - ಪ್ರೊ. ಕಾಳಪ್ಪ ಬಡಿಗೇರ

ಸಂಶೋಧನೆ (Reserch)

- 42 ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಬತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನ - ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಎ.ಎಲ್.
- 46 ಎಸ್.ಬಿ.ಐ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ವೃತ್ತಿ ಒತ್ತಡದ ಮಟ್ಟ : ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ - ಸವಿತಾ ಎಲ್.ಎಚ್., ಡಾ. ಟಿ.ಎನ್. ಗೋಡಿ
- 49 ಅಸಂಘಟಿತ ಮಹಿಳಾ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಪರಿಣಾಮ - ವಿರೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ
- 54 ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಓದುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ - ಡಾ. ಶಿಧ್ಧಪ್ಪ ಶಿ., ಭೂಮಣ್ಣವರ

ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು (Education Thinkers)

- 59 ಮಾಂಟೇಸರಿ - ಜಯದೇವ ಎಂ. ಮೆಣಸಗಿ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ಸಂಪಾದಕಿಯು

ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೊಂದು ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ನುಡಿನಮನ

ದೇವರು ನೀಡಿದ ಜನ್ಮ, ತಂದೆ-ತಾಯಿ ನೀಡಿದ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾತ, ನಿರೂಪಿಸುವಾತ ಶಿಕ್ಷಕ. ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಸುಂದರ ಮಡಿಕೆಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಒಬ್ಬ ಕುಂಬಾರನ ಅಗತ್ಯತೆ ಎಷ್ಟಿರುತ್ತೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಯಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಸುಂದರ, ಸಾರ್ಥಕ ಜೀವನವನ್ನಾಗಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕನೆಂದರೆ, ಆತ ಬರೀ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಆತ ಮಕ್ಕಳ ಮನದ ಚಿಕಿತ್ಸಕ, ಮಕ್ಕಳ ಬದುಕು ಕಟ್ಟುವ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರನ್ನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯ ಎನಿತು ಪೋಷಿಸುವ ಪಾಲಕ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹಲವಾರು ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನದ್ದು, ಯಾಕೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಬುನಾದಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನಾವು ದೀಪವೆಂದರೆ, ಯಾವ ಅತೀಶಯೋಕ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಬದುಕಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿ. 'Good Teacher is Like A Candle it Consumes Self to light the Way' For Others.

ಶಿಕ್ಷಕನೆಂದರೆ ಜಾತಿ ಮೀರಿದ ಜ್ಯೋತಿ, ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯ ಬೆನ್ನುಹುರಿ ಮುರಿದು ಬೆಳಕೆಂಬ ಜ್ಞಾನದ ಕುದುರೆಯನ್ನೆರಿ ಮೆರೆವ ಬಿಳಿಯ ದೊರೆ. ಶಿಕ್ಷಕರೆಂದರೆ ದಿವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಯ ಭವ್ಯ ಮೆರವಣಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನೆಂದರೆ, ಭವದ ಜ್ಞಾನದ ವಿಜಯೋತ್ಸವ.

Teacher And Technology ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹಳ ಸದ್ದು ಮಾಡಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಈ ಕೊರೋನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ, ಪ್ರೌಢ, ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಹಂತದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಡುವಂತದ್ದು, ಅದೆನೆಂದರೆ, ಎಷ್ಟೇ ಮೇರು ಶಿಖರವನ್ನೇರಿದರು ಶಿಕ್ಷಕನ ಸ್ಥಾನ ತುಂಬಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಶಿಕ್ಷಕರು ನೀಡುವ ಪಾಠ ತಾಯಿಯ ಎದೆ ಹಾಲು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಎಂದರೇ ಬಾಟಲ್ ಹಾಲು, ಹೊಟ್ಟೆ ಎನೋ ತುಂಬುತ್ತೇ ಆದರೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತೆ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಇನ್ನಿತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಹಂತದ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಬುನಾದಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ವಿದ್ಯೆಯ ಯಾವುದೇ ಹಂತವಾಗಿರಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಕರದು ತೀರಿಸಲಾಗದ ಋಣ, ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಹಾರ್ದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು ಮತ್ತು ನನ್ನ ನುಡಿನಮನಗಳು.

- ಡಾ. ಎಸ್.ಬಿ. ಯಾದವಾಡ
ಸಂಪಾದಕರು

ಕುಂ. ವೀ. ಕಥೆಗಳು : ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷದ ನಿರೂಪಣೆ

✍ ಡಾ. ದೊರೇಶ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕಡೂರು-577548

ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ಜನಜೀವನ ನೋಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸ್ತರದ ಜೀವನವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಸ್ತರ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತರಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವುದು ಸಹಜ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಳಸ್ತರದ ಜನರು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುವುದೂ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸೇವೆ ಹಾಗೂ ಆಶ್ರಯ ತತ್ತ್ವದಡಿ ಮೇಲುಸ್ತರದ ಶೋಷಣೆಯ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಕೆಳಸ್ತರದವರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪದ ಶೋಷಣೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ತರದ ಅನೇಕ ತಾರತಮ್ಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ವರ್ಗಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಳವರ್ಗದವರು ತಮ್ಮ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರೆ, ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಭಾದೆ ಬರದಂತೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಾವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಭಾರತದಂತಹ ಜಾತಿಸಮಾಜವುಳ್ಳ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಸಂಘರ್ಷದಂತೆ, ವರ್ಗಸಂಘರ್ಷವೂ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಈ ತಾರತಮ್ಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪದ ಚಿಂತಕರು ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳು ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಸಮತಾವಾದ, ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್‌ವಾದ ಮುಂತಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಶಯವೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಬಯಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬರಹಗಾರನು ತನ್ನ ಕೃತಿಯೊಳಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ತಾನು ಕಂಡುಂಟೆ ವರ್ಗಶೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ವರ್ಗಸಂಘರ್ಷ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮೂಲಕ ವರ್ಗತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನವಿದ್ದು ಆತನ ಕೃತಿಯೊಳಗೆ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕನ್ನಡದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕಥೆಗಾರರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕುಂವೀ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ವರ್ಗಸಮಾಜವನ್ನೂ, ಅದರೊಳಗಿನ ಸಂಘರ್ಷಾತ್ಮಕ ನೆಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಚಲನೆಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಚೇತನ ಸದಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಡನೆ ತುಡಿಯುವುದು ಸಹಜವಾದುದಾಗಿದೆ. ಹಣ, ಅಂತಸ್ತು, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯರೂ ಸಹಅದರಿಂದ ತನಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನೋವು ನಷ್ಟಗಳಾದಾಗ ಹಾಗೂ ನೇರವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದಾಗ, ತನ್ನವರಿಗೆ, ತನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದಿನ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ದುಃಖ ಉಂಟಾದಾಗ, ತಾನು ನಂಬಿದವುಗಳನ್ನು ದೂಷಿಸದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಒಳಗಿನ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ಸ್ಫೋಟಿಸದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಷಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು,

ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಲಾಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಂಡೇಳುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಅಮಾನವೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೇಳುವುದು ತಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಂಬುದು ಬಂಡಾಯ ಬರಹಗಾರರ ಅಭಿಮತ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಬಂಡಾಯ ಬರಹಗಾರರೂ ಹೊರತಲ್ಲ.

ಕುಂವೀ ಅವರ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಕೆಳವರ್ಗ, ಕೆಳಜಾತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉಳಿವಿಗೆ, ತಮಗಾದ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಜಾಗೃತಗೊಂಡು ಮೇಲುವರ್ಗದೊಡನೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಾದರೆ: 'ದೇವರ ಹೆಣ' ಕಥೆಯು ಕೆಳವರ್ಗದವರ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಭಯಾನಕ ಹಸಿವಿನ ಚಿತ್ರಣದ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದ ಹಸಿವಿಗಿಂತ ಸನಾತನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೇಲುವರ್ಗದವರ ಕ್ರೋಧ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥಪರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. 'ದೇವರ ಹೆಣ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಗೌಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತಿರೋ ಎತ್ತನ್ನು ತಿನ್ನುವ ತನ್ನ ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಹಕ್ಕನ್ನು ತೋಣ್ಣಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಆಗಿದ್ದರೂ ಕುಟುಂಬದ ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡಿಗಾಗಿ ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಹೌದು. ತೋಣ್ಣಿಯ ದಯನೀಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಸತ್ತ ಎತ್ತಿನ ಕೆಳೆಬರವನ್ನು ದೇವರ ಹೆಣವಾಗಿಸಿದ ಗೌಡ ನೆಲ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡುವುದು ಹಸಿದವರನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತೋಣ್ಣಿಯೂ ಊಳಿದ ದೇವರ ಹೆಣವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಗೌಡನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಸವಾಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪೋಲೀಸ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ನನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗ ಮತ್ತು ಮೇಲುವರ್ಗದ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರೂ ಕೂಡ ಸರಕಾರಿ ಯಂತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಶೋಷಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ಮತ್ತು ಹುಲಿ ಅಂಗಳದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಬೊ ಲಬೊ ಬಾಯಿ ಬಡಿದು ಗೌಡರು 'ಅನಾಗರೀಕ ಮಂದಿ ಸಾರೂ, ಇವ್ರೀಗೆ ನೀವೇ ಸರಿಯಾದ ಗುರು ಅಂತ ಅಂದಿದ್ದು ಸಬ್‌ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ರಿಗೆ ಸಮಂಜಸವೆನ್ನಿಸಿ ತೋಣ್ಣಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿದ. ರಕ್ತಮಾಂಸವಿರದಿದ್ದರೂ ಆ ಮುಖದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಆಳದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಮಿನುಗುವ ಎರಡು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಆ ಸಿಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೆ ಎದ್ದು ಗತ್ತಿನಿಂದಲೇ ತೋಣ್ಣಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೂ ತನ್ನ ಖಾಕಿಯ ಕಾವು ಅವನಿಗೆ ತಾಕಿದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನೆಪಮಾತ್ರ ಮಾತಿಗೆ ತಲೆತಗ್ಗಿಸುತ್ತಾ ಉಗುಳು ನುಂಗಿ "ಕಳ್ಳ ಬಾಂಭೋಡ್ ಇಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋದು, ನಿಂಗೆ ಆರಿಂಗ್ಕು ಜೇಲಿಗಾಕಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸ್ತೀನಿ" ಎಂದು ತೋಣ್ಣಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇದ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ. ಆ ಮಾತಿಗೆ ತೋಣ್ಣಿ ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಬರತೈತ್ತೀ ದ್ಯಾವೂ ಆರಿಂಗ್ಕಾಕಿ ಒಂದ್ವರ್ಸ ಆಕಿಬುಡಿ ಎಪ್ಪಾ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳ್ತೀನಿ ಬೇಕಾರೆ

ಎಂದು ನುಡಿದದ್ದು ಕಂಡು ಹೌಹಾರಿದ ಮತ್ತು ಗೌಡರ ಬಳಿಗೆ ಆ ಕ್ಷಣ ಹೋಗಿ? “ಇಂಥೋರೈಲ್ಲ ಜೇಲಿಗಾಕೋದಿಂದ ಏನುಪಯೋಗ ಅಂತೀನಿ” ಅಂದ. ‘ಜೇಲಂದ್ರೆ, ಪೋಲೀಸಂದ್ರೆ ಠೋಣ್ಣಿ ಹೆದರದಿದ್ದದು ಕಂಡು ಗೌಡರಿಗೂ ಭಯ ಆಯ್ತು. ‘ಹೋಗ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಒಂದು ಬುದ್ಧಿ ಕಲ್ಪಿ ಓಗ್ಲಿ’ ಅಂತ ಅಂದರು. ಅದಕ್ಕೂ ಇನ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ‘ಇಂಥೋನ್ನ ಒದೀಲಿಕೋ ನಮ್ಮ ಭಯ ಆಗ್ಗದಿ ಗೌಡೆ ಏನೋ ತಿಂದೀವಂತ ಒಂದು ಮಾತು ಬಯ್ಯಬಹುದಷ್ಟೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಉಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು ಗೌಡರು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಆಸೆ ಹೊಸ ಮಂದಹಾಸ ಮೂಡಿದ್ದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಠೋಣ್ಣಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತಾಗ ಇನ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಕಾಲೊಳಗೆ ನಡುಕ ಹತ್ತಿತು. ಈ ಸಾರಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿರೋದ್ದು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡ್ತೀನಿ ಇನ್ನೊಂದಾಗಿ ಬಾಲಬಿಚ್ಚಿದೀ ಅಂದ್ರೆ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಠೋಣ್ಣಿ ಆವೇಶದಿಂದ “ಅದೆಂಗ್ ಬಿಟ್ ಓಗ್ಲೀರೋ ನೋಡೇ ಬಿಡ್ತೀನಿ. ಈಗನನ್ ಕರೊಂಡೋಗ್ಲಿಲ್ಲಂದ್ರೆ... ಇದ್ದಿಂತ ದೊಡ್ ತಪ್ಪು ಮಾಡ್ತೀನಿ...” ಎಂಬಿತ್ತಾದಿಯಾಗಿ ಒಂದೇಸಮನೇ ಮಾತಾಡತೊಡಗಿದ... ಕೂಡಲೆ ಇನ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಎದೆ ಡವ ಡವ ಬಡಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಆಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬಿಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಜೀಪೇರಲು ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದನು. ಅರೆ ಪೋಲೀಸರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ಠೋಣ್ಣಿ ಒಂದು ಕೈ ನೋಡೆ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಜೀಪಿನ ಬಳಿಗೆ ಜಿಗಿದನು. “ನನ್ನ ಜೇಲಿಗಾಕೀ... ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ರೂ ಯಾಕಿ ಜೇಲಿಗಾಕಲ್ಲ” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಜೀಪೆರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಕೂಗಿಗೆ ಕೂಗು ಸೇರುತ್ತಾ ಅವನ ಕುಟುಂಬದ ಇತರೆ ಸದಸ್ಯರೂ ಅವನಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು ನಮ್ಮನ್ನು ಅದೆಂಗ್ ಬಿಟ್ ಓಗ್ಲೀರಿ ಎಂದು ಚಂಡಿ ಹಿಡಿದರು. ಹುಲಿಯೂ ಸಹ ಬೊವ್ ಬೊವ್ ಅಂತ ಪೋಲೀಸರನ್ನು ಬೆದರಿಸತೊಡಗಿತು. ಇನ್ನೂ ಜೀಪು ಚಾಲೂ ಆಗದಿದ್ದು ಕಂಡು ಎಸೈ, ಜೇನುಗೂಡು ತಡವಿದವನಂತೆ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಾ ಡ್ರೈವರನ ಮೇಲೆ ಹರಿ ಹಾಯತೊಡಗಿದನು. ಕೆಟ್ಟ ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಜೀಪೇರತೊಡಗಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಆಚೆ ತಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಇನ್ನೇನು ಅವರು ಹತ್ತೇ ಬಿಟ್ಟರೆನ್ನವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೀಪು ಬುರ್ ಅಂತ ಚಾಲೂ ಆಗಿ ಉರುಳಿತು. ಹಂತ-ಹಂತವಾಗಿ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಿ ಓಡತೊಡಗಿ ಜೀಪನ್ನು ಠೋಣ್ಣಿ, ಮತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಕರಕೊಂಡೋಗ್ಲೋ ಗಂಡಸಾಗಿದ್ದ ಕರಕೊಂಡೋಗ್ಲೋ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ದುಂಬಾಲು ಬಿದ್ದರು. ಠೋಣ್ಣಿ ಮಾತ್ರ ಜೀಪೆಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ... ಬರ್ತೀನೋ ಬರ್ತೀನೋ... ಅಂತ ಕೂಗುತ್ತಾ ಓಡಿಯೇ ಓಡಿದ. ಹುಲಿ ಸಹ ಬೊಯ್.... ಬೊಚ್? ಅಂತ....ಬೊಗಳುತ್ತಾ ನಿಂತಿತು”

ಹೀಗೆ ಇಡೀ ಕೇರಿಯ ಜನ ಪೋಲೀಸರನ್ನು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುವ ದೃಶ್ಯ ಸರಕಾರಿ ಯಂತ್ರದ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ಹಾಗೂ ಹಸಿವಿನ ಕಠೋರತೆಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಹಸಿವಿನ ಎದುರುತೋಷಣೆಗೊಳಗಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎದುರು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಕ್ತಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುವುದನ್ನು ಈಮೇಲಿನ ಸಂದರ್ಭ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಳವರ್ಗವೇ ಪ್ರಜಾಶಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನುನಡೆಸಿ, ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಆಹಾರ ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಂತಾಗಿದೆ. ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಕೂಡ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿ ಮೇಲುವರ್ಗದವರ ಕ್ರೂರ ವರ್ತನೆಗೆ ತಕ್ಕ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕುವುದನ್ನು ಕಥೆಯು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

“ಎಂಜಲು” ಕಥೆಯು ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷಗಳೆರಡನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಜಮೀನ್ದಾರನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಜೀತದಾಳು ಕಿವುಡನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆತನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿ

ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಕಿವುಡನನ್ನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ದುಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಗೌಡನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಗೌಡನ ನಯವಂಚಕತೆ ಕಿವುಡನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಲೇಖಕರು ಆತನಿಗೆ ಕಿವುಡನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಡವ ಹಾಗೂ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಕಿವುಡನಿಗಿಂತ ಗರಿಗರಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಗೌಡನ ಚಂದ್ರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕಿವುಡನಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಾಗದ ಲೈಂಗಿಕ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಆಕೆ ಗೌಡನಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದುಹೆಣ್ಣಿನ ತೃಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅತೃಪ್ತಿಗಿಂತ ಗೌಡನ ಈ ರೀತಿಯ ನಡವಳಿಕೆ ಮಾನವೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡನ ಸ್ವತ್ತು ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಂತೆ ಕಿವುಡನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಓದುಗರನ್ನು ಆಲೋಚನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಕಥೆಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಿವುಡನು ಗೌಡರ ಹುಚ್ಚುನಾಯಿಯ ಕಡಿತಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಕೇರಿಯ ಜನರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಬೊಗಳುವುದು ತನ್ನ ನೆರವಿಗಾಗದ ಜನರ ವಿರೋಧವೇ ಆಗಿದೆ. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಗೌಡ ಒಂದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಅನಾಥ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಆಗದೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲೂ ಆಗದೆ ಎಡಬಿಡಂಗಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಿವುಡ ತಲುಪುತ್ತಾನೆ. ಚಂದ್ರಿಯನ್ನು ಗೌಡನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಕಿವುಡನಪಾಲಿಗೆ ಚಂದ್ರಿಯು ‘ಎಂಜಲು’ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಥೆಗಾರರು ಮೇಲಿನ ಶಿರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ‘ಮೃತ್ಯು’ ಕಥೆಯು ಶಾರದಾಳ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ಕಂಟಕಪ್ರಾಯವಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಗಂಡನಿಂದ ದಿನನಿತ್ಯ ತೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ದಾರಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ. “ಬಾಣಲಿಯಿಂದ ಬೆಂಕಿಗೆ” ಎನ್ನುವ ಗಾದೆಯಂತೆ ಅವಳ ಬಾಳೇ ರಸೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಪೋಲೀಸರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವರು ಅವಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರ ಕಛೇರಿಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಬೂರ್ಜ್ವಾ ಬರಹಗಾರರು ನೀಡುವ ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಚಿತ್ರಿಸೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಕಥೆಗಾರರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಲೇಖಕ ಎಡಪಂಥೀಯ ಒಲವಿನ ಸರ್ಕಾರ ಇರೋದು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಸಾರ್. ಅಂದ ಹಾಗೆ ಚೀನಾಕ್ಕೆ ನೀವು ಕಳಿಸ್ತೀರೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೃಂದದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರಿದೆ ತಾನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ ಇದೆ ಅಂತ ತಿಳಿದು ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟನು. ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ ಪುನರಚನೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನಹೆಸರು ಮರೆಯಬಾರದೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ. ದಡೂತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಗಲುಮೇಲೆ ಕೈ ಹಾಕುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿ.... ನಂ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೆರವಣಿಗೆ ತೆಗದಿದ್ದೇರಂತೆ....ತೆಗೀರಿ.... ಆದ್ರೆ ನಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ಅಲ್ಲ.... ಸರ್ಕಾರ ಉರುಳಿಸಬೇಕಂತ ಕುತಂತ್ರ ಮಾಡ್ತೀರೊವಿರೋಧಿ ಪಕ್ಷಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನುಡಿಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅದರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಟೀಬಲ್ಲಮೇಲಿದ್ದ ಕಳೇಬರವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ “ಏನಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯಾದ ಮಾಡೆಲ್ ಇಟ್ಟಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲ” ಎಂದು ಗುನುಗುತ್ತ ಹತ್ತಿರ ಓಹ್ ಶಿಶುವೊಂದರ ಕಳೇಬರ ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದನು. “ಓಹ್, ನಾನು ಶಿಶುಸಂಕ್ಷೇಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ನೋಡಿದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿನ ಮಗುವಿನಕಳೇಬರ... ಒಳ್ಳೆಯ ಶಕುನ, ಎನ್ನುತ್ತ ಸಮಾಜದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿನಿನ್ನೆ ಪ್ರಶಂಸೆಗಳು ಸಲ್ಲಲೇಬೇಕು.... ಅದಿಲ್ಲ, ಈ ನತದೃಷ್ಟಿ ಶಿಶುವಿನ ಜನ್ಮದಾತೆ ಯಾರು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಆತ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬೆನ್ನು

ಮಾಡಿ ನಿಂತಿದ್ದ, ಹೆಣ್ಣು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ತಕ್ಷಣ ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ “ಅಯ್ಯೋ ಆಕೆ ಜೀವವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿನೆ ! ನಾಳೆ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಂದು ವೇಷ ಹಾಕಲು ತರಿಸಿರುವ ನಟ ಇರಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ” ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟ ಆಕೆಯನ್ನು ನಖಶಿಖಾಂತ ಪರಿಶೀಲಿಸಿತು. “ಏನಮ್ಮ ನೀನು ವಿಧವೆಯೇ” ಎಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿತು. ಆಕೆ ಉತ್ತರಿಸದಿದ್ದಾಗ ನೀನೇನೂ ಹೆದರಬೇಡ ತಾಯಿ... ನಾನು ಮಹಿಳಾ ಕಲ್ಯಾಣದ ಮಂತ್ರಿ” ಅಂದಿತು. ಆಕೆಯ ಮೌನ ಮುರಿದು ಒಬ್ಬ “ಆಕೆಗೆ ಗಂಡ ಇದ್ದಾನೆ ಸಾರ್. ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಘಟಕ. ನಮ್ಮ ತುಂಬಾ ಬೇಕಾದೋನು ಅಂತ ಅಂದ.ಮಂತ್ರಿ ಉತ್ತರದಿಂದ ಬೇಸರಪಟ್ಟ” ವಿಧವೆ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಗಂಡ ಸತ್ತಿರಬೇಕಂತ ಇಲ್ಲ. ಕಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡ ಅಂದ್ಯೇಲೆ ಮುಗಿತು.ಈಗ ನಿಜವಾಗೂ ವಿಧವೆ ಅಂತಲೇ ಅರ್ಥ. ಈ ಧರದ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ನಮ್ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಪ್ಲೀಜ್ ನೋಟ್ ಇಟ್” ಅಂದಿತು. “ಕೃತಯುಗದಿಂದ ಸತತ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದೋ ಈಕೆಯನ್ನೇ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ” ಅಂತ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನುಡಿಯುತ್ತಲೆ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಗುಬ್ಬಿಕೂತವು. ಎಲ್ಲರೂ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆಕೆಯತ್ತ ಚಲಿಸಿ ಸುತ್ತ ನಿಂತರು. ಸತತ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸೋತಿದ್ದ ಆಕೆಗೆ ಇದರಿಂದ ಭಯವಾಯಿತು ಸುತ್ತ ನೋಡಿದಳು. ಅವರೆಲ್ಲ ಶುದ್ಧ ಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು, ಸುದ್ದಿಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಗಂಡನಿಗಿಂತ ಭಯಂಕರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಏನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಷ್ಠಿ ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಮಗಳ ಕಳೆಬರಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಗಲಾಚಿದಳು ಅದು ಕೊಳೆಯುವ ಮುನ್ನ ಮಣ್ಣು ವಾಡುವುದು ತಾಯಿಯಾದತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೂ ಹೇಳಿದಳು.ಮಂತ್ರಿ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಸರಿದು “ನೋಡಮ್ಮ ಥೇಟ್ ಪವಿತ್ರ ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಹೋಲುವ ಆ ಕಳೆಬರವನ್ನು ಕೆಡಲು ನಮ್ಮ ಯಾರ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ ಒಪ್ಪ ಇಲ್ಲ. ಗುಪ್ತ ನಿಧಿಯಂತೆ ಪ್ರಾಚೀನ-ಸ್ಫಾರಕದಂತೆ ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಕಳೆಬರವೂ ಸಹ ದೇಶದ ಸೊತ್ತು; ಸರಕಾರದ ಸೊತ್ತು” ಎಂದು ನುಡಿದು ಆಕೆಯನ್ನು ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಳಿಸಿದ. “ಇಂಥ ಒಂದುಅಪರೂಪದ ಸ್ಫಾರಕದ ದೇಶದ ಸೊತ್ತಿನ ತಾಯಿಯಾದ ನೀನೂ ಈ ದೇಶದ ಸೊತ್ತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನೂನು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ; ಈ ದೇಶದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಸದಾ ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಎಡ ಪಂಥೀಯ ಒಲವುಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡ್ಕೊ. ನಗುನಗುತ್ತಾಬಾ” ಎಂದು ಒಬ್ಬ ನುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಆಕೆಯತ್ತ ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯತೊಡಗಿದರು. ಅವಿಷ್ಟು ಮಂದಿಯ ಕಬಂದ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ಆಕೆ ಅವಿರತ ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದಳು.

ಕಥೆಯು ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಯನ್ನೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕುರಿತಾಗಿದೆ.ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಬರುವ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಗೋಸುಂಜೆ ತರಹದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಎಡಪಂಥೀಯ ಲೇಖಕರ ಬೂರ್ಜ್ವಾ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯ, ವಿಡಂಬನೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷವು ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ನಡುವೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪುರುಷರ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಶಾರದ ಅವರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ನೇರವಾದ ಸಂಘರ್ಷ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ ನಿರ್ಧಾರ ಹಾಗೂ ನಿಲುವುಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಟ್ಟಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಅವರು ಮೊನಚಾದ ವಿಡಂಬನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬದಲಾಗಬೇಕು.ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಾಗಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ತಮಗಾದ ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಕಿರುಕುಳಗಳ ವಿರುದ್ಧ

ಹೋರಾಡುವಂತಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದು ಲೇಖಕರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

‘ಸಂಸ್ಕಾರ’ ಕಥೆಯು ನೌಕರಶಾಹಿ ವರ್ಗದ ಭ್ರಷ್ಟತೆಯನ್ನು, ಕರ್ತವ್ಯಹೀನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೈಜವಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿ, ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿರುವ ಅನಾಥ ಶವದ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಕುತಂತ್ರವನ್ನು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಬಸ್ ಕಂಟ್ರೋಲರ್ ಗುರಪ್ಪ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಿ, ಮೇಲಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಂತ. ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿರುವ ಅನಾಥ ಹೆಣ್ಣು ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಹಣವನ್ನು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ತುಂಬಾ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಬಂದಂತಹ ಹಣದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ತನ್ನ ಕಿಸೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರಮಾಡುವ ಒಂದು ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಗುರಪ್ಪನ ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯೇ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳ ನಡುವೆ ನೇರವಾದ ಹಣಾಹಣಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಯಾವುದೇ ಹೆಣ್ಣು ಸಂಸ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವವರ ಬದಲಿಗೆ ಬೇರೆಯವರ ಕೈ ಸೇರಿದ್ದೆ ಭೀಕರ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎರಡು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಸಾರವುಳ್ಳ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿಯೊಂದು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ‘ಭೀಕರ ಕೊಲೆ ಪ್ರಕರಣ’ ಒಂದೂರು, ಒಂದು ತಿಂಗಳು, ಒಂದು ದಿನ.... ಜಿಲ್ಲಾ ಒಂದೂರು ಗ್ರಾಮದ ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಎರಡು ಹರಿಜನ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ಸುಡುಗಾಡ ಬಳಿ ಹೊಡೆದಾಟ ನಡೆಯಿತು. ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಮೃತಪಟ್ಟರು. ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತರು.ಐದು ಮಂದಿಗೆ ಭಾರಿ ಗಾಯಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಗಲಾಟೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಕಸ್ತೂರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಯ ಕೊಲೆಯ ಮೂಲ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿರುಚಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದವರನ್ನು ಉಳಿಸಿ ತನ್ನ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ್ದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಘಟನೆಯ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ವರದಿಯ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಪೀಡಿತವಾಗಿದೆ. ಗುರುಪ್ಪನಂತಹ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ನಯವಂಚಕರಿಂದ ಇಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಭಯಾನಕವಾದ ಅನುಭವ ನೀಡುತ್ತದೆ.ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾವು ನೋವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಗುರಪ್ಪ ನಿರಪರಾಧಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಶವಸಂಸ್ಕಾರದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಳವರ್ಗ ಸ್ವತಃ ಶವಗಳಾಗಿ ಬೀಳುವುದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ದುರಂತದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.ನಿಜವಾದ ‘ಸಂಸ್ಕಾರ’ ಯಾರಿಗಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ಕತೆಯ ನಿಷ್ಕರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಕೃತ ಸತ್ಯದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಖಂಡನೆ ಬಂಡಾಯ ಬರಹಗಾರರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ನಗರಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು ಸುಲಭ.ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಸರಳವೆನಿಸಿದರು ಹಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಜಾತಿ ವರ್ಗಗಳ ಜನ ಸಮುದಾಯ ವಿರುವುದರಿಂದ ಇವರಲ್ಲಿ ಮೇಲು-ಕೀಳು ಭಾವನೆಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಪ್ರಧಾನಪಾತ್ರವಿದೆ.ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ-ಉಪಜಾತಿಗಳು, ಒಡೆಯ-ಆಳು ಸಂಬಂಧ, ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದರ ಅಸಮಾನತೆ, ದೇವಾಲಯಗಳು ಗ್ರಾಮ ಬದುಕನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜವು ಅನಕ್ಷರತೆ, ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಬಡತನ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮುಂತಾದ

ವಿಷಮತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಾಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣಗಳು ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದು, ಜಾಗತೀಕರಣದ ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಗ್ರಾಮಸಮಾಜದ ಸಮುದಾಯದೊಳಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪಂಚಾಯಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಜಾತಿಯತೆ-ಲಿಂಗಭೇದ, ಅಸ್ವಶೃತೆಯಂತಹ ಹೀನ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ವೈರುಧ್ಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕುಂವೀ ತಮ್ಮ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಚಂಡಮಾರುತ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಿ ವೈದ್ಯರ ಕರ್ತವ್ಯ ಲೋಪವನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ನಿರ್ದಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಿಸರ್ಗ ವಿಕೋಪವಾದ ಚಂಡಮಾರುತಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದವರ ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ನಿರ್ಗತಿಕರಾದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಿದ ವೈದ್ಯರುಗಳು, ಸತ್ತ ಹೆಣಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಜೀವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅವರ ಮೈಮೇಲಿನ ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪದವಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ವೃತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವಚನ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ನಿಸ್ವಾರ್ಥವಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದ ಮಾತಿಗೆ ಮೌಲ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಲೇಖಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿರುವಂತಿದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲೂ ಇವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸೇವೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೆ ಅನುಮಾನಗಳು ಬರಲಾರಂಭಿಸಿವೆ.

ಕತೆಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣದ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಡಾಬನ್ನು ಕೀಳಲು ಹೋದ ವೈದ್ಯನಿಗೆ ಆ ಹೆಣ ಸ್ವೋಟವಾಗುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಇದ್ದಾಗ, ಸತ್ತಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಅತ್ಯಪ್ಪಿಯ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ವಿಧಾನ ಸಂಕೇತದಿಂದಕೂಡಿದೆ.ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕಥೆಯ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. "ಬಿಸಿಲ ಕಳಸದ ಹಿಮಶಿಖರ" ಕಥೆಯು ಕುಂ.ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಅವರಿಗಾದ ಸಮಾಜವಾದದ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಭಾವ ವಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯ ನಾಯಕ ವೆಂಕೋಬ ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕೆಳವರ್ಗದವರೆಲ್ಲಾ ಮೇಲುವರ್ಗದವರ ಶೋಷಣೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಕಾಮ್ರೇಡ್ ವೆಂಕೋಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದ ಇವರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದಾಗ ನಕ್ಸಲ್ಬೆಟ್ ದುರಗೋಚಿಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೆ ಜಮೀನ್ದಾರನ ಪ್ರತಿ ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಸವಾಲ್ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಜೀವನಮುಖಿಯಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಬಂಗಾರದಂಥ ಶಿವಪೂಜೆ ಸಣ್ಣೀರಜ್ಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಕೋಬ ಮನೆ ಮಗನಂತಿರಬಹುದಿತ್ತು. ಅಜ್ಜನ ಶಿವಪೂಜೆಯ ಖೋಚಿತನವನ್ನು ಜಗಜ್ಜಾಹಿರ ಮಾಡಿ ಸಾಹುಕಾರ ರಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಆತನ ಎಳೆ ಪ್ರಾಯದ ವಿಧವೆ ಮಗಳುಶಾಂತಿಗೂ ಡ್ರೈವರ್ ಖಲಂದರ್‌ಗೂ ನಡುವೆ ಪ್ರೇಮಾಂಕುರ ಹುಟ್ಟಲು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ತಾನೆ ಖುದ್ದುನಿಂತು ಅವರಿಬ್ಬರ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ವರ್ಷೋಪ್ಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮಗೂಗೆ ಗಂಡಾಗಿದ್ದ ರಾಬರ್ಟ್ ಅಂತ ಹೆಣ್ಣೂಸು ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಮೇರಿ ಅಂತ ಹೆಸರಿಡಿ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾರೂ ಮಾಡಿದ್ದೆಂದೆ ಪರಪಂಚದಾಗ ಜಾತಿ ಎಂಭೋ ಶಭುದಾನೇ ಇರಲ್ಲ" ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ.ಜಮೀನ್ದಾರು ಗುರಿಂಗಪ್ಪನ ಬಳಿ ಇದ್ದಾಗ ಆತನ ವಿರುದ್ಧವೆ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯನುಡಿದು 'ಗಂಡುಗಲಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ. ಹೀಗೆ ಗೌಡರ, ಶಾನುಭೋಗರ,

ಶೆಟ್ಟರ ಎಷ್ಟೋ ಕಳ್ಳ ಯವ್ವಾರಗಳನ್ನು ಬಚಾಬಯಲು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಿಸರಾದ. ಬಡವರಿಗೆ, ಕಾಟಗರಿಗೆ ವೆಂಕೋಬನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇರುವುದೇನೂ ನಿಜ. ಆದರೆ ದೇವರು ದಿಂಡಿರನ್ನು ಬಯ್ಯಾನಲ್ಲಾಂತ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೇಜಾರು ಅಷ್ಟೇ.ಕಾಟಗರು ವೀರಭದ್ರ ದೇವರ ಗರ್ಭಗುಡಿಒಳಾಕ ಹೋಗಿ ದೀಪಹಚ್ಚಿ ಬಂದ ರಕ್ತಕಾರಿ ಸತ್ತೋಗ್ಗಾರ ಎಂಬುದು ಕಾಲಾನುಕಾಲದಿಂದ ಸದರಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ನಂಬಿಕೆ.ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಷ್ಟೋ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ದಂತ ಕಥೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವವರಿದ್ದರು. ಒಂದಿನ ವೆಂಕೋಬ ಬಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ಗುಡಿಯೊಳಗಡೆ ನುಗ್ಗಿ ಕಡ್ಡಿಗೀರಿ ದೀಪಹಚ್ಚಿ ಬಂದು ನೋಡಿದ್ದೇನಪ್ಪಾ.... ನಾನು ರಕ್ತಕಾರಿ ಸಾಯ್ತಿನೇನೋ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡೇ ಬುಡಿ ಎಂದು ಹೇಷಾರವ ಮಾಡಿದ್ದ. ಈ ಕಷ್ಟ ಜನ ಉದಾಹರಿಸಿ ತಲಿಗಟ್ಟಿ ಐತೆಂತ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡಿಬಾರ್ಡು ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೆಂಕೋಬಾಗೆ ಮೈ ಪರಚಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಬರುವುದು. ಸಾವ್ಕಾರ್ಡು ಜಮೀನ್ದಾರರು ತಾವು ಮಾಡೋ ಈ ಪಾಪ ನಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುಕೆ ದೇವು ದಿಂಡೂನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ್ಯಾರ. ದ್ಯಾವು ಜಾತಿ ಎಲ್ಲಾನು ಸುಳ್ಳು... ಸುಳ್ಳು ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಮೀರಿ ಮಾತಾಡಿಬಿಡುವನು ಬಲಪಂಥಿಯರ ಭ್ರಷ್ಟ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ವೆಂಕೋಬ ನೇರ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಾಗ ಆಗುವ ಸಂಘರ್ಷ ವಿಚಾರ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಮತ್ತು ವರ್ಗಾತೀತವಾದನವ ಸಮಾಜವೊಂದರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಂತರ್ಜಾತಿಯ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ಕಾಮ್ರೇಡ್ ಕಥೆಯ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಕಾಮ್ರೇಡ್ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ವೆಂಕೋಬ ಹಣದ ಮತ್ತು ಜಾತಿಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಘಟನೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಇಂಥ ಸುಶಿಕ್ಷಿತಪಾತ್ರಗಳು ಸ್ವತಃ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲವೆ ತತ್ವ- ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವಿರತ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಾತ್ರಗಳ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.ಕುಂವೀ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜೀವನ ವಿಧಾನವು ಎರಡು ಸ್ಥಿತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವೇ ಆಗಿದೆ.ಸಂಘರ್ಷವೊಂದನ್ನೇ ನಾವು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಕುಂವೀ ಸಾಮ್ರಾಟರಾಗುತ್ತಾರೆ. 'ಕತ್ತಲನು ತ್ರಿಶೂಲ ಹಿಡಿದ ಕಥೆ' ಮತ್ತು 'ಕಿವುಡ ನಾಯಿಯಾದ ಪ್ರಸಂಗ' ಕತೆಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕವು ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸುವಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ.ಬದುಕು ಕ್ರೂರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಮಾನವೀಯವಾಗಬೇಕಾದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ನಡೆಯ ಬೇಕೆಂಬುದು ಕುಂವೀ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೇದಗಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇದೆ. ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಕ್ರಮೇಣ ಜಾತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು.ಇಂದು ಈ ಜಾತಿಯೊಳಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಉಪಜಾತಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಜಾತಿ ಸಂಬಂಧಿತ ತಲ್ಲಣಗಳು ಸಮಾಜವನ್ನು ಪೆಡಂಭೂತವಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.ಇಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರರಿಗಿಂತ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಶೃರಿದ್ದು ಇವರ ಬದುಕು ಅತ್ಯಂತ ಹೀನಾಯವಾಗಿದೆ. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಚರಣೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಡಿಲಗೊಂಡಿದೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ನಡವಳಿಗಳು ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷ ತಂದೊಡ್ಡುವ ಅವಿವೇಕದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ನಾವು ನೋಡಬಹುದು.

ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ನಾದಲೀಲೆಯ ಭಾವಲೀಲೆ

✍ ಡಾ. ಗಿರೀಶ್ ಮೂಗ್ರಹಳ್ಳಿ, ಸಂಶೋಧಕರು, ಶ್ರೀ ಅಮೃತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಸಮೀಪ, ಮೂಗ್ರಹಳ್ಳಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು-577133.

ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 'ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆದ ಹಲವಾರು ಕವನಗಳು ಕಾಲಪಟದಲ್ಲಿ ಅಳಿಸಲಾಗದ ಅಚ್ಚನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ. 'ಶಬ್ದ ಗಾರುಡಿ'ಗರಾದ ಅವರು 'ವರಕವಿ' ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. "ವರಕವಿಯಲ್ಲಿ ಭಾವ-ನಾದ-ಭಾಷೆಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಅವಳಿ-ಜವಳಿ-ತ್ರಿವಳಿಯಾಗಿ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ". ಎಂದು ಶಂಕರ ಮೊಕಾಶಿ ಪುಣೇಕರ ಅವರು ರೂಢಿಮಾತಿನ ಹಿಂದಿನ ಗಹನವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕವಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಅನನ್ಯತೆ ಇರುವುದು ಹೊಸತೊಂದು ಪರಂಪರೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ. "ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಕಾವ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ರೂಪಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಈ ಯುಗದ ವಾಣಿಯು ಆದರು ಬೇಂದ್ರೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯದ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದರು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಸಿದ್ಧವಾದ, ವಿದ್ವಜ್ಜನಸಮ್ಮತವಾದ ನಿರ್ಜೀವವೂ ಕೃತಕವೂ ಆದರೂ ಗೌರವಾರ್ಹವೆನ್ನಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆಗೆ ಇಳಿಯಲು ಬಹಳ ಧೈರ್ಯ ಬೇಕು. ಯುಗದಕವಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಧೈರ್ಯ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆದು ಜನ ಆಡುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಎನ್ನಿಸುವಂಥ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕವಿ ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ.

ಲುಕ್ಯಾಚ್ ಹೇಳುವಂತೆ "ಎಷ್ಟೇ ವಿದೇಶಿಯ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಜೀವಂತ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ದೇಶಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ." - ಈ ನುಡಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಕಾವ್ಯದಿಂದ, ಖಲೀಲ್ ಗಿಬ್ರಾನ್ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಲಾಭ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರ. ಆದರೆ ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶೋಧಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಪರಂಪರೆಯೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಪಂಪ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಎಂಬ ಈ ಕವಿಗಳಿಗೆ ತವರುಮನೆ ಎನಿಸಿದ ಧಾರವಾಡ ಸೀಮೆಯವನು ನಾನು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸ್ವೀಕಾರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಅವರು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ನೆನೆಯಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದಾದದ್ದು. ಇವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಆಶಾವಾದಿತ್ವ, ಸಾಮಾಜಿಕಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಪ್ರಜ್ಞೆ ನಾದವಾಗಿ ಹರಿದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿದ ತ್ರಾಣ ಇವರ

ಕಾವ್ಯಕ್ಕಿದೆ. ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮರವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಿರಿಮೆ ಸತ್ಯ ಇವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಷ್ಟು ವಿಫಲವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿಯನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಕಷ್ಟ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರೀತಿ ಹಾಗೂ ವಿರಸ ವಿಕೋಪಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿಸಿದ ಪ್ರತಿಭೆ ಇವರದ್ದು. ಬದುಕಿನ ಬಡತನದ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ಮಧ್ಯೆಯು ನಿಸರ್ಗದ ಹಾಗೂ ಬದುಕಿನ ಬಡತನದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಬೊಗಸೆ ಬೊಗಸೆಯಾಗಿ ಸವಿದು ಹಾಗೆಯೇ ಬದುಕಿದ ಧೀಮಂತ ಪ್ರತಿಭೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರದು.

ಇಂಥ ಮಹಾಕವಿಯ 'ನಾದಲೀಲೆ'ಯ ಕವನಸಂಕಲನದಲ್ಲಿನ ಭಾವಗಳ ಭಾವಲೀಲೆಯ ಲಹರಿಗಳೊಳಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಈಜಾಡೋಣ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ನಾದಲೀಲೆ'ಯು ಒಟ್ಟು ಐವತ್ತು ಕವಿತೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕವನ ಸಂಕಲನ. ಇಲ್ಲಿಯ ಕವಿತೆಗಳು ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಸಹಜ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಸ್ತುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಹುಗಳಾಗಿವೆ. ದೇಶಪ್ರೇಮ, ನಿಸರ್ಗದ ಚೆಲುವು, ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭೂತಿ ಹೀಗೆ ವಿಷಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ವೈವಿಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಬಳ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

"ಇಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾದ ರಸಾನುಭವವುಳ್ಳ ಕವಿಗೆ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಅನುಭವದ ತೀವ್ರತೆಗೆ ಸಮಾನಾಗಿ ನಿಶಿತವಾದ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಇತರರ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಬಲ್ಲರು, ತೋರಿಸಬಲ್ಲರು, ನಿಶಿತವಾಗಿರುವ ಈ ವಿಚಾರದ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ".

ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ಶಂಕರ ಮೊಕಾಶಿ ಪುಣೇಕರ ಅವರು ನಿಜವಾಗಿ ಭಾವಗೀತೆಕಾರರು ಎಂದೇ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಲಿರಿಕ್‌ಗೆ ಸಮನಾರ್ಥ ಹೊಂದಿದ ಭಾವಗೀತದ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನೇರವಾಗಿ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲವಾದರೂ 'ಭಾವಗೀತೆ', 'ಸಪ್ತಕಲಾ'ಗಳಂಥ ಕವಿತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹತ್ವದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಸಪ್ತಕಲಾ'ದಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತೆಯ ಹುಟ್ಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕವಿಯ ಒಳನೋಟಗಳಿದ್ದರೆ, 'ಭಾವಗೀತೆ'ದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸ್ವರೂಪದ ಅನಾವರಣವಿದೆ. ಭಾವ ತನ್ನ ನೋವನ್ನು ತಾಳದೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬೇಂದ್ರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕವಿಯ ಪಾಡು ಹಾಡಾಗುವ, ಶೋಕ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸೃಜನಕ್ರಿಯೆಯೇ. ಹಾಡಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ಭಾವವನ್ನು ಅವರು ನಾದವನ್ನು ಮಧಿಸಿ ಬಂದ ಮಾತಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ, ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಬರಿಯ ಭಾವಗೀತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕವಿಯಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೂ ಭಾವಗೀತೆಯೇ ಪ್ರೇರಕ ಹಾಗೂ ಉಗಮವೆಂದು ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಭಾವಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಹೇಗೆ ನಾವೀನ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಚೆನ್ನಿಯವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 'ನಾದಲೀಲೆ'ಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ಪೀಠಿಕಾ ಪದ್ಯ 'ಎನ್ನಪಾಡೆನಗಿರಲಿ' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ;

“ಎನ್ನಪಾಡೆನಗಿರಲಿ ಅದರ ಹಾಡನ್ನಷ್ಟೆ
ನೀಡುವೆನು ರಸಿಕ! ನಿನಗೆ!
ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆಯಂಥ ನನ್ನದೆಯು ಕರಗಿದರೆ
ಆ ಸವಿಯ ಹಣಿಸು ನನಗೆ !”

ಎಂದು ಸಹೃದಯನಿಗೆ ಮೌನದೊಳಗೆಯೇ ಮಾತನಾಡಿಸಿ 'ನಾದಲೀಲೆ'ಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

'ನಾದಲೀಲೆ' ಯಲ್ಲಿನ 'ನಾದಲೀಲೆ' ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕವಿತೆಯ ಭಾವ ಸಂದರ್ಭ ಹೀಗಿದೆ; “ಜೀವನದ ತಾಳ-ಲಯಾನುಸಾರತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾದತನ್ಮಯತೆ ಇದೆ. ಮರಣದ ಭಯ ಬೇತಾಳಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವುದು. ಜೀವನದ ತನ್ಮಯತೆ ಬೆಳಕು, ಹೂವು, ಹರಿಣಿ, ಹಸುಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ದಿನವೂ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು.” ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ನಾದ' ಮತ್ತು 'ಲೀಲೆ'ಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕವಿತೆ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ವಿಧಾನ ಹೊಸತು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಾದ-ಲಯಗಳ ಅರಿವು ಹಾಗೂ ಲೀಲೆ ವಿಫಲವಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅರಿವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕವಿತೆಗಳು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ಆದರೆ 'ನಾದಲೀಲೆ' ಇವೆರಡನ್ನೂ ಏಕೀಕೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಅದರ, ಅವರ ಹೊಸತನ.

'ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಶುಭ ಸೂಚಕಗಳ ದನಿಗಳು, ಕೆಟ್ಟ ಘಟನೆಗಳು ನಂಬಿದವರ ಜೀವನವನ್ನು ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸುವವು. ಆದರೆ ಬೆಳಕಿನ ಹತ್ತಿರದ ಒಂದು ಶುಭಧ್ವನಿ ಉಲಿದರೆ ಸಾಕು; ಜೀವನ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಜೀವ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದು ತಮ್ಮ "ಶುಭನುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ" ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಅಪಶಕುನದ ಮಾತುಗಳ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿಯೇ;

“ನಿನ್ನ ಸೊಲ್ಲನಂಬಿ ಎದ್ದೆ
ಮೈಯಿಲ್ಲ ನಡುಕವಿದ್ದು
ನೀನೆ ಶುಭ ನುಡಿಯುವಾಗ
ಏನಿದ್ದೇನು? ಎಲ್ಲಾ ಶುಭವೇ”

ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಮನಸ್ಸಿನ ತಾಕಲಾಟಗಳು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 'ನಾಲಗೆ' ಎಂಬ ಕವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಣ್ಕೆಯ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಕಾಶದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಅದು ಅತಿರೇಕವಾದಾಗ ಏನಾಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಒಂದು ಕಾಣ್ಕೆಯ ಒಳಗಿನ ಬೆಳಕಿನ ಮುಂದೆ ಹೊರಗಿನದು ಕತ್ತಲೆ. ಆದರೆ ಬೆಳಕಿನ ಆ ಬೆಳಕು ಚಿಕ್ಕೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ಧ್ರುವದಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಾಗ ಇಡೀ ಮೈಯೆ ನಾಲಗೆಯಂತೆ ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿ ಏರುವುದು” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವನು ತಾನು ಅಂದುಕೊಂಡಂತಹ ಆಸೆ, ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಂತಹ ಗುರಿ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 'ನಾಯಿ'ಯ ಹೋಲಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಯಶಸ್ಸಿನ ಕದ ತಟ್ಟಲು ಕಿವಿ ಮಾತೊಂದನ್ನು 'ನಾಯಕ' ಪದ್ಯದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಧ್ಯೇಯ ದೀಕ್ಷಿತವಾದ ಜೀವ, ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯಿದ್ದ ನಾಯಿಯಿದ್ದಂತೆ. ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣದಿಂದ ತನ್ನ ಧ್ಯೇಯದತ್ತ ಸಾಗಿದಾಗ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತಡೆದರೂ, ನಿಂತರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ತಿರುತಿರುಗಿಯು ಹೊಸತಾಗಿರಿ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಋತುಗಳು ನಮಗೆ ಹೇಳಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತವೆ; ಶ್ರಾವಣ- ತುಂಟ ಹುಡುಗನಂತೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷವು ಹುಡುಗಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ; ಪ್ರತಿದಿನ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಖರತೆ

ಇದೆ, ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿ ಇದೆ, ಉತ್ತರ ಧ್ರುವದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದವರೆಗೆ ಗಾಳಿ ಆಕರ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ- ಇದೆಲ್ಲಾ ಅನಂತ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಕಾಲತತ್ವವನ್ನು 'ಋತುಗಾನ, 'ಶ್ರಾವಣ', 'ಅನಂತ ಪ್ರಣಯ', 'ನಿಗಿನಿಗಿ ಮುಗಿಲು', 'ಮಲ್ಲಾಡದ ಗಿಣಿ' ಮೊದಲಾದ ನಿಸರ್ಗ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಕ್ಷಣಕ್ಷಣವೂ ಹೊಸ ಹೊಸದಿದು ಘನಗಗನವಿತಾನ
ದಿನದಿನ ಗ್ರಹಮಾಲೆಯ ರಿಂಗಣಗುಣಿತದ ತಾನ”

'ಋತುಗಳ ರಿಂಗಣಗುಣಿತದಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಅಮೃತ ಶ್ರುತಿಯೊಂದು ಕೇಳಿಸುವುದು'. ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಾಗುವಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು, ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಕವಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ನಾದಲೀಲೆಯ ಶ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಯ ಸಮೃದ್ಧಿ ಇದ್ದರೂ ರಚನೆಯ ಏಕಮುಖತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬಿಗಿಕಟ್ಟು ಇಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ

“ಏಕೆ ಬಂದೆ? ಏನು ತಂದೆ?
ಹೇಳೋ ಹೇಳು ಶ್ರಾವಣ
ನೀನು ಬಂದ ಕಾರಣ”

ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕವಿ ಉತ್ತರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಿಸದೆ, ತಾನೇ

“ಪಡುವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಹರಿವ
ಗಾಳಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಏರಿ
ಪರ್ಜನ್ಯಗೀತವನ್ನು
ಹಾಡುತ್ತ ಬಂದಿತು”

ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ,

“ಗುಳ್ಳೆಗಂಜಿ ತೊಡುವು ತೊಟ್ಟು
ಹಾವಸೆಯ ಉಡುಪನುಟ್ಟು
ನಗುವ ತುಟಿಯ ನನೆದ ಎದೆಯ
ತರಳ ನೀನು ಶ್ರಾವಣಾ
ಅಳಲು ನಗಲು ತಡವೇ ಇಲ್ಲ
ಇದುವೆ ನಿನಗೆ ಆಟವಲ್ಲ”

ಎಂಬುದಾಗಿ ಅದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಸಚಿತ್ರವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತಾರೆ.

'ಅನಂತ ಪ್ರಣಯ' ವಂತೂ ಅನಂತವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಹಾಡು ಚಲನಚಿತ್ರದ ಗೀತೆಯಾಗಿ, ಅವುಗಳ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವಾಗ 'ಅನಂತ ಪ್ರಯಾಣ' ಎನ್ನದೆ ಇನ್ನೇನನ್ನುವುದು? ಇಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ, ಚಂದ್ರನಿಗೂ ನಡೆದಿರುವ 'ಅನಂತ ಪ್ರಣಯ' ಒಂದು ನಿರಂತರ ರೂಪಕವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

“ಉತ್ತರ ಧ್ರುವದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವಕೂ
ಚುಂಬನ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತ್ತಿದೆ”

ಹೀಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಂಕೇತವು ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳ ಅಣುಕಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಭವ ಗೋಚರವಾಗುವುದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಪಯಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ 'ಮುಗಿಲಿ'ನ ಆಂತರ್ಯದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು, ಗಿಳಿಯ ಪಾಡನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ;

“ಕಾಲಾರಿತು ಮಳೆ
ಕತ್ತೆತ್ತಿತು ಬೆಳೆ

ಹನಿಯೊಡೆಯಿತು ಮೋಡ
ಕಿಲಿ ಕಿಲಿ ಹಕ್ಕಿ
ಕುಲು ಕುಲು ನಕ್ಕಿ
ದಯೆಗರೆಯಿತು ನೋಡ'

(ನಿಗಿನಿಗಿ ಮುಗಿಲು)

ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಈ ಮುಖಾಂತರ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನ ದೊಳಗಿನ ಪ್ರಖರತೆಯಂತೆಯೇ ಅದರಿಂದ ಬರಲಿರುವ ಕರುಣಾ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ರಮ್ಯತೆ ಬರುವಂತೆ ನಿಸರ್ಗದ ಋತುಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿಂದ ತಿರುಗುವರೇನ ಚದುರಿ

ಬಂದ ಹಾದಿಗೆ ಹೋಗುವರೇನ

(ಮಲ್ಲಾಡದ ಗಿಳಿಯೆ)

ಗಿಳಿಯ ಸಂಕೇತಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿಗೊಂದು ತಿರುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಹಳೆಯ ಹಿಂದನ್ನಗಲಿದಾಗ ಹೊಸ ಜೀವನದ ನಾಡನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಲ ಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರದ್ಧಾ ಬಲದಿಂದಲೇ ಜೀವನದ ಗಿಣಿ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಮೂಡಲದತ್ತ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಜೀವನದೊಂದು ಘಟನೆ ಅಡಗಿದೆ. ಅವರು 1932 ರ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಹೊಸ ಗೆಳೆಯರ ಶೋಧ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಗಿಣಿಯನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. “ಮಲೆನಾಡಿನ ಗಿಣಿಯೊಂದು ಹಿಂದಿನಗಲಿ, ಮಲೆನಾಡು-ಬಯಲು ಸೀಮೆಗಳ ನಡುವಿನ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಮುಂದೆ ಹಬ್ಬಿದ ಬಟ್ಟೆ ಬಯಲಿನ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಗಣ್ಣನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಲಿದೆ” ಎಂಬುದು ಕವಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ.

ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಏನೆಂದರೆ; ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ವರ್ಣಕಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಉದಾಹರಣೆ, ‘ಬಾಳಗರುಡಿ’. ಭಾವಸಂದರ್ಭ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೀ ನಿಸರ್ಗದ ವರ್ಣನೆ ಇಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಸಕಾಲ ಬರುವುದಿದೆ ಎಂದು ಮೋಡ, ಗುಡುಗು, ಮಿಂಚು, ಸಿಡಿಲು ಇವುಗಳು ಆರ್ಭಟದಿಂದ ಸಾರುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಪಿಸುವ ಭಾವದ ಮಾರುತವಾಗಿ ‘ಬಾಳಗರುಡಿ’ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಏಳು ಬೀಳಿನ ಜಂಜಾಟದಲ್ಲಿನ ಬದುಕಿನೊಳಗೆ ಕರು, ಗಿಳಿ, ಮಂಗ, ನಾಯಿ, ಅಳಿಲು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ವಗಳು ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ, ಆ ಬಂಧ ಸ್ನೇಹ ಬಂಧನದಿಂದ ಕೂಡಿ ಎಚ್ಚರಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಈ ಒಂದು ಮೂಲಾಂಶವನ್ನು ‘ಚಿಗುರೆ’ ಕವನದಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ‘ಚಿಗುರೆ’ ಅದೇನದು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಓದುಗನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಆ ಒಂದು ಅಂಶ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ತಟ್ಟಿದಾಗ ಕಣಕಣದಲ್ಲೂ ಕಡಲೇ ಉಕ್ಕೇರಿ ಬರುವಂತಾಗುವುದು. ಇಂಥ ಅನುಭವ ಮಿಂಚಿನಂತಿದ್ದರೂ ಅದು ‘ಸುಗಂಧ ಸ್ಮೃತಿ’ ಎಂದು ಕವಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

“ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಕನಸುಗಳೆ

ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬನ್ನಿ.

ಹಸುಳೆತನದ ನಸುನಗೆಯಲಿ

ಹುಸಿಗತೆಗಳ ಹೊಸ ಜಗದಲಿ

ಬಣ್ಣಗೊಂಡು ಬಗೆ ಬಗೆಯಲಿ

ಕಣ್ಣು ಚಿವುಟ ಕಳೆದು ಹೋದ

ಕನಸುಗಳೇ ಬನ್ನಿ”

(ಬನ್ನಿ ಕನಸುಗಳೇ)

ಇದು ಅಲಿಖಿತ ನಾಟಕದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಹಾಡು. ‘ಇನ್ನೂ ಯಾಕ ಬರಲಿಲ್ಲವ್ವಾ’ ಎಂಬ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಾಯಕನೇ ಈ ಹಾಡನ್ನು

ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಪಶು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಹೇಸಿ ಜೀವನ ರಂಗದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗಲು ನಿಂತ ವೀರ, ವಿರಕ್ತ ಜೀವನವೊಂದು ತನ್ನ ಎಳೆತನದ ಹುಡುಗತನದ, ತಾರುಣ್ಯದ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಕರುಣೆಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಒಂದು ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತುವುದು ಎಂದು ಕವಿ ತಮ್ಮ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸೋತ ಮನಗಳಿಗೆ, ನೊಂದ ಜೀವಿಗೆ ಕನಸಿನ ಮೂಲಕ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ.

‘ಅನ್ನ, ಪ್ರಾಣ, ಮನ, ಚ್ಚಾನ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ಸತಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಮಿಡುಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಗೌರವ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಉದ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ’ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ.

‘ಒಳಹೊರಗೆ ಬೆಳಕು ನಾನಿರಲು ಯಾಕ ನಿನ ಹಣತಿ

ಬಾರ ನನ ಗೆಳತಿ’

ಎಂದು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ವಾಣಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯತೆ, ಉತ್ಸಾಹದಾಯಕವಾಗಿ ನುಡಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅಂತರಂಗವೆಂಬುದು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದಾಗ ಮನುಷ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆನಂದವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಕವಿಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಭಕ್ತಿ ಒಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹಂಬಲವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರತೀಕಗಳ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವುದು ಅವರ ‘ನಾದಲೀಲೆ’ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹನ್ನೆರಡು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ. ಈ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹದೊಳಗಣ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳು ಮುಂದುವರೆದಿದ್ದರೂ, ಬದುಕಿನೊಳಗಣ ಧ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನೂ, ರಹಸ್ಯಮಯತೆಯನ್ನೂ ಶೋಧಿಸುವ ಅನುಭಾವಿಕ ನೆಲೆಯ ಒಂದು ಉತ್ಕಟತೆಯೂ, ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಚಿಂತನ ಧಾರೆಯು ಈ ಹಂತದಿಂದಲೇ ಉಗಮಗೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಂಗ್ರಹದೊಳಗಿನ ‘ಎಲ್ಲಿರುವೆ ರಾಜಗಂಭೀರಾ’, ‘ಮರೆಯುವೆಯೋ ಅರಿಯುವೆಯೋ’ ಎಂಬ ಕವಿತೆಗಳೊಳಗೆ ಸೂಚಿತವಾಗುವ ‘ಅನುಭಾವ’ದ ಆಶಯವು ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡೂ ಕವಿತೆಯೊಳಗೆಲ್ಲಾ (ನಾದಲೀಲೆ, ಶುಭನುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ, ಏಳುಕನ್ನಿಕೆಯರು, ಮಲ್ಲಾಡದ ಗಿಳಿಯೆ, ನಾಯಿ, ಎದೆಯ ಒಕ್ಕಲಿಗ, ನಿರ್ಭಯಾ, ನಾಲಗೆ, ಚಿಗುರೆ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ, ಮರೆಯುವೆಯೋ ಅರಿಯುವೆಯೋ, ಎಲ್ಲಿರುವೆ ರಾಜಗಂಭೀರಾ) ಪ್ರತೀಕದಿಂದ ಪ್ರತೀಕಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದಿರುವ ಕ್ರಮವೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಇವು ಸಾಧಕನೊಬ್ಬನ ಅನ್ವೇಷಕ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯ, ಸಂಶಯ-ಭಯ-ತಲ್ಲಣ-ತಾಕಲಾಟ ಹಾಗೂ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳನ್ನು ನೆಳಲು ಬೆಳಕುಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕ್ರಮವು ವಿಶೇಷ. ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕೆಂಪು, ಕಂಗಡಿಸುವ ಮಂಜು, ಬೇಟೆಗಾರನ ನೆರಳು, ಇರುಳು ಗಾಳಿಗೆ ಹೊಯ್ಯಾಡುವ ಹಣತೆ ಸೊಡರು, ಕತ್ತಲಿನ ತಳಕ್ಕೆ ಗಾಜಿನ ಚೂರುಗಳಂತೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ಚಿಕ್ಕಿಗಳ ಆಕಾಶ; ಲೋಚಗುಟ್ಟುವ ಹಲ್ಲಿ ಶುಭನುಡಿಗೆ ಹಾರೈಸುವ ಮನಸು; ಸಂಜೆ ಮುಸುಕಿದ ಅರೆವೀದಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಒಡೆಯನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲೆದಾಡುವ ನಾಯಿ, ಮುಗಿಲ ಚಿಕ್ಕಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೊಗ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಹರಹಿದ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗಲಿದ ರಾಜನಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವ ವಿರಹಿಣಿಯರು; ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರಿಂದ ಅಗಲಿ, ಬಯಲು ನಾಡಿನ ಮರದ ಕೊಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಚಿಂತಿಸುವ ಒಂಟಿಗಿಳಿ; ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತೀಕಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಧಕನ ಪಯಣದ ಹಾದಿಯ ಹಂಬಲವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕತ್ತಲು ಇವಾಗಿವೆ.

ಸಮುದ್ರ ಮಂಥನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಚತುರ್ದಶ ರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂಬಂತೆ ಪಾರಿಜಾತ ಹೂವಿನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಕವಿ ಬರೆದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಿದೆ.

“ಮಣ್ಣು ನೆಲದ ಹೂವೇ ಅಲ್ಲ
ಗರ್ವ ದರ್ಪ ಇದಕೆ ಇಲ್ಲ;
ತೊರೆದಾದಿನ ನಂದನವನ
ಭೂ ಬಂಧನ ಪಡೆಯಿತು”

ಇಲ್ಲಿ ಪಾರಿಜಾತಕ್ಕೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಇತಿಹಾಸವಿದ್ದರೂ ಅದು ಭೂಬಂಧನವಾಗಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ “ಗರ್ವವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಕವಿಯು ಮಾನವರಿಗೆ ಒಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಇತಿಹಾಸ ಹೇಗೆ ಇರಲಿ, “ಈ ಹೂ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ನವನವೋನ್ಮೇಷವನ್ನು ತರುವುದು. ದಿವ್ಯ ಜೀವನದ ಅಭಿಪ್ರೇಯ ಕುರುಹು ಈ ಹೂ” ಎಂದು ಬೇಂದ್ರೆ ಸಂದರ್ಭಸೂಚಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಬಂದವರು. ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದ ಕಡೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕತೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತು ಮಿಕ್ಕಿಲ್ಲರಂತೆ ತಾನು ಒಂದೆಂಬ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನೆರವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾದಾಗ ವಸ್ತುವಿನ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ವಶಾಲಿ ತೊಡಗುವಿಕೆ ಅಸಾಧ್ಯ. ಆಗ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸುಳಿ ಸುತ್ತುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರೂ ಸಮಸ್ಯೆ ಮುಖ್ಯವಾಗದಿರಬಹುದು, ಗೌಣವಾಗಬಹುದು; ಅಥವಾ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡು ಕವಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬೇರೆ ಅಂಶಗಳು ಸವಾರಿ ಮಾಡಿ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು.

‘ಕುರುಡು ಕಾಂಚಣ’ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೋಷಕ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಯ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಬೇಂದ್ರೆ. ಬಾಣಂತಿ, ಸಣ್ಣ ಕಂದಮ್ಮಗಳು, ಕೂಲಿ ಕುಂಬಳಿಯವರು-ಇಂಥವರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ತುಳಿತದ ಕುಣಿತವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದು ಶೋಷಣೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಡಲು ತುಂಬ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಮಿಸಿದೆ. ಮುಂದೆ ಅವರು ಇಂಥ ಶೋಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಹಾರದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕವನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ.

‘ಹ್ಯಾಂಗಾರ ಕುಣಿಕುಣಿದು
ಮಂಗಾಟ ನಡೆದಾಗ
ಅಂಗಾತ ಬಿತ್ತೋ, ಹೆಗಲಲಿ ಎತ್ತೋ’

ಎನ್ನುವಾಗ, ಅದೇ ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಕುಣಿದು, ಕಡೆಗೆ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬೀಳುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕೆಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ‘ಯಜ್ಞ’ ಕವನವನ್ನು ನೆನೆಯಬಹುದು. ಅನ್ನಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೂ ಇರುವ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿರುವ ಪ್ರಕಾಶಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಅದರ ಉಪಾಸನೆಯ ಅಗತ್ಯ ಹೇಳುವ ಕವನ ‘ಯಜ್ಞ’. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇದು ತನ್ನ ಮಿತಿಯಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕವನವಾಗಿದೆ.

ಬೇಂದ್ರೆ ಮನುಷ್ಯನ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗಲೂ ಮಾತೃಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಮೂಲ ಮಾನವನನ್ನಾಗಿರಿಸಿ ಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ‘ಮೊದಲಗಿತ್ತಿ’ ಕವನವನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬಹುದು. ಕಾವ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಪ್ರತಿಭಾ ತತ್ವವನ್ನು ತಾಯ್ತನದ ಪ್ರತೀಕದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆ ವರ್ಣಿಸಿದ ರೀತಿ ಹೀಗಿದೆ;

“ಹಾಸಾದ ಮಿಂಚಿನಿಂದ
ಬೀಸಿದ್ದ ಸೆರಗಿನಿಂದ
ಸೆಳೆದಂತೆ ಎರಡು ನೂಲು
ಉಳಿದಾವ ನಾಕು ಸಾಲು”

ಇದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಭಾವನೆ. ಮಗುವಿಗೆ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಹೊದಿಸಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮಗು ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿರುತ್ತೆ. ಮಗುವಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿದಾಗ, ಯಾವಾಗಲೋ ಎದ್ದು ಹೋಗುವಾಗ ಮಗುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆ ತಾಯಿಯ ಸೀರೆಯ ನಾಲ್ಕರು ನೂಲು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಭೆಯ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಉಜ್ವಲವಾದ ಮಿಂಚಿನ ಸೆರಗನ್ನು ಕವಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿದಾಗ, ಕವಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ‘ನಾಕು ನೂಲು’ ಮಾತ್ರ! ಬೇಂದ್ರೆ ಯವರ ಇಡೀ ಕಾವ್ಯದ ತುಂಬಾ ಅವರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತೃಶಕ್ತಿಯ ಹುಡುಕಾಟವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗಲೂ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಕೂಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಒಡಲೆರಡು ಜೀವವೊಂದು ಎಂಬ ಈ ಕರುಣ ಮಧುರಾನುಭವವನ್ನು ‘ತಾಯಿಕೂಸು’ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಂತೆ ಕಂಡವರಾರು ಎಂದು ಕವಿ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕುತೂಹಲದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾಮಕೇಂದ್ರಿತ, ಪ್ರಣಯ ಕೇಂದ್ರಿತ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವನಾ ವಾತಾವರಣ, ಪ್ರತಿಮಾವಳಿ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ‘ಗೆ’ ಕವಿತೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕನಸನ್ನು ಕುರಿತು “ಕಾಮದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರೇಮದ ಮೂರ್ತಿ ಸ್ಪಷ್ಟಗೋಚರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಭಾವಸಂದರ್ಭ ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.

“ಪೋರೀ ನೀನು, ನಾನು ಪೋರಾ
ಮಾರಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮರುಲರಾಗಿ
ನೆಚ್ಚಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಡಿದ್ದೇವೆ
ಬೇರೆ ಇಲ್ಲಾ
ಇದ್ದರೆ ಶಿವನೆ ಬಲ್ಲಾ”.

****

“ನಾನು ಬಡವಿ ಆತ ಬಡವ
ಒಲವೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕು
ಬಳಸಿಕೊಂಡವದನೆ ನಾವು
ಅದುಕು ಇದಕು ಎದಕು”

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬಡತನದ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಒಲವಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತ- “ನಾನು ಬಡವಿ”. ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡಿ ಬದುಕಲಿಕ್ಕೆ, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಬದುಕಲಿಕ್ಕೆ ಒಲವೆಂಬ ಆಸ್ತಿ ಸಾಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಜಗತ್ತಿನ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಸಂದೇಶವಿದು.

‘ಬೆಳದಿಂಗಳ ನೋಡ’ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಕ್ತಮಾಲೆಯಿಂದ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಮಾಯೆಯ ಅಮೋಘ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ತುಂಬು ತಲ್ಲೀನತೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಉಕ್ಕುಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಬೆಳದಿಂಗಳ ನೋಟವು ಹೇಗೆ ಸಮಾಧಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕವಿಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

‘ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ’ ಎಂಬ ಕವನವು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಸಂದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ‘ಇದೊಂದು ಅಪೂರ್ಣ ಪದ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಫಲ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ಎಂಬ ಸೀಮಿತ ಜಗತ್ತಿನ ಭೇದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಕವಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೀತಿಯ ಫಲ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ‘ದೀಪ’ ಕವನದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ನಾನು ನೀನು ಜೊತೆಗೆ ಬಂದು
ಈ ನದಿಗಳ ತಡಿಗೆ ನಿಂದು
ಸಾನುರಾಗದಿಂದ ಇಂದು
ದೀಪ ತೇಲಿ ಬಿಟ್ಟೇವೆ-
ದೀಪ ತೇಲಿ ಬಿಟ್ಟೆವು”.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ನಾದಲೀಲೆ'ಯ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿಯ ಮೊದಲ ಕವನ 'ನಾದಲೀಲೆ', ಕೊನೆಯ ಕವನ 'ಭಾವಗೀತೆ'ಗಳ ನಡುವೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಕವನಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ನಾದ-ಭಾವಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಿವೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ವಾಮನ ಬೇಂದ್ರೆ (ಸಂ.) (2014) : ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರ ನಾದಲೀಲೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಶ್ರೀಮಾತಾ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಆಮೂರ ಜಿ ಎಸ್. (1989) : ಭುವನದ ಭಾಗ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ನೇಹ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ (1975) : ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ, ಧಾರವಾಡ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ.
- ಕುಲಕರ್ಣಿ ಜೀವಿ, ನಾ ಕಂಡ ಬೇಂದ್ರೆ (1997) : ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮುಂಬಯಿ ಹರ್ಷವರ್ಧನ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಜಿ. (2001) : ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀರಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ನಾಗರಾಜ್ ಡಿ.ಆರ್. (2002) : ಶಕ್ತಿ ಶಾರದೆಯ ಮೇಳ, ಸಾಗರ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆರ್. (1995) : ನಾದಲೀಲೆ, ಮೈಸೂರು ಚೇತನಾ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್.
- ರಾಗೌ (ಸಂ.) (1996) : ಬೇಂದ್ರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾಲೋಚನೆ, ಮೈಸೂರು ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ.
- ಶಂಕರ ಮೊಕಾಶಿ ಪುಣೇಕರ (1989) : ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ.
- ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಜಿ.ಎಸ್., ಎಂ.ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ (2001) : ಸಾಲು ದೀಪಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ (1989) : ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಸುವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ.

ಸಂಘರ್ಷಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಬದುಕಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ನಗರ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅಹಿಂಸಾ ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದು ಅವಿವೇಕದ ಜಾಡುಗಳಾಗಿವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರದ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಮುಂದಾಯದಲ್ಲಿ ಶೋಷಿತರ ಬದುಕು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಾವಂದುಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜಾತಿ ಮತಗಳ ತವರೂರಿನಂತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ ಪ್ರಸ್ತುತವೂ ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಅಸಮಾನತೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಅದೇಷ್ಟೋ ಅವಘಡ, ಅವಾಂತರ, ಅಮಾನುಷಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ ವರ್ತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತೇವೆ, ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂತರ್‌ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ತರುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕುಂವೀ ಅವರು ಶ್ರಮಜೀವಿಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಹೊಂದಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕು ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ಪ್ರಭಾವವಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತು ಕುಂವೀ ಅವರ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಕುರಿತಂತೆ ಸಂಕಥನ ಮಾದರಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಗೊಳಪಡಿಸಿ ವಿವೇಕಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬ ಅಗತ್ಯ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ದೇವರ ಹೆಣ, ಪುಟ.51, (ಬರೀ ಕತೆಯಲ್ಲೋ ಅಣ್ಣಾ?)
2. ಕತ್ತಲನು ತ್ರಿಶೂಲ ಹಿಡಿದ ಕತೆ, ಪುಟ. 14 (ಬರೀಕತೆಯಲ್ಲೋ ಅಣ್ಣಾ)
3. ಗರ್ಭ, ಪುಟ.854 (ಬರೀಕತೆಯಲ್ಲೋ ಅಣ್ಣಾ)
4. ಅದೇ ಪುಟ.853 (ಬರೀ ಕತೆಯಲ್ಲೋ ಅಣ್ಣಾ)
5. ಸಿದ್ಧನ ಗುರಿ ಇಟ್ಟದ್ದು, ಪುಟ-391 (ಬರೀಕಥೆಯಲ್ಲೋ ಅಣ್ಣಾ)
6. ಎಂಜಲು : ಪುಟ-384 (ಬರೀಕಥೆಯಲ್ಲೋ ಅಣ್ಣಾ)

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಕುಂ.ವೀ. ಅವರ ಆಯ್ದುಕತೆಗಳು (1999) : ಮೈಸೂರು ಸಂವಹನ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಕುಂ.ವೀ. ಸಮಗ್ರ ಕಥೆಗಳು : ಬರೀ ಕಥೆಯಲ್ಲೋ ಅಣ್ಣಾ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್.
- ರಾಯಲೀಲಾ (ಆತ್ಮಕಥಾನಕ) (2009) : ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಹಗಲು (ಆಯ್ದು ಕಥೆಗಳು)
- ಕೋದಂಡರಾಮ. ಎನ್.ಕೆ. (1999) : ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘರ್ಷ, ಮೈಸೂರು ಗಾಯತ್ರಿ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ.
- ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ ಎಚ್. (2001) : ಕನ್ನಡ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೆಲೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಚಾರವಾದ ಪ್ರಕಾಶನ ಕುವೆಂಪು ನಗರ.
- ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ (1992) : ದಲಿತ ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- ರಂಗರಾಜ ವನದುರ್ಗ (2004) : ದಲಿತ ಸಂವೇದನೆ, ಸಿವಿಜೆ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
- ಶೇಷಗಿರೀಶ್.ಎಲ್.ಎಸ್. (1968) : ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು.
- ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಸಿ. ಬಿ. (2004) : ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕೆ.ಎಸ್.ಮುದ್ರಪ್ಪ ಸ್ಮಾರಕ ಟ್ರಸ್ಟ್.
- ಸಬಿಹಾ ಭೂಮಿ ಗೌಡ (ಸಂ.) (2006) : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ್ (1983) : ವೃಷ್ಟಿ ಸಮಷ್ಟಿ (ಕನ್ನಡ ನವ್ಯ ಕಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ) ಬೆಂಗಳೂರು ಅಜಂತ ಪ್ರಕಾಶನ.

— □□□□□□□□ □□□□□□□□

ಮತ್ತು ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳನ್ನು ಕುಂವೀಯವರ ಕಥನಗಳು ತೆರೆದಿಡುತ್ತವೆ.ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮೋಸ, ವಂಚನೆಗಳನ್ನು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕುಂವೀಯವರು ತಮ್ಮ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಗಸಮಾಜವನ್ನು ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.ವರ್ಗಸಮಾಜದ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಸ್ತರಗಳಾದ ಕೆಳಸ್ತರ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತರಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ತೀವ್ರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನೂ, ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ಸಫಲವಾಗಿವೆ.

ಇವರ ಕಥನಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳು ಜಾತಿ. ಅಸಮಾನತೆ, ವರ್ಗಸಂಘರ್ಷ ಹಾಗೂ ರಾಜಕಾರಣದ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೆ. ಕುಂವೀ ಅವರ ಕಥೆಗಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಓದಿ ಮರೆತು ಬಿಡುವಂತಹವುಗಳೇನಲ್ಲ. ಇವರ ಬರಹದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವಿದೆ, ವಿವೇಕವಿದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿದೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಸದುದ್ದೇಶವಿದೆ. ಸಫಲತೆ, ವಿಫಲತೆಗಳಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ ಜಾತಿ ವೈಷಮ್ಯ, ವರ್ಗ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಗೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಕೊಡುಗೆ

ಡಾ. ಮಾಧವ ಎಂ.ಕೆ., ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು.

ಮೈಸೂರನ್ನಾಳಿದ ಒಡೆಯರ್ ಸಂತತಿಯ ಅರಸರು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆ ಗಮನೀಯ ಮತ್ತು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದು. ನಾಲ್ಕನೆ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧಾನಂತರ ಮೈಸೂರು ಸಿಂಹಾಸನ ವನ್ನೇರಿದ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರು ಕನ್ನಡ ವಾಚ್ಛಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಗಣನೀಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಇಡೀ ಜೀವನವನ್ನು ಅಪೂರ್ವ ಸಂಯಮ-ಜಿದಾರ್ಯ-ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರತಿಕ್ಷೋದ್ಯಮ, ನೀರಾವರಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಅಗಣಿತ. ಇಂತಹ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೊಂದು ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದ ಮಿನುಗು ನಕ್ಷತ್ರವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿರುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಭಾಗ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಕ್ರಿ. ಶ. 1794 ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ 14ರಂದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ತಂದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. 1774-1796ರವರ ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಕೆಂಪನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು. ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್‌ರನ್ನು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ವಿದ್ಯೆಗಳಾದ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಕುದುರೆಸವಾರಿ, ಕತ್ತಿವರಸೆ, ಪಟಾವರನ, ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲು ನಿಷ್ಣಾತರಾದವರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕರಾರಿನಂತೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಡೆಯರ್ ರಾಜವಂಶದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್‌ರಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು. ಮಹಾರಾಜರು ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿಡಲಾಯಿತು. ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1810ರ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ 68ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದರು.

ಕ್ರಿ. ಶ. 1799 ರಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. 1811ರವರೆಗೆ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕರಾಗಿದ್ದ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮೊಟಕುಗೊಂಡಿರುವುದು ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. 1811ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ನೇರವಾದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹೊಸಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು.

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಕಾಲವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹೊಸ-ಹಳೆಯುಗಗಳ ಸಂಧಿಕಾಲವೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಸ್ವತಃ ಕವಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಹಲವು ಮಂದಿ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನೂ ನೀಡಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಃ ಮುಮ್ಮಡಿಯವರೇ ರಚಿಸಿರುವ ಕೃತಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅರಿವು ನಮಗಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ಕೃತಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ- ಅಖಂಡ ಕಾವೇರಿ ಮಹಾತ್ಮೆ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಾಮಾಯಣ,

ಅರ್ಕ ಪುಷ್ಕರಣಿ ಮಹಾತ್ಮೆ, ಉತ್ತರ ಗೀತೆ, ಉತ್ತರರಾಮ ಚರಿತ್ರೆ ಕಥೆ, ಉಷಾಪರಿಣಯ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾಶೀಕಾಂಡ, ಕೃಷ್ಣಕಥಾ ರತ್ನಾಕರ, ಕೃಷ್ಣಕಥಾಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ, ಗಯಚರಿತ್ರೆ, ಚುಂಚನಕಟ್ಟಿಯ ಮಹಾತ್ಮೆ, ಜಾತಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಟೀಕೆ, ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಅಶ್ವಮೇಧಿಕ ಪರ್ವದ ಟೀಕೆ, ತಲಕಾವೇರಿ ಮಹಾತ್ಮೆ, ದಶಕುಮಾರ ಕಥಾ ಕಲಾನಿಧಿ, ದೇವೀ ಭಾಗವತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಟೀಕೆ, ದೇವೀ ಮಹಾತ್ಮೆ ಸಪ್ತಶೃತಿ, ದೇವೀ ಸಾಯುಜ್ಯದ ಸೀಸಮಾಲಿಕೆ, ನಂಜುಂಡ ಶತಕ, ಪಂಚತಂತ್ರ, ಬತ್ತೀಸ ಪುತ್ಥಳಿಯ ಕಥೆ, ಬೇತಾಳ ಪಂಚವಿಂಶತಿ, ಭಕ್ತಿವಿಲಾಸ ದರ್ಪಣ, ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಭರತಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ ಟೀಕೆ, ಭಾಗವತ, ಭಾಮಾ ಕಥೆ, ಭಾರತ, ಮಾಳವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರಿಯ, ಯಾದವಗಿರಿ ಮಹಾತ್ಮೆ, ರತ್ನಾವಳಿ ಅಥವಾ ವತ್ಸರಾಜನ ಕಥೆ, ರಾಮಕಥಾ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ರಾಮಾಯಣ ಟೀಕೆ, ರಾಮಾಯಣ ತಾತ್ಪರ್ಯ ದೀಪಿಕಾ ಟೀಕೆ, ಲಲಿತೋಪಾಖ್ಯಾನ, ಲೈಂಗಪುರಾಣ, ವಿಕರ್ಮೋರ್ವಶೀಯ, ಶಂಕರ ಸಂಹಿತೆ, ಶಕುಂತಲೋಪಾ ಖ್ಯಾನ, ಶನೈಶ್ವರ ಕಥೆ, ಶುಕಸಪ್ತತಿ, ಶ್ರೀ ಶೈಲ ಮಹಾತ್ಮೆ, ಸೌಗಂಧಿಕಾ ಪರಿಣಯ (ಪದ್ಯ), ಸೌಗಂಧಿಕಾ ಪರಿಣಯ (ಗದ್ಯ), ಹರಿವಂಶ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನ, ಹಾಲಾಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮೆ, ದಕ್ಷಾಧರ ಕಥೆ (ಯಕ್ಷಗಾನ), ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ತಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು, ಲೇಖಕರು ಮತ್ತು ಪಂಡಿತರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದರು ಎಂಬ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇದೊಂದು ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಆರೋಪವೆಂದು ಮೇಲ್ಮೋಟಕ್ಕೇ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಜರ ಅಳಿಯನಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗರಾಜರು ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಆಡಳಿತ ತುಂಬಾ ಜನಪರವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮೈಸೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಚಿತ ವೈದ್ಯಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡವು. ಆಂಗ್ಲ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡವು. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಮೊದಲ ಗದ್ಯ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದಿರುವ 'ಮುದ್ರಾವಂಜೂಷ' ಕೃತಿಕಾರ ಕೆಂಪುನಾರಾಯಣ ಮುಮ್ಮಡಿಯವರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂಬುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲಲೀಲಾ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿ (ಕೈವಲ್ಯ ದರ್ಪಣ), ಶಾಂತಾರಾಜ ಪಂಡಿತ (ಜೈನ ಪಂಡಿತ), ಅಮರುಕಟೀಕೆ, ಶಿವತ್ರಯೋದಶಿ ವ್ರತ, ಸೋಮವಾರ ವ್ರತ ಮತ್ತು ಧನುರ್ಮಾಸ ಮಹಿಮೆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ದೇವಣಾಪುರದ ವೆಂಕಟರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಕಲಾವತಿ ಪರಿಣಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದ ಯಾದವ(ಮಾಧ್ವ ಕವಿ), ತಾರಾಶಾಂಕ ನಾಟಕದ ಕರ್ತೃ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯನ ಮಗ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ

ಮೊದಲಾದವರು ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. 'ಕೃಷ್ಣರಾಜಡೋಳೋತ್ಸವ ಚರಿತೆ' ಬರೆದ ಸೋಬಾನೆ ರಂಗದಾಸ ಕ್ರಿ.ಶ. ಸುಮಾರು 1830ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರ ಆಶ್ರಿತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ. ಈತ ತತ್ವದ ಕೀರ್ತನೆಗಳು, ಜಾನಪದಗಳು, ಕೃಷ್ಣಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದ. ಗುರುಕೃಷ್ಣ, ಕೃಷ್ಣರಾ ವರ್ಧಂತಿ ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ, 'ರಾಜವಂಶರತ್ನ ಪ್ರಭೆ'ಯನ್ನು ಬರೆದ ಹಾಸನದ ತಮ್ಮಯ್ಯಕವಿ, ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ವಿಲಾಸ ಕರ್ತೃ ಮುದ್ದಗಿರಿನಂಜಪ್ಪ, ಸಹಸ್ರಾಯು ಕಥೆ ಬರೆದ ಸೀತಾರಾಮ ಸೂರಿ, ಅಳಿಯ ಲಿಂಗರಾಜನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ನಂಜಯ್ಯ, 'ಜ್ಞಾನಯೋಗ ತರಂಗಿಣಿ'ಯನ್ನು ಬರೆದ ಭಾಗವತ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಮೊದಲಾದವರು ಹಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೂ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕಲೆಗೆ ಬೆಲೆ ನೀಡಿದ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್

ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯಾದಿ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿರುವ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಅವರಿಗೆ 'ಅಭಿನವ ಭೋಜ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಇದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮರಾಠರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ್ದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಂದಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಆಶ್ರಯ ಬಯಸಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ತಂಜಾವೂರಿನಿಂದ ಬಂದ ವೀಣಾ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರ ನೆರವಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಶಂಕಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಜಹಗೀರಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ವೀಣೆ ಸಾಂಬಯ್ಯ, ವೀಣೆ ಅನಂತಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ವೀಣೆ ಕೂಸಪ್ಪ, ವೀಣೆ ಚಿಕ್ಕರಾಮಪ್ಪ, ವೀಣೆ ದೊಡ್ಡ ಸುಬ್ಬರಾಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸಂಗೀತಗಾರರಾಗಿದ್ದ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಅಪ್ಪುಕುಟ್ಟಿ ನಟುವರ್, ಲಾಲ್ಗುಡಿ ರಾಮಯ್ಯರ್, ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಐಯ್ಯರ್, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಅಯ್ಯರ್, ಪಕ್ಕವಾದ್ಯ ನಿಪುಣರಾಗಿದ್ದ ರಂಗರಾಯ(ಘಟಂ), ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಾರ್ಯ (ಮೋರ್ಸಿಂಗ್), ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ (ವೀಣೆ) ಮೊದಲಾದವರು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಗೀತ ಕಲಾಮಣಿಗಳು.

ವೀಣೆ ಸಾಂಬಯ್ಯನವರು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಆಸ್ಥಾನದ ಹಿರಿಯ ವೈಣಿಕರ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ವೈಣಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸವ್ಯಸಾಚಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅಥವಾ ಅವಮುದ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್. ದ್ರಾವಿಡ ಬೃಹಚ್ಚರಣ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣ, ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ವೈಣಿಕ ಪದ್ಮನಾಭಯ್ಯ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಚಿತ್ತೂರಿನ ಸದಾಶಿವರಾವ್ (ಮೈಸೂರು ಸದಾಶಿವರಾಯರು) ಪ್ರಮುಖ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದರು. ಶುಂಠಿ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರೂ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ಕಲಾವಿದ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರು. ಇವರ 24ರ ವಯೋಮಾನದಲ್ಲೇ ಮೈಸೂರು ಆಸ್ಥಾನದ ವೈಣಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಸಂಗೀತದ ಕಂಪನ್ನು ಹರಡಿದ್ದರು.

ರಂಗಭೂಮಿ

ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೂ ಮೈಸೂರಿನ ಅರಸರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಬಹುತೇಕ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳು ಅರಮನೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಂಥವು.

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು 1816ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯ ದಶಾವತಾರ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆತಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಭಾಗವತದ ಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕತೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಅಂಶವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಅಳಿಯ ಲಿಂಗರಾಜರು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯ ಕೃಪೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ರಚಿತ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿ ಸರಳ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಮುಮ್ಮಡಿಯವರ ಅಳಿಯ ಲಿಂಗರಾಜರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅರಮನೆ, ಪಂಡಿತಗಡಣ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನೂ ಗಳಿಸಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ.

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಧಿಕಾಲವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಸೀದಿಗಳು ಪರಂಪರೆಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಗೋಚರಿಸಿದವು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1850ರ ಬಳಿಕ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಬಹುತೇಕ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮಾದರಿಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ನೇರ ಆಡಳಿತದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳ ಒಳಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮೈಸೂರು ಶೈಲಿಯ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ವಿವಿಧ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮುಮ್ಮಡಿಯವರು ಹಲವು ಮಂದಿ ವಿದೇಶಿ ಚಿತ್ರಕಾರರು ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿ ಆದರಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಕಲಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಭರತನಾಟ್ಯ ಕಲೆಗೂ ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆತಿದೆ. ಒಡೆಯರ್ ನೇರ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕವೀಶ್ವರ ಗಿರಿಯಪ್ಪ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಗುರ ಭರತನಾಟ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿರುವುದು ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಮೃತಪ್ಪ, ಜಟ್ಟಿ ದಾಸಪ್ಪ, ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಮತ್ತು ಜಟ್ಟಿ ದಾಸಪ್ಪನವರ ಮಗಳು ಜಟ್ಟಿ ತಾಯಮ್ಮ ಮೊದಲಾದವರು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಗಾಯನ ಹಾಗೂ ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿ ಗಳಿಸಿದ್ದ ಚಂದ್ರವದನಮ್ಮ, ಪುಟ್ಟದೇವಮ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಆಸ್ಥಾನ ನರ್ತಕಿಯರು ಒಡೆಯರ್ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭರತನಾಟ್ಯ ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದರು.

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ 'ಸಂಖ್ಯಾರತ್ನಕೋಶ'

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವೆನ್ನಲಾದ 'ಸಂಖ್ಯಾರತ್ನಕೋಶ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಿಘಂಟು ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಈ ಕೋಶಕ್ಕೆ ಮುಮ್ಮಡಿಯವರಿಂದಲೇ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಭಾವಳಿ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಪರ ಆತ್ಮಗಳ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಗಾಗಿ

ಜಿ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಕೆ. ಸಿ., ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಕುಪ್ಪಳಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.

ವಿಶ್ವಕವಿ ರವೀಂದ್ರ 'ರಕ್ತ ಕರಬಿ' ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೆ.ವಿ.ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅವರು 'ಕೆಂಪು ಕಣಗಿಲೆ' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಂಗಕೃತಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. 1999ರಲ್ಲಿ ಇದು ನೀನಾಸನ ತಿರುಗಾಟದ ನಾಟಕವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡಿದೆ. ಸಾಂಕೇತಿಕ ಕೃತಿಯಾದ ಇದು ಆತ್ಮಘಾತಕವಾದ, ಭೌತಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಮಾನವತಾವಾದದ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ನಂದಿನಿ, ಪೊಪೆಸರ್, ಗೋಕುಲ, ಭಿಷು, ರಾಜ್ಯಪಾಲ, ಗೋಸಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜ ಮೊದಲಾದ ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರಗಳು ಸಂಘರ್ಷದ ನೋಟದ ದರ್ಶನವೀಯುತ್ತವೆ.

ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸುಖದ ಬಯಕೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅನಾಥನನ್ನಾಗಿ, ಭಯಭೀತನಾಗಿ, ನಿದ್ರಾಹೀನನಾಗಿ, ಅನುಮಾನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವನನ್ನಾಗಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿರಹಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕಾಲದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ಇದರ ನೇತಾರ ಬದಲಾಗುತ್ತೇನೆಂದರೂ ಅವನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರುವ ಜನರೇ ನಾಯಕನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಖ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೋದರೆ ಅವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. 'ಸುಖ' ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸಂಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದರೆ, 'ಸಂತೋಷ' ಸಾಮೂಹಿಕ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ಸಮಷ್ಟಿ ಹಿತದ ಕಾಣ್ಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಗುರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಖ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರೆ, ಸಂತೋಷ ಆನಂದದ ತವರುಮನೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

'ಕೆಂಪು ಕಣಗಿಲೆ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ವ್ಯಷ್ಟಿ'ಯ ಹಿತ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಭೌತಿಕ ಸುಖವನ್ನು ಅರಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುವ ಮಹಾರಾಜ ಮತ್ತು ಆತನ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಕ್ಷ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುಗಿದಿರುವ ಚಿನ್ನವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಜೀವನ ಮಣ್ಣಿನ ಆಳದ ಗಣಿಗಳ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೇರೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಮಹಾರಾಜ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂತಸವನ್ನು ಸತ್ತ ಸಂಪತ್ತಿನ ಭೂತದ ಆಸೆಗಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ, ಕತ್ತಲೆಯ ಗಣಿಯೊಳಗೆ ಹೂಳಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜನರು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಯೋಚಿಸದಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸವನ್ನಷ್ಟೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇವರ ಯಾವ ಸಣ್ಣ ಬೇಡಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕಾರಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಗಲು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದುಡಿದು, ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕತ್ತಲಾದ ಕುಡಿತದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವ ಜನರ ಕುರಿತು ಯಾರೂ ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ನಂದಿನಿ, ಭಿಷು, ಕಿಶೋರ, ರಂಜನ್ ಮೊದಲಾದವರು ರಾಜ್ಯದ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಂತಸದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಂತಸದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುವ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮಹಾರಾಜನ ದರ್ಪ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಅಂಜದೆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಶೋಷಣೆಯಿಂದ

ಮುಕ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂದಿನಿ ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಪರಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೊಬ್ಬಳು 'ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಭಾರದಿಂದ ಬಾಗಿರುವ' ತನ್ನ ಸಹಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಇವಳನ್ನು ಈ ಜನರೇ ದೂರ ಸರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಜಾಳಿಗೆಯ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿರುವ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಳೆ.

“ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಜೀವಿಸುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ ಸಾಯುವುದರಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯೇನಿದೆ” (ಕೆಂಪು ಕಣಗಿಲೆ-ಮತ್ತಿತರ ನಾಟಕಗಳು, ಪುಟ 114) ಎಂದು ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ತಾಳುತ್ತಾಳೆ. ತಾನು ಬದುಕಬೇಕೆಂದರೆ ಉಳಿದವರು ಸಾಯಲೇಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಜ್ರದ ರೀತಿ ಕಠೋರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗಾಳಿ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದಂತೆ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ಹೊಸಕಿ ಹಾಕುವಷ್ಟು ಉಕ್ಕಿನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅವರ ದನಿಯನ್ನು ಅಡಗಿಸುವುದು, ದೈಹಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಾವಿನ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಶಕ್ತಿ ತನ್ನ ಭಾರದಿಂದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ಪುಡಿಪುಡಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಆತಂಕಗಳ ವಿರುದ್ಧ ತಾಕಲಾಡುತ್ತ ಕಾರ್ಯಬಾಹುಳ್ಯದ ಭಾರದಿಂದ ತಲ್ಲಣಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಹಾರಾಜನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಆಸೆಪಡುವ ವರ್ತನೆ ಪಶುವಿನದಾದರೆ, ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಯಸುವ ಮನುಷ್ಯನ ಮನೋವಾಂಛೆ ಇಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿಯಾದರೆ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಲು ಅಂಜುವ, ಸದಾ ಶಂಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಹಾರಾಜನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯೆಂಬುದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದು ಅವನಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯೆಂಬುದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದ ನಂತರ ಊಟ ಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ

ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅದಮ್ಯ ಬಯಕೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಮೀರಿ ಮತ್ತೂ ಬೇಕೆನಿಸುವಷ್ಟು ಪ್ರಬಲ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮೂಡಿಸಬಲ್ಲದು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿನ ಮಹಾರಾಜನ ಬಂಗಾರದ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೆಂಬುದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಕೂರ್ಮನಿಗೆ ಜನರನ್ನು ಹೋಲಿಸುತ್ತ, ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪೋಷಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಗಳೆಂದು ನಂಬಿಸುವುದು, ಅತಿಯಾಗಿ ದುಡಿಸುತ್ತ, ಅವರಿಂದಲೇ ಕಾಣಿಕೆ ಪಡೆದು ಅಸಹಜವಾದ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಜೀವ ಹಿಂಡಿಹಾಕುತ್ತಿರುವ ಗೋಸಾಯಿಗಳು, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅಸಹಾಯಕರಾದ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಮರದ ಮಹಾನ್ ಚೇತನ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪ ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ

✍ ಡಾ. ಶಿವಯೋಗಿ ಕೋರಿಶೆಟ್ಟರ, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಕೆ. ಎಲ್. ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜಿ. ಎಚ್. ಕಾಲೇಜು, ಹಾವೇರಿ.

“ವಿಂದು ನನ್ನ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ತನ್ನ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಅಂದೇ ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆಯಾಗಲಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಚಲನಶೀಲರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದವರು. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕಟ್ಟಾ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿ ಅವರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು, ಅವರ ನೆರಳಾಗಿ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದವರು. ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಮಹಾನ್ ಚೇತನ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ, ನಾಡು ಕಂಡ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪ ಹಳ್ಳಿಕೇರಿಯವರು ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಅಪೂರ್ವಭೂತ ಸಂಘಟನಾ ಚತುರ, ಜನನಾಯಕ, ನೇರನುಡಿಯ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟಗಾರ, ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರೇಮಿ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಒಡನಾಡಿಯಾಗಿ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ, ಸ್ವಾತಂತ್ರಾನಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವಿಚಾರಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪ ಹಳ್ಳಿಕೇರಿಯವರ ಘನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಹಾವೇರಿ ತಾಲೂಕಿನ ಹೊಸರಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ 1906 ಜೂನ್ 6ರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ವೀರಪ್ಪ ಹಾಗೂ ವೀರಮ್ಮ ಎಂಬ ವೀರಶೈವ ದಂಪತಿಗಳ ಐವರು ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಹೋದರರು ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡಮ್ಮರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಅದ್ಭುತ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ, ಗಣಿತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಸರಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ 1919ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಇಲ್ಲಿನ ಮುರುಘಾಮಠದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಆರ್.ಎಲ್.ಎಸ್. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಮುಗಿಸಿದರು. ಸ.ಸ. ಮಾಳವಾಡ, ಎಚ್. ಎಫ್. ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ಯಾಂಸರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದಿದ್ದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್ ಮಿಡಿಯೇಟ್ ಪಾಸುಮಾಡಿದರು. ಇವರ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರತಿಭೆ ಕಂಡು ವೀರಶೈವ ಮುಖಂಡರಾಗಿದ್ದ ರಾವ್‌ಬಹಾದ್ದೂರ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಶಾಂತ ವೀರಪ್ಪನವರು ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರನ್ನು ರ್ಯಾಂಗ್ಲರ್ ಪದವಿ ಪಡೆಯಲು ಕೆಂಬ್ರಿಡ್ಜಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ವಿಚಾರ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ವಿಧಿಯ ಸಂಕಲ್ಪವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣ ಹೊಂದಿದ್ದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬಹುವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಮುರುಘಾಮಠದ ಮೃತ್ಯಂಜಯಪ್ಪನವರು ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದರು.

ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಚಳುವಳಿ

ಭಾರತವನ್ನು ಬ್ರಿಟೀಷ್ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭಿಕ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಧಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕರು ಭಾರತೀಯ ಯುವ ಜನಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ, ಅವರನ್ನು

ರಾಷ್ಟೀಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 1924ರ ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಭಾಷಣದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿಯಿತ್ತು ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಸೇವಕರಾಗಿ, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಹಲವಾರು ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳ ಮುಖಂಡರಾದರು. ಅನೇಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರಾಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರು.

ಕ್ರಿ. ಶ. 1927ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಸ್ನೇಹಿತರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ‘ಭಾರತೀಯ ತರುಣ ಸಂಘ’ ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇದು ವೀರ ಹಾಗೂ ಸತ್ಯಶಾಲಿ ತರುಣರನ್ನು ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸುವ, ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುವ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನತೆ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಸಂಘ ಮಾಡಿತು. ಮೈಲಾರ ಮಹದೇವನಂತಹ ವೀರರು ಇದೇ ತರುಣ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಘವು ತನ್ನ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್, ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಕೌಜಲಿಗಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ ಮುಂತಾದವರ ಲಕ್ಷ ಸೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರಾಭಿಲಾಷೆ ಮೂಡಿಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟೂರಾದ ಹೊಸರಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ‘ಗಾಂಧೀ ಆಶ್ರಮ’ವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಗಳನ್ನು ಈ ಆಶ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಯಿತಲ್ಲದೆ, ಅಂದಿನ ರಾಷ್ಟೀಯ ನಾಯಕರು ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಸುತ್ತಲಿನ ಹಲವಾರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ತಯಾರಾದರು. ಇದು ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರ ಸಂಘಟನಾ ಚಾತುರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ಖಾದಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಧೋಗ, ಖಾದಿ ಪ್ರಚಾರ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆಯಂತಹ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಶ್ರಮಿಸಿತು. ಸ್ವತಃ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಗಾಂಧೀ ಸೇವಾ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ಹಳ್ಳಿಗರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನ ಮೂಡಿಸುವ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳೆಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹಲವಾರು ವಾಚನಾಲಯಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡರೋಗಿಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಗಾಂಧೀ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಜನಪರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಮೂಡಿಸಿದರು.

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕರೆ ನೀಡಿದ ಹಲವಾರು ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗದ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಅಂತಹ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

1928ರ ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ತರುಣ ಸಂಘ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತು. ಇದರ ಅಂಗವಾಗಿ ಸಭೆ, ಸಮಾರಂಭ, ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳು ಜರುಗಿದವು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1930ರ ದಂಡಿ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಅಲಹಬಾದ ಸಮೀಪದ ಜಂಬುಸಾರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನು ಸೇರಿದರು. ನಂತರ ಗುಜರಾತ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳ ತಂಡವನ್ನು ತರಬೇತಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಂಕೋಲಾ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರೇ ಭೋದಿಸಿದರು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1932ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಕೊಂಡು ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬಹಿಷ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1940ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ವಯಕ್ತಿಕ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕೆಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿಕೇರಿಯವರು ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1942ರ ಚಲೇಜಾವ ಚಳುವಳಿಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಸರ್ಕಾರ ಬಂಧಿಸಿತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಚಳುವಳಿಯ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡುವುದು ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಜನನಾಯಕನಾಗಿದ್ದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರ ಬಂಧನ ಆಂಗ್ಲರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರೇ ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆರು ಬಾರಿ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಹಿಂಡಲಗಾ, ಯರವಾಡಾ ಮುಂತಾದ ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇವರ ಮನೆತನದ ಸದಸ್ಯರೂ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಿರುಕುಳ ಅನುಭವಿಸಿದರಲ್ಲದೆ, ಇದ್ದುದ್ದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಧೃತಿಗಡದ ಈ ಮನೆತನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ರಾಜಕಾರಣಿಯಾಗಿ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಸಾವಿರಾರು ವೀರಶೈವರನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರು ನಿರ್ಲಿಪ್ತರು ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಹುಸಿಗೊಳಿಸಿದರು. 1934 ರಿಂದ 1938ರ ವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ತದನಂತರ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಘಟನಾ ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿತನದಿಂದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು. 1946ರಿಂದ 1960ರ ವರೆಗೆ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಅವರ ನಿರಂತರಶ್ರಮ ತಿರುಗಾಟ ಹಾಗೂ ಚಾಣಾಕ್ಷತನದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬಲವಾಗಿ ಬೇರೂರುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. 1950ರಿಂದ 1955ರವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಾಯಕರಾಗಿ ಬೆಳೆದರು.

1952ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಪ್ಪ ಮಾಗಾವಿಯವರ ವಿರುದ್ಧ ಗಳಿಸಿದ ಜಯ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರ ಜನಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬಹುಮತಪಡೆದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೋತಂತಹ ಮುರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿಯವರನ್ನು ಜವಾಹರಲಾಲ ನೆಹರೂರವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ನೇರ ನುಡಿಯ ದಿಟ್ಟರಾಜಕಾರಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೋತವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಗಿಲಿಂದ ಕರೆತಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಕ್ರಮವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಹೈಕಮಾಂಡ ಅವಕೃಪೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 1957ರ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಟಿಕೆಟ್ ಇವರಿಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಖಾದಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಮಂಡಲದ ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಖಾದಿಯನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾರಣರಾದರು.

1960ರಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್‌ಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರನ್ನು 1962ರಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸಭಾಪತಿಯಾಗಿ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿರೋಧಿಗಳೂ ತಲೆದೂಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. 1970ರಲ್ಲಿ 2ನೇ ಬಾರಿ ಸಭಾಪತಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡರು. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಜನಸೇವೆಗಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. 1960ರಲ್ಲಿ ವರದಾನದಿಗೆ ಪ್ರವಾಹ ಬಂದು ಈ ಭಾಗದ ಜನತೆ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 1966ರಲ್ಲಿ ಮುಂಡರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಜನಜೀವನ ಅಸ್ಥವ್ಯಗೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅಗತ್ಯ ನೆರವು ಕೊಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಾನವೀಯತೆ ಮೆರೆದರು. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬುಗೆ ಹೊಂದಿರದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದ ಭಂಗೀ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಮಗೂ ನೀಡುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆರಂಭಿಸಿ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ವಿವಾಹ ಗಂಗಾದೇವಿಯೊಡನೆ ನೆರವೇರಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿಜನ ಕೊಳಗೇರಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಹಾಗೂ ಹರಿಜನರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಹಲವಾರು ವಿಧಾಯಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದರು.

ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ

ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮಿ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದವರು. 1953ರಲ್ಲಿ ಅದರಗುಂಚಿಯ ಶಂಕರಗೌಡಾ ಪಾಟೀಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಅಮರಣಾಂತ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದು 23ನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ ಪರಸ್ಥಿತಿಯ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಟೌನಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಖಂಡರ ಸಭೆ ಜರುಗಿತು. ಸ್ಪಷ್ಟ ತೀರ್ಮಾನದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಜನತೆ ಕ್ಷೋಭೆಗೊಂಡು ಹಿಂಸೆ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಪರಸ್ಥಿತಿ ಕೈಮೀರಿತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ದಿಟ್ಟ ನಾಯಕರಾದ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಸಭೆಯ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಜನತೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿದರು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಶಂಕರಗೌಡರ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿತು.

1954ರಲ್ಲಿ ಫಜಲ್‌ಅಲಿ ನೇತೃತ್ವದ 'ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ ರಚನಾ ಆಯೋಗ' ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪನವರು ಪ್ರಮುಖ ನಗರ, ಗಡಿಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅಗತ್ಯತೆ ಬಗ್ಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಆಯೋಗದ ಸದಶ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಕೆ. ಎಂ. ಫಣೀಕರ ಹೆಚ್‌ಕೇರಿಯವರ ಶಕ್ತಿ, ಸಂಘಟನಾ ಚಾತುರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಏಕೀಕೃತ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು 1956 ನವೆಂಬರ 1ರಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.

ಶೋಷಿತರ ನಾಯಕ ಬಾಬೂಜಿ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿ

ಡಾ ಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಎಂ.ಎ., ಎ.ಇಡಿ., ಎಂ.ಪಿಲ್., ಪಿಎಚ್.ಡಿ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.

ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್‌ರಾಮ್ 1905 ಏಪ್ರಿಲ್ 5ರಂದು ಬಿಹಾರರಾಜ್ಯದ ಬಹುಜಾಪುರಜಿಲ್ಲೆಯಚಂದವ ಎಂಬ ಕುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಸೋಬಿರಾಮ್‌ತಾಯಿ ವಸಂತಿಬಾಯಿತಂದೆ ಮಿಲಿಟರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂತ ಕುಟುಂಬದವರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು 1919ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯೂಲೇಷನ್ 1926ರಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದರು. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ 100ಕ್ಕೆ 100ರಷ್ಟು ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೊಂದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಮಾಧನ್ ಮಾಳ್ವಿಯರವರ ಭಾಷಣದಿಂದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಮಾಧನ್ ಮಾಳ್ವಿಯರವರು ಬನಾರಸ್ ಹಿಂದೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ವತಂತ್ರ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. 1930ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. 1931ರಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಕತ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಪಾಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರಬೋಸರವರ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. 1935ರಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿರ್ದೇವಿಯನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 10000 ಜನರು ಬಿಹಾರದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಜೊತೆಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಜೊತೆಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. 1936ರಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ 1946ರಲ್ಲಿ ನೆಹರುಅವರಜೊತೆ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೆಹರು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಸರ್ಕಾರದದೊಂದಿಗೆ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರು. 1946 ರಿಂದ 1964ರ ವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 18ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರು. 1956ರಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಸಚಿವರಾದರು. ಏರ್‌ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯನ್ ಏರ್‌ಲೈನ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ ರಚಿಸಿದರು. ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂತಿ ಕಛೇರಿ ಸ್ಥಾಪನೆ. 1967ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತುಆಹಾರಖಾತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತ ಕಠಿಣ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಸಿರುಕ್ರಾಂತಿಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದರು. ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬೆಲೆ ಇಳಿಸಿದ್ದರು. ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳ ವಿಧಿಸಿದ್ದ ತೆರಿಗೆ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಬೀಜಗಳು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರನ್ನು 'ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹರಿಕಾರ' ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲಾಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಸಲಹೆ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ನೆಹರು ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನ, ಭವಿಷ್ಯನಿಧಿ (ಪಿ.ಎಫ್) ರಾಜ್ಯ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಗಳು, ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ನ್ಯಾಯ ವೃಂದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಗಣಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಧನಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಗಜೀವನ್‌ರಾಮ್ ನಗರಿ ಎಂಬ ಹೊಸ ಬಡಾವಣೆ ರಚಿಸಿದ್ದರು. 'ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯ್ದೆಗಳ ಶಿಲ್ಪಿ' ಎಂದು ದೇಶ ಗೌರವದಿಂದ ಕರೆಯಿತು. 1967ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಿಭಜನೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗುತ್ತಾರೆ. 1970ರಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅಭೂತ ಪೂರ್ವಜಯ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ ಉದಯವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

1969ರಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಜೊತೆಗೆ 1977ರ 10ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಜೊತೆಗಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರ 1979ರಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 28ಸೀಟುಗಳು (ಎಂ.ಪಿ) ಜಯಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಾಂಗೇಸೆಯೇತರ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ರಾಜಕೀಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. 1975ರಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಅಲಹಬಾದ್ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಸ್ ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ನಂತರ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಹುದ್ದೆಗೆ ಯಾರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದರು. 1975ರಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಘೋಷಿಸಿದರು. ಬಾಬೂಜಿ ಅವರು ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದು ಸಂಪುಟ ಸಭೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀದೇಶ ವಾತಾವರಣ ಗದ್ದಲಮಯವಾಗುವುದು. ಜನಜೀವನ ಆಸ್ತವ್ಯಸ್ತಗೊಳ್ಳುವುದು. ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಾಪಸ್ಸು ಪಡೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸಚಿವ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದ್ದರು. 30-35ವರ್ಷಗಳ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ (ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಕ್ಷಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಫಾರ್ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಂದಿ ಸರಸ್ವತಿ ಹೆಚ್. ಎನ್. ಬಹುಗುಣ ಮೊದಲಾದ ನಾಯಕರು ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ.) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾರು ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮಾತುಇತ್ತು. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣರವರು ಚಮ್ಮಾರ ಜಾತಿಯ ಕೆಳಗೆ ನಾನು ಮಂತ್ರಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣರವರು ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಗೆ ಉತ್ತಮ ನಂಬಿಕಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಬಾಬೂಜಿಯವರು ಕೀಳುವರ್ಗದವರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಎಂ.ಪಿ. ಗಳ (ಲೋಕಸಭೆ ಸದಸ್ಯರ) ಬಲ ಇತ್ತು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿಯವರನ್ನು ದೇಶದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

- 24

21ನೇಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ?

ಡಾ. ಸುರೇಶ್ ಕೆ. ಪಿ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿಜಯಪುರ.

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಧ್ರುವತಾರೆ, ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿ, ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ನಾಯಕ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಧ್ವನಿಯಿಲ್ಲದವರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಸಮಗ್ರ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು. ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವಂಥ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ದೇಶಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮುತ್ಸದ್ಧಿ. ಡಾ|| ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಆಶಾಕಿರಣ; ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಂಕೇತ. “ಪ್ರಗತಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೇ ಮೂಲ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಸಾರಿದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರಕಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ಶೋಷಿತ ಜನಾಂಗದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದವರು. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಅನಿಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಮೂಲಕಾರಣ. ಅದು ನಿವಾರಣೆಯಾಗದೇ ಭಾರತದ ಪ್ರಗತಿ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದವರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸೋದರತೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹೊಸ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಂಬಿ, ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಧೀಮಂತ ಚೇತನ.

ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಮಹಾಮಾನವತಾ ವಾದಿ ಅವರು ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ನಾಯಕರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಾಯಕರೂ ಹೌದು. ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವರಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಶೋಷಿತ ಜನಾಂಗದ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು. “ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ ಅಸಮಾನತೆಯ ತವರು” ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದರು. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಊದಿದರು. ನವ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಗಬಲ್ಲ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವರು ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಕಾನೂನು ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ತತ್ವಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳು, ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಸಮಾಜ ಸಂಘಟನಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಧೀಮಂತ ಹೋರಾಟಗಾರರು.

ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನೈತಿಕ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿದ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಮಾತು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ. ಶ್ರೀಮಂತರ ಸಿರಿತನ ದರಿದ್ರರ ಬಡತನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕಾದರೆ, ದುಡಿಯುವವರೆಲ್ಲ ಜಾತಿಮತಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಸಂಘಟಿತರಾಗಬೇಕು. ಈ ಸಂಘಟನೆಯಿಂದ ಬಡವರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವವರು ನಾಯಕರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬಹುದು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವವರು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಸಾಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಶೋಷಣಾರಹಿತ ನವಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಭಾರತದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆ ಅವಲಂಬಿತ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಬಡತನ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರ ಪ್ರಮಾಣ ಹಿರಿದಾದುದಾಗಿದ್ದು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಗೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ತೊಡಕಾಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಾದರೆ ಚಿಕ್ಕ ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ವಿಶಾಲ ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸಹಕಾರ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಪರವಾಗಿ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಡೀ ಮಾನವ ಜನಾಂಗ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಗೊಂಡು ಸುಖೀ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕು. ಜನತೆಯು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯ, ಅದು ಭಿದ್ರವಾಗಿ ಬೇರೂರಬೇಕೆಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು “ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಸಫಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಮೊದಲ ನಿಯಮ ಎಂದರೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುವ ಅಸಮಾನತೆ ಇರಕೂಡದು, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಒಂದು ವರ್ಗವಿರಬಾರದು. ದಮನಕೊಳ್ಳಗಾಗದ ಒಂದು ವರ್ಗವಿರಕೂಡದು. ಎಲ್ಲ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಂದು ವರ್ಗವಿರಬಾರದು, ಅಂತಹ ಒಂದು ವಿಷಯ, ಅಂತಹ ಒಂದು ವಿಭಾಗ, ಅಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆ ತನ್ನೊಳಗೆ ರಕ್ತಕ್ರಾಂತಿಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾನತೆ ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಿಲ್ಲದೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಅರಿತಿದ್ದರು. ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಬಹುಮತವನ್ನು ತಿರುಚಿ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಮಾಜದ ಆರ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದೊಳಗೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಬಯಸಿದ್ದರು.

ಬದಲಾಗುವ ಸಮಾಜಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಳೆಗಳೂ ಬದಲಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಜವೊಂದು ತನ್ನ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪತನಾಭಿಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ಕಾನೂನುಗಳು ಸಮಾಜದ ಅಂತಾರಳದಿಂದಲೇ ಮೂಡಿಬರಬೇಕು. ಈ ದಿಸೆಯ ಕಾನೂನುಗಳಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಲೇಪನ ಪ್ರಧಾನವಾದರೆ ಅಂತಹ ಸಮಾಜಗಳು ನಶಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಮಾಜವೊಂದರ ಸಮಗ್ರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಿವಿಧ ಜನವರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಮಹತ್ವದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಕಾನೂನು

ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯೇ ಕಾನೂನಿನ ಪವಿತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜವೊಂದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಪರ ಪಾತ್ರವನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನುಗಳ ಜಾತ್ಯಾತೀತತಾ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಜನತೆಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯ ಮಹತ್ವವನ್ನೂ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ನೀಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವಂತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಸಣ್ಣದಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳು ಚದುರಿಹೋಗಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕಿನಿಂದಾಗಿ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಛಿದ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಅದಕ್ಷವಾಗಿ, ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಅನಾರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಹಿಡುವಳಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದ ಹಿಡುವಳಿಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸ ಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಹಿಡುವಳಿಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಡುವಳಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಅವುಗಳ ಗಾತ್ರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗಾತ್ರದ ಭೂಮಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಇತರೆ ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿವಲಯವನ್ನು ಯೋಗ್ಯೀಕರಣಗೊಳಿಸಿ, ಮರುಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಿ, ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಆದಾಯ ದೊರಕುವಂತಾಗಲು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದುವರೆದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶ್ರಮ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೂಡ ಭೂಮಿಯ ಉಪವಿಭಜನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇತರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿಸ್ತರಣೆಗೊಳ್ಳದ ಕಾರಣ ಜನರು ಉತ್ತರಾಧಿಕರಣ ನಿಯಮವನ್ನು ಬಳಸಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಭೂಮಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಭಜನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರು ಇತರೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ-ಗಳಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಇತರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೀರಣವಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ವಿಭಜನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶ್ರಮದ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರತ್ವದ ನಿಯಮದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಸಲಹೆಗಳಾದ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೀರಣದ ಮಹತ್ವ ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ. ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿ ಶೋಷಿತರ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಕೀರ್ತಿ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರದು. ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸಲು ವಿದ್ಯೆ

ಹಾಗೂ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇಂದಿನ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಿಷಯಗಳೇ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: 'ಬಹಳ ಜನರು ಅದೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಿಜವೇ ಆದರೆ ಅದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತಪ್ಪು. ಅದು ಗುಲಾಮೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಿಂತ ಕೆಟ್ಟದಾದ ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೂಡಾ' 'ಸರ್ವಣ ಹಿಂದೂಗಳೇ ಎಲ್ಲದರ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವವರೆಗೂ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಆಚರಣೆಗಳು ತಮ್ಮ ಹೀನತೆ, ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆಸುತ್ತಿರುವವರೆಗೂ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳ ಕೆಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ರೂಪಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದದ್ದು, ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಒಳಗೆ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಭಾರತದ ಸರ್ಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನ್ಯಾಯದೊಂದಿಗೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ದಲಿತ, ರೈತ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಚಳುವಳಿಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ದಲಿತ, ರೈತ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಜೀವ ತುಂಬಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಂಸತ್ತು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗುವಂತೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಿಸಬೇಕು. ಸಹಕಾರಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನ ಇರಬೇಕು ಎಂಬ ನೀತಿಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ ಬೃಹತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆಯದೇ ಮೀಸಲಾತಿ ಸೌಲಭ್ಯದಿಂದ ದಲಿತರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಯಾಗಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯ ಒಡೆತನದ ಅಸಮಾನತೆ, ದೊಡ್ಡ ಭೂ ಒಡೆಯರು ಎಂಬ ವಿಷಮತೆ ತೊಲಗದೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಜಾತಿ ವಿನಾಶ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಈ ಒತ್ತಾಯದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ.

ತಮ್ಮ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಂಬಲಿಗರು ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಒಂದು ದಶಕದಿಂದ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಡೀ ಮಾನವ ಜನಾಂಗ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಗೊಂಡು ಸುಖೀ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕು. ಜನತೆಯು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯ, ಅದು ಛಿದ್ರವಾಗಿ ಬೇರೂರಬೇಕೆಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುವ

ಶರೀಫರು ಹಾಗೂ ಅವರ ತತ್ವಪದಗಳು : ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ

✍ ಶಂಕರಪ್ಪ ಬಾರಿಕೇರ, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಫಕೀರೇಶ್ವರ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ತಿರಹಟ್ಟಿ ಜಿ. ಗದಗ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಬೀರನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾದ ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ ಸಾಹೇಬರು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ 15ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಬೀರದಾಸರಂತೆ ಕನ್ನಡದ ಅನುಭಾವ ಕವಿ ಮತ್ತು ಸಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ನಿಲ್ಲುವ ಯುಗಧರ್ಮದ ತತ್ವ ಹಾಗೂ ಸತ್ಯಗಳಂತಹ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ; ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ (19ನೇ ಶತಮಾನ) ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವ ಕಾವ್ಯದ ಹೊಂಗಿರಣವೊಂದನ್ನು ಹಾಯಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶರೀಫರು, ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಹಾಡುಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಅನುಭಾವಿ ತತ್ವಪದಕಾರರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದರು. ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಸಾಧನೆಯಿಂದಾಗಿ ಶಿಶುನಾಳ ಗ್ರಾಮದ ಹೆಸರು ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಚುರತೆಗೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಮತೀಯ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಶಿಶುನಾಳದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಲಿಂಗಾಯತರು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಪ್ರಮುಖ ಜನಾಂಗದವರಾಗಿ, ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯಾವುದೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಜಾತಿ, ಮತ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಲೆತು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಶರೀಫರ ಜೀವನ

ಶಿಶುನಾಳದಲ್ಲಿ ಇಮಾಮ್ ಸಾಹೇಬ ಹಾಗೂ ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಹಜ್ಜುವಾ ಇವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಗೌರವ ಯುತವಾದೊಂದು ದೇವಕಾರ ಮನೆತನ. ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಪಜೀವನ ಮಾಡಿದರೂ, ಊರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವರಾಗಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇಶೀ ಚಿಕಿತ್ಸೆಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸದಾದೇವತಾ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಸಂತಾನವಾದರೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರು ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ಹುಲಗೂರಿನ ಸಂತ ಖಾದರ ಷಾವಲಿಯವರ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಆ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂತ ದಂಪತಿಗಳು- 'ನಮಗೊಬ್ಬ ಪುತ್ರನನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬೆಳಕಾಗಿ ಬರುವ ಸಂತಾನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುತ್ತೇವೆ' ಎಂದು ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಇವರ ಸುಕೃತವೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ದಿವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಂತೆ ಪರಮ ಸಂತಸಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು.

ಹುಲಗೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಹಜ್ಜುವಾ ಇವರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಗು ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಇದನ್ನರಿತ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮ ಮನೆಮಾಡಿತು. ನವಮಾಸಗಳು ತುಂಬಿ, ಒಂದು ಶುಭ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶರೀಫರು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಗ್ಗಾವಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶಿಶುವಿನಹಾಳ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 1819 ಮಾರ್ಚ್ 7ರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಮಹಮ್ಮದ್ ಶರೀಫ್ ಎಂದು ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಬಿದಿಗೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶರೀಫರು ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದರು. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಮಗನಿಗೆ ಓದು ಬರಹ ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಮಾಮರು ಶಿಶುನಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಕೂಲಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮುಲ್ಕಿ

ಪರೀಕ್ಷೆ ತೇರ್ಗಡೆಯವರೆಗೂ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಆ ನಂತರ ಮೋಡಿ ಭಾಷೆ ಓದುವುದನ್ನೂ, ಬರೆಯುವುದನ್ನೂ ಕಲಿತರು. ಅದರಂತೆಯೇ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯನ್ನಾದರೂ ತಮ್ಮ ಮನದ ಹಂಬಲದಿಂದಲೇ ಕಲಿತುಕೊಂಡರು. ಶರೀಫರು ತಮ್ಮ ಕಿರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಿರಿಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತಹ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ವಚನಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರೀಫರಿಗೆ ಬಯಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವುದೆಂದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ. ಅದರಂತೆಯೇ ತಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬೈಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೇ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜಾತ್ರೆ, ಮೋಜು-ಮಜಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ವಚನ ಹಾಗೂ ಸರ್ಪಭೂಷಣ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಸವತ್ತಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲಾವಿ ಮೊಹರಂ, ಕರ್ಬಲಾ ಮೊದಲಾದ ಮೇಳಗಳಲ್ಲಿ ಅನೋನ್ಯವಾಗಿ ಜನರೊಡನೆ ಬೆರೆತು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶರೀಫರು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವನೊಬ್ಬ ನಾಮ ಹಲವು ಎನ್ನುವ ನಾಣ್ಯಡಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮದ ಮಠ ಮಾನ್ಯಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರೀಫರು ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ ತಮ್ಮೂರಿನ ಬಳಿಯಿರುವ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನ ಮಾಡಿದರು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಕೆಲಸವಿರುವಾಗಲೇ ಶರೀಫರಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಯಿತು. ಹೆಂಡತಿ ಕುಂದಗೋಳದ ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ ಫಾತಿಮಾ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತು. ಇದು ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆಯೇ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳ ಖಣಿಯೇ ಆದ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಸಹ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡ ಶರೀಫರು ಒಂದೊಂದು ಸಲ ದಿಕ್ಕುಗಾಣದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮೌನವಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಮರೆಯಲು ಸಾಧು ಸತ್ಪುರುಷರ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ನನಗೊಬ್ಬ ಗುರುವು ಸಿಗಬೇಕು. ನಾನವನ ದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಶರೀಫರ ಹೆಬ್ಬಯಕೆಯಂತೆ ಗುರುವಿಗಾಗಿ ಕಾತರಪಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಗುರು ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಇವರು ಕಳಸ ಗ್ರಾಮದವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದ ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟರು ವಿದ್ಯಾವಂತ, ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಬಂದ ಶರೀಫರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಸಂತಸದಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಜಾತಿ ಮತಗಳೇನು ಮಾಡುವವು, ಅದರಂತೆಯೇ ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶರೀಫರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ, ಒಂದೇ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ತುಂಬು ಮನಸ್ಸಿನ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ, ಹಾಡಿ ಕುಣಿದು ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ಮುಲ್ಕಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯವರೆಗೆ ಓದಿದ ಶರೀಫರು, ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ಹಳ್ಳಿಯ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರಾದರೂ ಬೇಗನೇ ಅದರ ಹಂಗು ಹರಿದುಕೊಂಡು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧನೆ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಅಭಿಜಾತ ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದ ಶರೀಫರು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಳ್ಳಿಯ ಜಾತ್ರೆಯ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಶರಣರ ವಚನಗಳನ್ನೂ, ಅನುಭಾವ ಪದಗಳನ್ನೂ

ಹಾಡುತ್ತ, ಬಹುರೂಪಿಗಳ ಹಾಗೆ ವಿವಿಧ ವೇಷ ಹಾಕುತ್ತ, ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಯಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಜನಮನದ ವಿಲಾಸ-ವಿಕಾಸಗಳಿಗೆ ಮುಡಿಪಿಡಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು. ಮೊಹರಂ ಹಬ್ಬದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತುವ ಕರ್ಬಲಾ ಮೇಳಗಳಿಗಾಗಿ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ರಿವಾಯತ ಪದ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟರು; ಜತೆಗೆ ಲಾವಣಿಗಳನ್ನೂ ಬರೆದರು. ಹೀಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಪಥದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಜ್ಜೆ ಮೂಡಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕಳಸದ ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟರು ಶರೀಫರಿಗೆ ಗುರು ಕಾರುಣ್ಯ ತೋರಿ; ಮೌಲಿಕ ಪಥದ ಜ್ಞಾನ ಧಾರರೆದರು. ಅಂಕಲಗಿಯ ಅಡವಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸಿದ್ದಾರೂಢರು, ಗರಗದ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರು, ನವಲಗುಂದದ ನಾಗಲಿಂಗಪ್ಪ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಾಧು ಸತ್ಪುರುಷರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಸಂಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಅನುಭಾವಿಯಾಗಿ ಮಾಗಿದರು.

ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ ಸಾಹೇಬರು ಜಾತಿ ಮತ ಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆದ ಜಾತ್ಯತೀತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಪೈಗಂಬರರನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ಲಿಂಗಾಯತ ದೇವರಾದ ಶಿಶುನಾಳದ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಆರಾಧ್ಯದೈವನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ, 'ಶಿಶುನಾಳಧೀಶ'ನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ತಮ್ಮ ತತ್ತ್ವಪದಗಳಿಗೆ ಅಂಕಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸ್ವಾರ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗುರು ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟರನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಗುರುವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಧರ್ಮಾತೀತವಾಗಿ ಬಾಳಿದರು. ಹಿಂದೆ ಮೆರೆದು ಹೋಗಿರುವ ಕವಿಗಳಂತೆಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿವರ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಇವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ರಚಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಂತೂ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿವೆ.

ಶರೀಫರು ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸರಳತೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಮಾತನಾಡುವ ಹವ್ಯಾಸವು ಇವರದಾಗಿತ್ತು. ಜನರೆದುರು ಯಾವ ವಿಚಾರವಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಮಾತಿನ ಮೇಲಿನಿಂದಲೇ ಆಗಿಂದಾಗಲೇ ಒಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನೆ ಹಾಡಾಗಿಸಿ ಜನಮನವನ್ನು ತಣಿಸಿ ಬಾಳಿನ ದಾರಿಗೆ ಬುನಾದಿಯಾಗಿದ್ದ ಶರೀಫರ ಲೌಕಿಕ ಬದುಕು ಬಡತನದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಗುಡಗೇರಿ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಆಗಾಗ ದವಸಧಾನ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಇವರಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುಭಾವ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಸರ್ವಸಮನ್ವಯ ಅನುಭಾವ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶರೀಫರು ರಚಿಸಿದ ಅನುಭವ ಪದಗಳು ಆಪ್ತವಾದ ಕಳಕಳಿಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿವೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಬಾಳಿನ ದಿನದಿನದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದ ಒಂದೊಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ-ಸಂಗತಿ, ವಸ್ತು-ವ್ಯಕ್ತಿ, ಪಶು-ಪಕ್ಷಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೇ ಒಂದು ರೂಪಕ, ದೃಷ್ಟಾಂತ, ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಅನುಭಾವದ ಬೆಳಕನ್ನು ವರ್ಣಮಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಇವರು ಬರೆದ ಹಾಡು, ಒರೆದ ಪಾಡು ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ.

ಶರೀಫರಿಗೆ 'ಬೋಧ ಒಂದೇ, ಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಒಂದೇ' ಎಂಬುದು ಅವರ ಬೀಜಮಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು; 'ನಡಿಯೋ ದೇವರ ಚಾಕರಿಗೆ, ಮುಕ್ತಿ ಗೊಡೆಯ ಖಾದರ ಲಿಂಗ ನೆಲಸಿರ್ಪ ಗಿರಿಗೆ' ಎಂಬುದು ಇವರು ತಮ್ಮ ಮನಕ್ಕೂ, ಜನಕ್ಕೂ ಕೊಟ್ಟ ಜೀವಾಳದ ಕರೆಯಾಗಿದೆ. ಇವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸನಾತನ ವೈದಿಕ ಮತ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವ; ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ವೀರಶೈವ ಮತದ ಲಿಂಗತತ್ತ್ವ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ

ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಪೂಜ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಹುಲಗೂರು ಖಾದರಶಾ ಸಾಧುವಿನ ಸಮಾಧಿತತ್ತ್ವ - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮೂಲತಃ ಒಂದೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇವರು ಸರ್ವಧರ್ಮಸಮನ್ವಯದ ಉಜ್ವಲಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹಿಂದು - ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಂಧವ್ಯದ ಧವಲಕೀರ್ತಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಕಬೀರರಂತೆ ಜನಮನದ ಗದ್ದುಗೆ ಏರಿದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಜನಪದ ಭಾಷೆಯ ಗತಿ - ಗತ್ತು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಗೀತದ ಲಯ - ಲಾಸ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿಯೂ ಇವರು ಜನಮನವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಧರ್ಮನೀತಿ ಬೋಧಮಾಡಲೆಂದು ಇವರು ತಮ್ಮ ಮನೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಟ್ಟಿಯೊಂದು ಇಂದಿಗೂ ಇದ್ದು ಬೋಧಪೀಠ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ತುಂಬು ಬಾಳನ್ನು ಬದುಕಿದ ಸಂತ ಶರೀಫ ಸಾಹೇಬರು 1889 ಮಾರ್ಚ್ 7 ರಂದು ನಿಧನರಾದರು. ಶರೀಫರ ಇಚ್ಛೆಯ ಮೇರೆಗೆ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳ ಸಮಾಧಿ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆ ಜರುಗಿತು. ಗದ್ದುಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಅದು ಯಾವ ಧರ್ಮದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಗದ್ದುಗೆಯ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಸಕ್ರಿಯನ್ನು ಓದಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ; ಬಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳು ಕಾಯಿ-ಕರ್ಪೂರ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮತೀಯ ಭಾವನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಶರೀಫರು ಶಿವಯೋಗಿ ಶರೀಫರಾಗಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಾಮರಸ್ಯದ ತಾತ್ವಿಕ ಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿದ ಮಹಾಸಾಧಕ. ವ್ಯಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮಷ್ಟಿ ಬಾಳುವೆಯ ಮಹಾತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತ 'ಬೋಧ ಒಂದೇ ಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಒಂದೇ' ಎಂಬ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ತತ್ತ್ವದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಾರಿ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.

ಶರೀಫರ ತತ್ತ್ವಪದಗಳು

ಸಂತ ಕಬೀರದಾಸರು ಆಗ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಉರ್ದು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನೀ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಾಮೃತವನ್ನು ಪದಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಕೋಟಿಗೆ ಉಣಬಿಡಿಸಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಶರೀಫರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಆಡುನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಒಂದೆಡೆ ಕುಳಿತು ಪೆನ್ನು ಕಾಗದ ಅಥವಾ ಗಲಗು ತಾಳವಾಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರೆಯಲೇಣಿಸಿ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅರಗಿ ಆಳವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಿದ ಜ್ಞಾನವು, ಸಮ ಯೋಚಿತವಾಗಿ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಹೊರ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಜನಪದಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರೀಫರು ಕವಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಯಾವ ಪದವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ, ಬರೆದಿಡಲಿಲ್ಲ, ಸಮಯಾನುಸಾರ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಹೊರಸೂಸಿ ಬಂದುದೇ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಸುಧೆಯಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬರೆದಿಟ್ಟವರೇ, ಅವನ್ನು ಕಲಿತು ಹಾಡುತ್ತ ಬಂದವರಿಂದಲೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವರ ಜ್ಞಾನ ನಿಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ತರುವಂತಾಯಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು ಗುಡಗೇರಿಯ ಕುಂಬಾರ ಬಸಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಮಗಳಾದ ಬಸಮ್ಮನವರು. ಶರೀಫರಿಗೆ ಬೇಸರವಾದಾಗೆಲ್ಲ ಗುಡಗೇರಿಗೆ ಬಂದು ಬಸಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಬಸಮ್ಮನ ಕಂಠ ಮಾಧುರ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಸಿ ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಲೋಕದ ಜೀವಾನುಭವದ ದಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕತೆಯ, ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರದ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವ ಶರೀಫರ ಪದಗಳನ್ನು ಗುಡಗೇರಿಯ ಮುದಕ(ಬಸಪ್ಪ)ನು ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆನಂದಲಹರಿ ಹಾಗೂ ನಾದಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಏಕನಾಗಿ ದೇವೋನ್ಮಾದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು

ಹಾಡುವುದು ಶರೀಫರ ಗುಂಗಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸದಮಲಜ್ಞಾನದ ಕುದಿ ಉಕ್ಕಿ ಬರುವಾಗ ಲಿಖಿತರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಲಹರಿಗೆ ಅಡಚಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೊಂದು ತನ್ಮಯತೆ ಶರೀಫರಿಗೆ ಇದ್ದುದರಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ, ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜದ ಬಹುತೇಕ ಘಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ನೂರಾರು ಪದಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಬರೆದಿಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಶರೀಫರಿಗೆ ಆನಂದ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು.

ದೇಶಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಡಿದ ಅವರ ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸಿ ಪಡೆದ ಅನುಭವಗಳಿವೆ. ಅವು ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿಂತನದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿರದೇ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮನ್ವಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಪದಗಳ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮವೇ ಆದರೂ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರದ ಕಳಕಳಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ವಾಸ್ತವದ ಸ್ವದನವನ್ನು ಅವರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಜಾತ್ಯತೀತ ಮನೋಭಾವ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನ, ಚಿಂತನೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ದೇಶಿ ನೆಲೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಕ್ತಿಯು ಸೂಕ್ಷ್ಮಾನುಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆವರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇವರ ಪದಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಲೋಕಾನುಭವದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು, ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸತ್ಯ ಬಿಂಬಿಸುವ ನೆಲೆಯಾಗಿವೆ.

ಬರಕೋ ಪದ ಬರಕೋ
ಇದರನ್ವಯ ತಿಳಿಕೋ
ಸದಮಲಜ್ಞಾನದಿ ಕುದಿ ಉಕ್ಕಿಬರುವಾಗ
ನದರಿಟ್ಟು ನಿನ್ನೊಳು ಸದಮಲ ತತ್ವದಿ ಬರಕೋ ||

ಎಂದು ಶರೀಫರು ಹಾಡಿದರು. ಇವರಂಥ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ವೈಚಾರಿಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಗುಡಗೇರಿಯ ಕುಂಬಾರ (ಮುದಕ) ಬಸಪ್ಪ ಸಜ್ಜನನು, ಶೀಲವಂತನು ಆಗಿದ್ದ. ಜತೆಗೆ ತತ್ವಪದಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಶರೀಫರ ಆಶುಕವಿತದ ಪದಗಳನ್ನು ಅಗಾಧ ಸ್ಮರಣ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಂತರ ಲಿಖಿತ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದುದು ಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದು. ಶರೀಫರ ಚಿಂತನೆಗಳು ತತ್ವಪದಗಳ ಮೂಲಕ ಈಗ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ತಲುಪಲು ಮುದುಕಪ್ಪ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ ಮಗಳು ಬಸಮ್ಮ ನಿರಕ್ಷರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ತಂದೆಯಂತೆ ಸಂಗೀತ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಶರೀಫರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತಂದೆಯಿಂದ ಕಲಿತು ತಾನೇ ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶರೀಫರೇ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಬಸಮ್ಮನನ್ನು 'ಗುಂಡಿ ಬಾ ಇಲ್ಲಿ' ಎಂದು ಕರೆದು ತಮ್ಮ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಂತಸ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು-

“ಪದವ ಬ್ಯಾಗನೇ ಕಲಿ ಕಲಿ ಶಿವ
ಭಕ್ತಿಯ ಹೃದಯದಿ ಬೆಳಿ ಬೆಳಿ ||

ಅಡಿಗನ ಪ್ರಾಸಕಿ ದೊರಕದ ಪದವು
ನುಡಿ ಶಬ್ದಕಿ ನಿಜ ನಿಲುಕದ ಪದವು ||
ಕೂಡು ಬಟ್ಟಿನ ಕೈ ತಾಳ ಮಾತ್ರೆಯ
ಬಡಿವಾರಕೆ ಬೈಲಾಗದ ಬ್ರಹ್ಮದ ಪದವು ||

ಲಯ ಪ್ರಳಯಕಿ ಒಳಗಾಗದ ಪದವು
ನಿಲಯದೊಳಗೆ ನಿಜ ನಿಲಿಸುವ ಪದವು |
ಒಲುಮೆಯಿಂದ ಶಿಶುನಾಳಧೀಶನು
ಸುಲಭಕೆ ಎದೆಯೊಳು ಬಿತ್ತಿದ ಪದವು ||

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪದಗಳನ್ನು ಶರೀಫರು ಹಾಡಿ ಕುಂಬಾರ ಬಸಮ್ಮಳಿಗೆ ಹಾಡು ಕಲಿಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಶರೀಫರು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ನಿರೇರವ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ನೀಡುವ ತತ್ವಕ್ಕೆ ತಳಹದಿಯಾಗಬಲ್ಲಂಥ ಸದ್ಗುರುವನ್ನು ಅರಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಕಳಸ ಗ್ರಾಮದ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟರನ್ನು ಕುಂದಗೋಳ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ, ಚರ್ಚಿಸಿ, ನಾನಾ ಶಾಸ್ತ್ರ-ಮರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳ, ವೇದಾಗಮಗಳ ಚರ್ಚಿತಚರ್ಚಣ ಮಾಡಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸದ್ಗುರು, ಮಹಾಗುರು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ; ಹರ್ಷದಿಂದ ಹಾಡಿದರು.

ದೊರಕಿದಾ ಗುರು ದೊರಕಿದಾ
ರಾಗ-ನಟಭೈರವ ತಾಳ- ದಾದರಾ

ದೊರಕಿದಾ ಗುರು ದೊರಕಿದಾ || ಪಲ್ಲ || ಪರಮಾನಂದ ಬೋಧದರುವಿನೊಳಗೆ ಬಂದು | ದೊರಕಿದಾ ಗುರು ದೊರಕಿದಾ | ಕರದಿ ಪಾತ್ರೆ ಹಿಡಿದು ಈ ನರಶರೀರದಿ ತನ್ನರಿವು | ತನಗೆ ತೋರಿ | ಪರಮ ನಂಬಿಗೆಯಲಿ | ದೊರಕಿದಾ ಗುರು ದೊರಕಿದಾ || 1 || ಹಿಂದೆ ಜನ್ಮಾಂತರ ಒಂದು ಉಳಿಯದಂತೆ | ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನೊಳು | ಚಂದದಿಂದಲಿ ಬಂದು ದೊರಕಿದಾ ಗುರು ದೊರಕಿದಾ || 2 || ಶಿಶುನಾಳಧೀಶ | ಪ್ರಕಾಶ ಗೋವಿಂದನ | ಅಸಮ ತೇಜೋ ರೂಪ | ಕಿರಣದಿಂದಲಿ ಬಂದು | ದೊರಕಿದಾ ಗುರು ದೊರಕಿದಾ || 3 ||

ಗುರುವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡ ಶರೀಫರು ಸದಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು, ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರು. ಹಿಂದೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನನ್ನು ಗುರುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶರೀಫರನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಜಾತೀಯ ಜನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕೋಪಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶರೀಫರಿಗೆ ನವಲಗುಂದದ ನಾಗಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಗರಗದ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಸಹವಾಸ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಾಟ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಶರೀಫರು ಕುಂದಗೋಳದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಪವಾಡ ಸಿದ್ದಿ ಪುರುಷರಾದ ನಾಗಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶರೀಫರ ರುಮಾಲನ್ನು ಬೇಕೆಂತಲೇ ಕೆಡವಿದರು. ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಸತ್ತದ್ದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಂತ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ? ಎಂದು ಶರೀಫರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಘಾತಿಮಾ ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾಗಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳು “ಶರೀಫಾ ನಿನ್ನ ಬಾಳಿನ ಸಂಗಾತಿ ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಿರುವ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರು ತುಂಬಾ ದುಃಖದಲ್ಲಿರಬಹುದು, ಹೇಗೂ ಅವರ ಊರಾದ ಕುಂದಗೋಳದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೇವೆ ಹೋಗಿ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳಿಯಾದರೂ ಬಾ,” ಎಂದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ ತತ್ವಪದ-

ಮೋಹದ ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿದ ಬಳಿಕ
ರಾಗ-ಮುಖಾರಿತಾಳ-ಆದಿತಾಳ
ಮೋಹದ ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನು |
ಮಾವನ ಮನೆಯ ಹಂಗಿನ್ಯಾಕೋ || ಪಲ್ಲ ||

ಸಾವು ನೋವಿಗೆ ತರುವ ಬೀಗನ
ಮಾತಿನ ಹಂಗೊಂದೆನಗ್ಯಾಕೋ || 1 ||

ತಂದೆ ಗುರುಗೋವಿಂದನ ಸೇವಕ
ಕುಂದಗೋಳಕೆ ಬಂದು ನಿಂತ್ಯನ್ಯಾಕೋ |
ಬಂಧುರ ಶಿಶುನಾಳಧೀಶನ ದಯದಿಂದ
ಇಂದಿಗೆ ವಿಷಯದ ವ್ಯಸನಗಳ್ಯಾಕೋ || 2 ||

ಎಂದು ತಮ್ಮ ನಿರ್ವಿಕಾರ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸುಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಿದರು. ಈ ಸಂಸಾರ ಜಂಜಡ ಜೀವಿಸಿರುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ನಾಲ್ಕು ದಿನದ ಮೋಹದ ಸಂತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಹುಬೇಗ ಅರಿತುಕೊಂಡ

ಪ್ರೇಮ-ಕಾಮದ ರಹಸ್ಯ ತೋರಿಸುವ 'ಯಯಾತಿ'

✍ ಮಂಜುನಾಥ ಪಾಟೀಲ, ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.

✍ ಡಾ. ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಸಂಜೀವಣ್ಣನವರ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿದ್ಯಾಸಂಗಮ, ಬೆಳಗಾವಿ.

ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅದರದೇ ಯಾದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮುಂಚೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯೀಯ ಅಂಶಗಳು ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಜನ್ನರ ಕಾವ್ಯಗಳು ಅದನ್ನು ಸಾಕ್ಷೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಭರತನ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿ, ನಾಟಕದ ಪ್ರಸ್ತಾವವಿದೆ. ಹಳಗನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ. ಹುಮಾಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣ ಆಧರಿಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳ ರಚನೆಗಳಾಗಿವೆ. "ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವು ಕಾಲ ದೇಶದ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಪೌರಾಣಿಕ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ".¹ ಪುರಾಣ ಕತೆಯನ್ನು ನಾಟಕವನ್ನಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದಾಗ ನಾಟಕಕಾರನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದಂತೆ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳು ಇವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಪುರಾಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗದಂತೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಕೃತಿಯೊಂದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವಂತೆ ನಾಟಕಕಾರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬರೆದ ನಾಟಕಕಾರರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಯಶಸ್ವಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಕೆಲವರು ಯಶಸ್ವಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪೌರಾಣಿಕ ಕತೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನಾಟಕ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿಯಾದವರಲ್ಲಿ ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡರು ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡರ ಮೊದಲ ನಾಟಕ ಯಯಾತಿ; ಪೌರಾಣಿಕ ಕತೆಯ ಆಧರಿಸಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ನಾಡರ ಭಾಗಶಃ ನಾಟಕಗಳು ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ. ಪುರಾಣದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊಸದಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ, ಶ್ರೀರಂಗ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಕಾರ್ನಾಡರಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸ ಸುಲಭವಾಯಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಇವರ ಯಯಾತಿ ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳಿಂದ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನಾಡರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿವೆ. ಅದು ಯಯಾತಿ ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. "ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಈ ವಿಧಾನ ಅವರ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗದ ಒಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಯಾಮವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕಾರ್ನಾಡರಿಗೆ ಕತೆ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರೇ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಕತೆ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಪರಿಚಿತ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಕತೆಗಳನ್ನಾಯ್ದುಕೊಂಡಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸುವ, ಅವುಗಳ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ; ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ವ್ಯಭಿಚಾರ, ನಿಷಿದ್ಧಕಾಮ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಯಾವುದೇ ಆಚಾರ ಅಥವಾ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಅಥವಾ ಶೋಧನೆ

ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ದರ್ಶನವನ್ನು ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ".²

ಯಯಾತಿ ನಾಟಕವು 1951ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅದೊಂದು ಹೊಸದಾದ ಅಧ್ಯಾಯದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ವಾಸ್ತವವಾದಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಸಂಗತವಾದದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ನಾಟಕವು ಭೂತಕಾಲದ ತಮ್ಮತನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಕಾರ್ನಾಡರು ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿ ನೋಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಭೂತವು ವಾಸ್ತವದ, ವರ್ತಮಾನದ ಕನ್ನಡಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಪೌರಾಣಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ನಾಟಕವನ್ನು ಕಾರ್ನಾಡರು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವ ರೀತಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರು ತಮ್ಮ 'ನೂರು ಮರ ನೂರು ಸ್ವರ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದನ್ನು ರಾಜು ಹೆಗಡೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡರ ಮೊದಲ ನಾಟಕ ಯಯಾತಿ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ(1951) ನವ್ಯತೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿತ್ತು. ನವ್ಯತೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧಾನಗಳು ಸಣ್ಣಕತೆ ಮತ್ತು ಕವಿತೆಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ನಾಟಕದ ರೂಪು ಹೆಚ್ಚು ಬದಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಂಗರ ವಾಸ್ತವವಾದಿ ಪರಂಪರೆ ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು. ಕಾರ್ನಾಡರ ಯಯಾತಿ ನಮ್ಮ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಕಿರಿಕಿರಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವಷ್ಟು ಹೊಸದಾಗಿತ್ತು".³

ನಾಟಕವು ಪುರುವಿನ ಆಗಮನ ದೃಶ್ಯದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಪುರು ರಾಜನು ಚಿತ್ರಲೇಖಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮೊದಲ ಸಲ ಅರಮನೆಗೆ ಬರುವ ದಿನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸುವ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಗಳು ಜರುಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ನಾಟಕದ ಸೂತ್ರದಾರ ನಾಟಕದ ಆಶಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. "ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾತ ಭೂತದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಪುಟ. ಭೂತಕಾಲದತ್ತ ನೋಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಯಾವುದೋ ಅಜ್ಞಾತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅವಶೇಷಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸಮಾಧಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಇಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ. ಗತಸಮಯದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಅವನು ವರ್ತಮಾನದ ಕಿವಿಗಳಿಂದ ಕೇಳಬೇಕು".⁴ ಇದು ನಾಟಕದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಜೀವನ ಭೂತದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಭೂತಕಾಲದ ಜೀವನವನ್ನು ನಾವು ವರ್ತಮಾನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಬೇಕು. ಆಗವೇ ಜೀವನದ ದುರಂತ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವಯಾನಿ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಣಲತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ ಸ್ವಭಾವ ಹಾಗೂ ವರ್ತನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಬರುವಳು. ಆಗ ದೇವಯಾನಿ ಅವಳ ನಡುವೆ ಮಾತಿನ ಯುದ್ಧವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಗೆಳೆತನವು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾಗಿ ಬದಲಾಗಿ ದ್ವೇಷವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಅಸುರ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಈಕೆಯ ತಂದೆಯ

ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಋಷಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದರು. ಇವರ ಮಗಳೇ ದೇವಯಾನಿ. ಮೊದಲ ಮೊದಲು ಇಬ್ಬರ ಗೆಲೆತನ ನಿರ್ವಾರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಬರುಬರುತ್ತ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಅಸುಹೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಜಾತಿ ಅಹಂಮಿನಿಂದಾಗಿ ಗೆಲೆತನ ಮುರಿದು ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಜಾತಿಯ ಗೋಡೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿತು. ಈ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪಿಡುಗಾಗಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯರ ಮನಸುಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುತ್ತದೆ. ಜಾತಿ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿದಾಗ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ವ್ಯಸನಿಗಳಾಗುವಂತೆ ದೇವಯಾನಿಯು ಕೂಡ ತಾನು ಜಾತಿಯಿಂದ ಮೇಲಿನವಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಹೊಂದಿದ್ದಳು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವಳ ಈ ಮಾತುಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. “ನನ್ನ ದನಿಗೆ ಅವಳ ಅಭಿಮಾನ ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿರಬೇಕು; ಏಕೆ ಆರ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯ ಕುಪ್ಪಸ ತೊಟ್ಟೊಡನೆ ಆರ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗುವ ಕನಸು ಬಿತ್ತೇ ? ಹಸಿದ ನಾಯಿಗೆ ಚಂದ್ರ ರೊಟ್ಟಿಯಾದ ಹಾಗೆ”⁵. ಜಾತಿಯ ಅಹಂಮಿನಿಂದ ದೇವಯಾನಿ ಕಚ್ ಮಾಡಿದ ಮೋಸದಿಂದ ಹಾಗೂ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ ಜಾತಿ ಕೀಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಾಗಿ ಯಯಾತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಯಾನಿ ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದರಿಂದ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೋವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಜಾತಿಯ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಾತಿಯ ಸಂಘರ್ಷ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಜಾತಿಯ ಸಂಕರವನ್ನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ದೇವಯಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಳಾದರೆ ಯಯಾತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಹಾಗೂ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಅಸುರಳು. ಯಯಾತಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ವರಿಸಲು ನಿಂತಾಗ ದೇವಯಾನಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಡ ಎನ್ನುವಳು; ಯಾಕೆಂದರೆ ಆಕೆಯ ಜಾತಿ ಕೀಳು. ಅಷ್ಟೇ ಯಾಕೆ ಪುರುಷನ ತಾಯಿಯ ಜಾತಿಯು ಅಸುರ ಕುಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜಾತಿ ಸಂಕರವು ತಪ್ಪಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾರಲು ಹೊರಟ ನಾಟಕದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯವಳಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಅಸುರ ಕುಲದವಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ದೇವಯಾನಿಯ ದಾಸಿಯಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬರು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಹೋದಾಗ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕುಪ್ಪಸಗಳು ಅದಲು ಬದಲಾದಾಗ ದೇವಯಾನಿ ತನ್ನ ಜಾತಿಯ ಅಹಂಮಿನಿಂದಾಡುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಬಾವಿಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ವಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದ ಯಯಾತಿ ದೇವಯಾನಿಯ ಬಲಗೈ ಹಿಡಿದು ಮೇಲೇತ್ತಿದನು. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಲಗೈ ಹಿಡಿದರೆ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ ಇದಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೇವಯಾನಿಯ ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಸಂಜೀವಿನಿ ವಿದ್ಯೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ದೇವಯಾನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದ ಅಹಂ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಕಚ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಯಯಾತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅದೇ ಜಾತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ತನ್ನನ್ನು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿದ್ದರೆ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡಳು. ಈ ಕುಲದ ಮೇಲು ಕೀಳನ್ನು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಖಂಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳೇ ಎಂಬ ಮನೋಭಾವ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. “ಆ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ನಿಮಗಾದರೂ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆ, ಮಹಾಪ್ರಭು ! ಮನುಷ್ಯ ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಸುರಿದು ತೆಗೆದ ಮೇಣದ ಗೊಂಬೆಯೇನು ? ನೀವು ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ ಒಣಗಿದ ಋಷಿಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ. ಆದರೆ ಜೀವಂತ ಮನುಷ್ಯರನು ಪ್ರಜೆ ಎಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಸಾವಿರ ಸಲ ಅಸುರರಿಂದ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಸುರಪತಿಯಾಗಿರುವ ದೇವೇಂದ್ರ !, ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಸಂಜೀವಿನಿಯಿದೆಯೆಂದು ತನ್ನ ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುವ ದೇವಯಾನಿ ! ಕೇವಲ ಅಸುರಕುಲದವರೆಂದು ತಿರಸ್ಕೃತರಾದರೂ

ಅಮರತ್ವದ ಆಸೆ ಬಿಡದ ಅಸುರವೀರರು ! ಇವರಲೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರತಿಭೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೇ? ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅವನ ಮನುಷ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ಅಭಾವದಲ್ಲಿದೆ”⁶. ಜಾತಿಯ ಅಹಂಮಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ ಮೃಗವಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬ ಆಶಯ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಯಯಾತಿಗೆ ತಾರುಣ್ಯದ ಮೋಜಿದೆ. ತರುಣನಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು, ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಉತ್ಕಟ ಹಂಬಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಬೋಗಕ್ಕೆ ಮಿತಿಮಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಯಯಾತಿಯ ನಿಲುವು. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ಯಯಾತಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಯಯಾತಿಗೆ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದಳು ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆತನ ನಿಲುವು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಯಯಾತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ದೇವಯಾನಿಯ ಆಗಮನದಿಂದ ಮೂವರಲ್ಲೂ ಮಾತಿನ ಯುದ್ಧ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಸುರ ಕುಲದವಳಾದ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಯಾತಿ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ವರಿಸಿದರೆ ದೇವಯಾನಿಗೆ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಯಯಾತಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ವಿಷಯ ಜೊತೆಗೆ ಯಯಾತಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಗೆ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೋಗಬೇಡವೆಂದಾಗ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಯಯಾತಿಯ ಕಾಲಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ ವೆಂಬುವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ದೇವಯಾನಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಯಯಾತಿ ಹೊರ ನಡೆದಾಗ ದೇವಯಾನಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುವಳು. ಇತ್ತ ಅರಮನೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಪುರು ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಕಾಣದೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಪುರು ಹಾಗೂ ಯಯಾತಿಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಜೀವನದಿಂದ ವರ್ತಮಾನದ ಜೀವನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ನಮ್ಮ ವಂಶವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು, ಅವರು ಬದುಕಿದಂತೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂಬ ಯಯಾತಿಯ ನಿಲುವಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಿಲುವು ಪುರುನಿದ್ದು ಎಂಬುದು ನಾಟಕಕಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪುರು ವಾಸ್ತವದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದದ ಮೇಲೆ ಬದುಕಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಾನೇ ಹುಡುಕುತ್ತಾನೆ. ಯಯಾತಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಮನೋಭಾವ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. “ಅವರು ದೇವರಾದರು ಸರಿ. ನಾನು ಕೀಟಕನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕೀಟಕನಾಗುವ ಮಹಾಕಾರ್ಯ ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜರಿಗಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ? ನೈಷ್ಕರ್ಮ್ಯವೂ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಿಯೆಂದೇ ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ”⁷. ಪುರು ತನ್ನ ಹಿರಿಯರಂತೆ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಮೆರೆಯದೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಒಂಟಿತನ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಸಂಗತವಾದವನ್ನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನಾಡರು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಾತ್ರಗಳು ಭೂತಕಾಲದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವ ಅಸಹನೀಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಪುರು ಮಾತ್ರ ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ನಂಬಿದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುರು ಏಕಾಕಿತನ, ಅನಾಥಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಪುರು ಯಯಾತಿಯ ಮಾತುಕತೆ ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಯಯಾತಿಗೆ ನೀಡಿದ ಶಾಪದ ವಿಷಯವನ್ನು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ತರುತ್ತಾಳೆ. ಪುರು ಉಃಶಾಪವನ್ನು ತರಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಯಯಾತಿ ಯೌವನವನ್ನು ಬಯಸುವವನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಶಾಪದ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಭ್ರಮೆಯಂತಾಗಿ ತನ್ನ ಭೂತವನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. “ನನ್ನ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

✍ ಅಶೋಕ ಕೋರಿ, ಮನೋವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಮಾಜಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಧಾರವಾಡ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನರವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಸಂಸ್ಥೆ (ಡಿಮ್ಹಾನ್), ಧಾರವಾಡ
✍ ಡಾ. ರೇಣುಕಾ ಅಸಗಿ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿರುದ್ಯೋಗ, ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಯುವಕರ ಅಶಾಂತಿ, ಮದ್ಯಪಾನ, ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಅಸ್ವಶೃತೆ, ಕೌಟಂಬಿಕ ವಿಘಟನೆ, ಬಾಲಪರಾಧ, ಅಪರಾಧ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ಸರಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮಾನವ ಮೂಲತಹ ಸಂಘ ಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಮಾಡುವಂತಹ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಏರುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಹಲವು ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳು, ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಎಂದರೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೆಲವು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ರಿಚರ್ಡ್ ಫುಲ್ಲರ್ ಮತ್ತು ಮೈಯರ್ಸ್ ಅವರಂತೆ “ಸಮಾಜದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ತಾವೇ ರಚಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು” ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಪ್ರಕಾರ “ಒಬ್ಬ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರ ಒಪ್ಪಿತ ಹಾಗೂ ಅನುಮೋದಿತ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ನಡತೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ (ಮರ್ಟಿನ್ ಮತ್ತು ನಿಸ್ಪೆಟ್).

ಶ್ರೀ ಎಂ ನಾರಾಯಣ ಇವರು ‘ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು’ ಎನ್ನುವ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಂದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಹದಗೆಡುವಿಕೆ, ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿರತೆ ಹಾಗೂ ಸುಭದ್ರತೆಗೆ ಅಡ್ಡಿವುಂಟು ಮಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನಪೇಕ್ಷಣೀಯವಾದ ನಡತೆ ಅಥವಾ ವರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯ ಆತಂಕದ, ಗಂಡಾಂತರದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎನ್ನುವುದೇ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ (ಪುಟ : 2-3, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು).

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸಮಾಜದ ಅನೇಕ ಜನರ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ (ಉದಾ: ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಮದ್ಯಪಾನ, ಕೌಟಂಬಿಕ ವಿಘಟನೆಗಳು).

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇವೆ.ವೇಯ್ ಬರ್ಗರ್‌ರವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಆರು ಶಿರೋನಾಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಮುದಾಯದ ಬಹುತೇಕ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು.ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರ್ತನೆಯ ನಮೂನೆಯ ನಿರುಪಣೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮ- ರೇಡಿಯೋ, ದೂರದರ್ಶನ, ವಾರ್ತಾಪತ್ರಿಕೆ, ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು, ಚಲನಚಿತ್ರ ಮುಂತಾದವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ತುರ್ತು ಪರಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅರಿವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಸಮೂಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಆಯಾ ಸಮಾಜದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇರುವಂತೆ ಭಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆಧುನೀಕರಣ, ನಗರೀಕರಣ, ಕೈಗಾರೀಕರಣ ಇನ್ನೀತರ ಕಾರಣಗಳು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆಗೊಂಡಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನಜೀವನ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಧೀರ್ಘಕಾಲಿನ ಜೀವನ ಶೈಲಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇತ್ತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಜೀವನ ಇರದೇ ಜನರು ಜೀವನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯು ಎದುರಾಗಿದೆ.

1. ನಿರುದ್ಯೋಗ

ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೇ ಬಲ್ಲ. ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಇತರ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಟೀಕಿಸುವುದು ಸಹಜ. ಅದು ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಕಾರಣದಿಂದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ “ ದುಡಿಯುವ ಗುಂಪಿನ, ಸಾಮಾನ್ಯ ದುಡಿಯುವ ವೇಳೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ದುಡಿಮೆಯ ಕೂಲಿ ಮತ್ತು

ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯೋರ್ವನಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಕೆಲಸ ಸಿಗದಿರುವುದೇ ನಿರುದ್ಯೋಗ". ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘವು “ವಾರಕ್ಕೆ 15 ಘಂಟೆಯಷ್ಟು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರುದ್ಯೋಗಿ” ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ನಿರುದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಘರ್ಷಣಾತ್ಮಕ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಕಾಲಿಕ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಚಕ್ರೀಯ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಐಚ್ಛಿಕ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಆರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಕೃಷಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿರುದ್ಯೋಗ. ಒಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಎಂದರೆ ಅತಿಯಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ದೋಷ ಪೂರಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಶಾರೀರಿಕ ದುರ್ಬಲತೆ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಗತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು ಅಥವಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೇ ಅದು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಾಡ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

2. ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ

ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಎನ್ನುವ ಪದ ಬಳಕೆ ಕೇವಲ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಪದವಲ್ಲ. ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು ಈ ಹಿಂದೆ ರಾಜಾಶ್ರಯ ಪಡೆದು ವೃದ್ಧಿಸಿದ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅತಿಯಾದ ಬಡತನದಿಂದ ಬಳಲುವಂತಹ ಕುಟುಂಬದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಮಹಾನಗರಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವ ಮುಂಬೈ, ದೆಹಲಿ ಮುಂತಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಹಿಡುಕರಂತಹ ಹೀನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ಹಣದಾಸೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ತಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಯುವಕರು ಕೆಟ್ಟಚಟಿಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

3. ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಎನ್ನುವುದು ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕೆಲವರು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ದುಡಿಯಲು ಸಮರ್ಥರಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಭಿಕ್ಷಾಟನಾ ನಿಷೇಧ ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಕಾರ “ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ಅದರಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವವನೇ ಭಿಕ್ಷುಕ. ಭಿಕ್ಷುಕರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಚರ್ಮದ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಗೆ ಸಂಭಂಧಿಸಿದ ರೋಗಗಳು, ವಾಸಲು ಮನೆಯಿಲ್ಲದೇ ಇರುವಂತಹದ್ದು ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಇಂದು ಅನೇಕ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಮುಂದೆ, ಚಲನ ಚಿತ್ರಗಳ ಮುಂದೆ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಮುಂದೆ, ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡ್ ಗಳ ಹತ್ತಿರ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಗೆ ದೂಡಿ ಹಣಗಳಿಸುವ ದಂಧೆಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ನಾವು ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಅತಿಯಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉಂಟಾಗಿದ್ದು, ಅಂತಹವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯು ಕೂಡ ಒಂದು. ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದು, ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿದ್ದು ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪುನರ್ವಸತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ.

4. ವರದಕ್ಷಿಣೆ

ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ

ಅದಷ್ಟೋ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನ ಹಾಳಾಗಿದೆ. ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರವೂ ಕೂಡ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ತರಲು ತವರು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬರುವ ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ಗಂಡನು ದುಂದು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ 1961 ರಲ್ಲಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನಿಷೇಧ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತ್ತು. ತದನಂತರ 1986 ರಲ್ಲಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನಿಷೇಧ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಇದರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಎನ್ನುವ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಆಗಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆ ಬ್ಯೂರೋದ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತವು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಾವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಂದಿದೆ. 2012 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ 8,233 ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಾವಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳು ವರದಿಯಾಗಿವೆ. ಇದರರ್ಥ ಪ್ರತಿ 90 ನಿಮಿಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ವಧುವನ್ನು ಸುಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 100,000 ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 1.4 ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

5. ಯುವಕರ ಅಶಾಂತಿ

ಯುವ ಅಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಯುವಕರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಹತಾಶೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿನ ಯುವಕರ ಕೊಡುಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಯುವ ಜನರ ಸ್ಪೂರ್ತಿ, ಶ್ರಮ, ಅವರ ಶಕ್ತಿ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳು ನಾಳೆಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎನ್ನುವಂತೆ ಯುವ ಜನಾಂಗವು ದೇಶದ ಮಹಾಸಂಪತ್ತು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಯುವಕರು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಸಮಾಜದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮವಹಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಅದು ದೇಶಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಕೊಡುಗೆ ಇದ್ದಂತೆ. ಯುವ ಜನರಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ದೇಶವು ಪ್ರಗತಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಯುವ ಜನಾಂಗದ ಅಶಾಂತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅಸಂತೃಪ್ತಿ, ನಿರಾಶೆ ಅಥವಾ ನಕಾರ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಯುವ ಜನಾಂಗ ಅಶಾಂತಿಯು ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಆಧಾರಿತ ಅಶಾಂತಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಂಶಗಳಾಧಾರಿತ ಅಶಾಂತಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣೇತರ ಅಂಶಗಳಾಧಾರಿತ ಅಶಾಂತಿ, ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣಾ ಅಶಾಂತಿ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯುವಕರು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ದೇಶದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

6. ಮದ್ಯಪಾನ

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ಮದ್ಯಪಾನ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅತಿಯಾದ ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಮದ್ಯಪಾನದಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಿ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಿಘಟನೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಅತಿಯಾದ ಮದ್ಯಪಾನದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲು ಅಧಿಕ ಖರ್ಚನ್ನು ಭರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಗಾಗಿ, ಮದ್ಯಪಾನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿದೆ. ಮದ್ಯಪಾನಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳೆಂದರೆ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಸಂಕಷ್ಟ, ತೀವ್ರ ಆಘಾತ, ಅನೀರೀಕ್ಷಿತ ಏರು-ಪೇರು, ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಹದಿಹರೆಯದ ವಯಸ್ಸಿನವರು ಕೂತುಹಲಕ್ಕಾಗಿ ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅತಿಯಾದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವು ಮದ್ಯಪಾನ ಸೇವಿಸಿದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆ, ಸರದಿ ಹಣಕಾಸಿನ ವೈಫಲ್ಯತೆಗಳು,

ಶೋಕಿಗಾಗಿ ಕುಡಿಯುವುದು, ವ್ಯಾಪಾರ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕುಡಿಯುವುದು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕಾರಣಗಳು ಮಧ್ಯಪಾನ ಚಟಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಅತಿಯಾದ ಮಧ್ಯಪಾನ ಚಟದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮಾದಕ ವಸ್ತು ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ (ಆಡಿಣಂ ೦೨ಜುಛಿಣು೦೬) ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮಾದಕ ವಸ್ತು ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಮಾದಕ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಂದರೆ ಗಾಂಜ, ಓಪಿಯಾಡ್ ಅಥವಾ ಓಪಿಯಂ, ಬ್ರೌನ್ ಶುಗರ್, ಎಸ್.ಎಲ್.ಡಿ, ಚರಾಸ್, ಹೆರಾಯಿನ್, ಬಾರ್ಲಿಟುರೇಟ್, ಮೆರಿಜಿನ್, ಕೊಕ್ಟೈನ್, ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಮುಂತಾದವುಗಳು.

7. ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ನಡೆದಿದೆ. ಇಂತಹ ದಾಳಿಯಿಂದ ಜನರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಭಯೋತ್ಪಾದಕರು ವಿನಾಶದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಫೆಬ್ರುವರಿ 14, 2019 ರಂದು ಪುಲ್ವಾಮಾ, ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಿಚ್ಚಿದೆಯ ಭದ್ರತಾ ಪಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಭೀಕರ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ದಾಳಿಯು ದೇಶವನ್ನೇ ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳಿತು. 2016 ರಲ್ಲಿ ಉರಿ ದಾಳಿ, 26/11 2018 ಮುಂಬೈ ದಾಳಿ, 2008 ರಲ್ಲಿ ಜೈಪುರ ಬ್ಲಾಸ್, 2006 ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ಟ್ರೈನ್ ಬಾಂಬಿಂಗ್, 2005 ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿ ಬಾಂಬ್ ಬ್ಲಾಸ್, 2001 ರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಅಟ್ಯಾಕ್, 1993 ರಲ್ಲಿ ಬಾಂಬೆ ಬ್ಲಾಸ್ ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆದಂತಹ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ದಾಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಖರ್ಚನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಅದಷ್ಟೋ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

8. ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ

ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಸದೃಢ ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಎಲ್ಲ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳ ಜನರಲ್ಲಿ ಬೇಧ ಭಾವ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲದೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯ.

9. ಕೌಟಂಬಿಕ ವಿಘಟನೆ

ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧಗಳ ನ್ಯೂನತೆ, ದೌರ್ಬಲ್ಯ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುಕೆಯನ್ನು ಕೌಟಂಬಿಕ ವಿಘಟನೆಯೆಂದು ಈಲಿಯಟ್ ಮತ್ತು ಮೆರಿಲ್ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕೌಟಂಬಿಕ ವಿಘಟನೆಯಿರುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಪತಿ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿನ ವಿರಸ, ಕುಟುಂಬದ ಇತರ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿನ ಕಲಹಗಳು, ತಂದೆ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಕುಲಸ್ಥರಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಕಲಹಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

10. ಬಾಲಪರಾಧ

ಬಾಲಪರಾಧ ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಬಡತನದ ಕೆಳರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಕುಟುಂಬದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಇರದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪಾಲಕರ ಪೋಷಣೆ ಸಿಗದೇ ಇದ್ದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಾಲಪರಾಧ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇವೆ.

ಜಿ.ಆರ್.ಮದನ್ ರವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಚಿಕ್ಕವರು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಬಾಲಪರಾಧವೆಂದು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡವರು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಅಪರಾಧವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಲಪರಾಧದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳೆಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ: ಬಾಲಪರಾಧ, ಸಮೂಹಧಾರಿತ ಬಾಲಪರಾಧ, ಸಂಘಟಿತ ಬಾಲಪರಾಧ, ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಬಾಲಪರಾಧ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಬಾಲಪರಾಧಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕಾರಣಗಳು ಇದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣ, ಕೈಗಾರೀಕರಣ, ಒಡೆದ ಕುಟುಂಬ, ಆದರ್ಶರಹಿತ ಜೀವನ, ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ, ಕಡುಬಡತನ ಮುಂತಾದವುಗಳು.

11. ಅಪರಾಧ

ಸಮಾಜದ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಭಂಗ ತರುವ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆದರ್ಶಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಈ ಹೆಸರಿದೆ. ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಕಾನೂನಿನ ವಿರುದ್ಧ ವರ್ತನೆ ಅಪರಾಧ. ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಹಾರದ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಶಿಕ್ಷೆಯ ಸಾಧನ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿರುವ ಕಾನೀನಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯೇ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ. ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದು, ಅಪರಾಧಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಮನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಅಪರಾಧ ಆಗಲು ಕಾರಣಗಳು, ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಜೈವಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ದೈಹಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ನೆರಹೊರೆಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು, ಮನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಮಾನಸಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದು ಇರುತ್ತದೆ.

12. ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ

ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಇಂದಿನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಇತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಭದ್ರತೆ ಸಿಗದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅವುಗಳು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಇಂತಹ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಬೋಧಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಂದ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ವತಿಯಿಂದ, ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ ವಿಭಾಗದ ವತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಭಾಗಗಳಿಂದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು, ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೈಜ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಿನ್ನಡೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ, ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು

ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಅನುವಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ಡಾ. ರಾಮಲಿಂಗಪ್ಪ ಟಿ. ಬೇಗೂರು., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಹಲವು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಅಂಗ ಮಾತ್ರ. ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದು, ಬರಹ, ಮನನ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮುಂತಾದುವೆಲ್ಲ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ, ವಾಚನ, ಆಲಿಕೆ, ಉತ್ತಲೇಖನ, ಮನಕೆಲಸ, ನಿಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯ, ಸೆಮಿನಾರ್, ಪ್ರಯೋಗ, ಚಿತ್ರರಚನೆ, ಆಟೋಟ, ನೋಟ-ಗ್ರಹಿಕೆ, ಸ್ವಯಂಕಲಿಕೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸ, ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ, ಪರೀಕ್ಷೆ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಚಿಂತನ, ಮುಕ್ತಚರ್ಚೆ, ಗುಂಪುಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದ, ಭಾಷಣ, ಗಮಕ, ಗಾಯನ, ರಾಗಸಂಯೋಜನ, ರಂಗರೂಪಾಂತರ, ಹತ್ತಾರು ಬಗೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವು ತೆರನ ಕಲಿಕೆಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬೋಧನೆಯೂ ಒಂದು ಉಪಕ್ರಮವಷ್ಟೆ. ಬೋಧನೆಯು ಕಲಿಕೆಯ ಹಲವು ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧಾನವೂ ಹೌದು.

ಶಿಕ್ಷಕನಾದವನು ಮೊದಲಿಗೆ ತಾನೂ ಒಬ್ಬ ಸಹಕಲಿಕಾರ್ಥಿ. ನಂತರ ಆತ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರೆಡೆ ಕಲಿಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಅನುವಿಗ. (ಕೋಲರ್‌ರ್=ಸಹಕಲಿಕಾರ್ಥಿ, ಫೆಸಿಲಿಟೇಟರ್=ಅನುವಿಗ) ಅಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಹಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ನಿರೂಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿದಾದ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಗಬೇಕಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಇಂದು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ಆಗಿ ಕುಳಿತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದು ಕಲಿಕೆಯ ಅನುವಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಶೋಧಿಸಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಅಗತ್ಯತೆ, ಘಟಕವಾರು ಅಗತ್ಯತೆ, ಪಠ್ಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಅನುಸಾರ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾಷಿಕ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳ ಅನುಸಾರ ಇವುಗಳ ಶೋಧ, ಮರುಶೋಧ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಆಗುಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದೇ ನಾವೆಲ್ಲ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯೆಲ್ಲ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಉಪಕ್ರಮಗಳಿವೆ.

ಪರಸ್ಪರ ತಾಳಮೇಳ : ಏನು, ಎಷ್ಟು, ಏತಕ್ಕೆ, ಹೇಗೆ?

ಕಲಿಕಾ ಅನುವಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂತರ ಇದೆ. ಗುರಿ ಮತ್ತು ದಾರಿಗಳ ನಡುವೆ ತಾಳಮೇಳ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಏನಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಹೊಸ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವಂತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ತಯಾರೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಆಗು ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ತಾಳಮೇಳ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಮಾತಾಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸಾರ್ಥಕವಲ್ಲ.

ನಾವು ಇಂದು ಏನನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು, ಎಷ್ಟನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಏತಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿ, ತರ್ಮಿಸಿ, ಉತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೇಗೆ ಕಲಿಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ

ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕಂಡರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರಿ ಮತ್ತು ದಾರಿಗಳ ತಾಳಮೇಳ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಆ ದಾರಿಯ ಬುತ್ತಿಯೂ ಅಷ್ಟೆ ಮುಖ್ಯ. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಲಿಕಾ ಅನುವಿನ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಲಿಕಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಈ ಮೂರೂ ಪರಸ್ಪರ ತಾಳಮೇಳ ಹೊಂದಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಾಠಯೋಜನೆಯ ನೀಲನಕ್ಷೆ

ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಇರಿಸಿರುವ ಪಠ್ಯಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಹೇಗೆಲ್ಲ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದೂ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕ ತನ್ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪೂರೈಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ಅಗತ್ಯ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು.

1. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗ್ರಹಿಕಾಶಕ್ತಿ, ಮನನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಬರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆನಂತರ ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮರುರೂಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ

2. ಏನನ್ನು, ಎಷ್ಟನ್ನು, ಹೇಗೆ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು; ಯಾವಾಗ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೊಂಡ ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಠಯೋಜನೆಯ ನೀಲನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಘಟಕ, ಸಮಯ, ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಗಾತ್ರ, ಹೂರಣ, ವಿಧಾನ-ಚಟುವಟಿಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಪಿಯು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯು ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಠಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಪೌಢಶಾಲೆ, ಪದವಿ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕಡ್ಡಾಯವಲ್ಲ! ಇಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವರ್ಧನೆಯ ಮೇ-ಜೂನ್‌ನಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ಫೆಬ್ರವರಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಸಿಗುವ ಒಟ್ಟು ಸರಿಸುಮಾರು 120 ಗಂಟೆಗಳಿಗೆ ಪಠ್ಯಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಹಂಚಿ ಪಾಠ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೌಶಲ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ, ಅನುವಿನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಜಾರಿ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ, ಯೋಜಿಸುವ ಯಾವ ವಿವರಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಪಾಠ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುವುದು, ಕಂಟಿಂಟನ್ನು ಅರೈಸಿ, ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸುವುದು, ಸಿಲಬಸ್ ಕವರ್ ಮಾಡುವುದು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವೋ ?

ಈಗಿನ ಪಠ್ಯ ಸ್ವರೂಪ

ಈಗ ಇರುವ ಒಂದನೆ ಮತ್ತು ಎರಡನೆ ಪಿಯುಗಳ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಸ್ವರೂಪ ಸರಿಸುಮಾರು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇದೆ. ಎರಡನೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಸರಳ ಪಠ್ಯವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆ ಎಂಬ ಎರಡು ಘಟಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇವೆ. ಈ ಎರಡೂ ಘಟಕಗಳು ಮೊದಲ ವರ್ಷದಲ್ಲು

ಇರುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮೊದಲ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಎರಡನೆ ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಎರಡೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಮರೂಪತೆ ಸಾಧಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಷದ ಪಠ್ಯವು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪದ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ, ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪದಕೋಶ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸುಗಳ ಆಚೆಗೆ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಜಿಗಿತ ಪಡೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಐದಾರು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಒಂದನೆ ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಒಂದೂ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಗಳಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಒಂದೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ-ಗರಿಷ್ಠ ಎಷ್ಟು ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಯಮ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳಿತು. ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಗಳು ಭಿನ್ನ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಆಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಕೂಡದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಭಾಷಾಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿ, ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾಸಂಶೋಧನಾ ಘಟಕ ಇರುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಪಠ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಲ್ಲ. ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಗಳಿಗಾಗಿ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಆಗಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಶುಷ್ಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ಮೀಮಾಂಸೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಹೇರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಪಠ್ಯಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶದ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಗಳಿಗಾಗಿ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿನ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಐಚ್ಛಿಕದಲ್ಲಿನವಕ್ಕುಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಲ್ಲ. ಭಾಷಾಪಠ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ, ಪತ್ರಲೇಖನ, ಗಾದೆ ಮಾತಿನ ವಿಸ್ತರಣೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಐಚ್ಛಿಕದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರ, ಛಂದಸ್ಸು, ಹಳಗನ್ನಡದ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಕುರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ. ಮಿಕ್ಕಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಅಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಇಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಐಚ್ಛಿಕದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸಪಟ್ಟಿ ರಚಕರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆ. ಐಚ್ಛಿಕದಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸು, ಮೀಮಾಂಸೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಆಲದ ಮರಕ್ಕೆ ಜೋತು ಬೀಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಕ ಮುಂದಿದೆ, ಪಠ್ಯ ಹಿಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ವ್ಯಾಕರಣ, ಕನ್ನಡದ ಮೀಮಾಂಸೆ, ಛಂದಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರದ ಬಗೆಗಿನ ಯಾವ ಸೂಚನೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ರೋಸ್ಟರ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಐಚ್ಛಿಕ ಪಠ್ಯಗಳೆರಡೂ ಕಡೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ ಏತಕ್ಕೆ, ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಬೇಕು ?

ಪ್ರಥಮ ಪಿಯುನ ಪ್ರಯೋಗ ಪೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡು ಅಂಕದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪುನರ್ಮುದ್ರಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಲು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿನ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಏನೇನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಅಭ್ಯಾಸಪುಸ್ತಕ ರೂಪಿಸಬೇಕಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯು ಪಲ್ಲವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಶ್ರದ್ಧೆಯಾದರೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅದೂ ಇಲ್ಲ. ಪಲ್ಲವದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭಾವಾರ್ಥ ರಚನೆ, ಆನಂತರದ ಪತ್ರಲೇಖನ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ವಿವರಣೆ ಈ ಮೂರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಿಕ್ಕಂತೆ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿನ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದ ಅಗತ್ಯ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಪೂರಕವಾಗಿ, ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಇದೆ.

1ನೆ ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಘಟಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇವೆ. (ಕಾವ್ಯ 3,14,15) ಒಟ್ಟಾರೆ ಇಲ್ಲಿ 06 ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಮೂದಿಸಿದೆ. ಮೂರು ಕಾವ್ಯಘಟಕಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಅದೂ ಕಾಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ರೂಪಿಸಿ ಮಿಕ್ಕಂತೆ ಯಾವ ಘಟಕಗಳಿಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆ ರೂಪಿಸದೆ ಇರುವುದರ ಹಿಂದೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾನದಂಡ ಇಲ್ಲ! ಮೊದಲ ಪಿಯು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕರ ಜ್ಞಾನದಾರಿದ್ರ್ಯ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. 2ನೆ ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಘಟಕಕ್ಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇಲ್ಲ. (ಕಾವ್ಯ 4,5. ಗದ್ಯ-5,8) ಮಿಕ್ಕಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 52 ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುವು. ಕೆಲವಂತು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಥೀಸಿಸ್ ಟಾಪಿಕ್ ಥರ ಇವೆ. (ನೋಡಿ- 6,8,11,21,30,42,49) ಎರಡೂ ವರ್ಷಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಠಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೂ ಪಠ್ಯದ ಜೊತೆಯೆ ಇರುವ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ, ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ, ಅಭ್ಯಾಸಪುಸ್ತಕ, ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಠಯೋಜನೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಾತ್ಯ, ಸಮನ್ವಯ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಸಮಗ್ರ ಚಿಂತನಾ ಕೈಪಿಡಿ

ಪಠ್ಯ, ಅಭ್ಯಾಸಪುಸ್ತಕ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕ್ರಮ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಸ್ವರೂಪವು ನಮ್ಮ ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪಿಯು ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳೇನು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ವಿಷಯವು ಆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳಬೇಕು, ಆನಂತರ ಕಲಿಕಾ ಅನುವಿನ ವಿಧಾನಗಳು ಪರೀಕ್ಷಾ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕ್ರಮಗಳು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇಲಾಖೆಯು ಸಮಗ್ರ ಚಿಂತನಾ ಕೈಪಿಡಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಜುಕೇಶನ್ ಪಾಲಿಸಿಯೊಂದು ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಹಂತಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ/ಇಲಾಖೆ/ಪಠ್ಯಸಮಿತಿ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕನೂ ತನ್ನದೇ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಅನುವಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಕೋಶವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಠಯೋಜನಾ ನೀಲನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತ ಆಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ನಾವು ರೂಢಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಗಿಳಿಪಾಠ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬರೆದ ಬೋಧಕ ಅಥವಾ ಸಿಲಬಸ್ ಕವರ್ ಮಾಡಿ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ : ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಗತಿ

ಭಾಷೆ ಕೂಡ ಒಂದು ವಿಜ್ಞಾನವೇ. ವಿಜ್ಞಾನ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಗತಿಗಳು ಇರುವುದಾದರೆ ಭಾಷೆಗೇಕೆ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಗತಿಗಳು ಇರಬಾರದು? ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಾಗಲೀ,

ಪರೀಕ್ಷಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ತತ್ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದ ಬಳಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಸೂಚನೆ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪ್ರೌಢ, ಪಿಯು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ.

ಅಕ್ಷರರಾಶಿ ಮಾತ್ರ ಪಠ್ಯವೇ ?

ಈಗಿನ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅಕ್ಷರರಾಶಿ ಮಾತ್ರ ಪಠ್ಯ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವಂತಿದೆ. ಕೇಳುಪಠ್ಯ, ದೃಶ್ಯಪಠ್ಯ, ಚಿತ್ರಪಠ್ಯ, ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪ, ಅಂತರ್ಜಾಲ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಪಠ್ಯದ ಒಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಯಾವ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಮಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಕೇಳು ನೋಡು ಮತ್ತು ಓದುಗಳೆಲ್ಲ ಇಂದು ಕಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಟಿವಿ, ಸಿನೆಮಾ, ರೇಡಿಯೋಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆ, ಆಚಾರಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಲಿಕೆ, ಉಪಗ್ರಹ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆ ಕೂಡ ಈಗ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ದೃಶ್ಯಪಠ್ಯ ನಿಜಕ್ಕೂ ಓದು ಪಠ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಎಂಬುದು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ದೃಶ್ಯಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಅನುವಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯಪಠ್ಯ ನೋಡುವ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ, ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಹಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಇಂದು ಇದೆ. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಪಾಠ್ಯೋಪನ್ಯಾಸಗಳೆಲ್ಲ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಇಲಾಖೆಯ ಕ್ರಿಯಾಸಂಶೋಧನಾ ಘಟಕವು ತನ್ನದೇ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ಒಂದನ್ನು ತೆರೆದು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಿಯು ಕಾಲೇಜೂ ಲಾಗಿನ್ ಆಗಿ ದೃಶ್ಯಪಠ್ಯ, ಡಿಜಿಟಲ್‌ಪಠ್ಯ, ಸ್ಥಿರಚಿತ್ರ, ವರ್ಗ-ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು, ಆಡಿಯೋ ಕ್ಲಿಪ್‌ಗಳನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಂತೆ ಒಂದು ಜಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಿಯು ಕಾಲೇಜೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಜಾಲತಾಣ, ವೆಬ್ ವಿಳಾಸ ಹೊಂದಿದ್ದು ಕೇಂದ್ರ ತಾಣದೊಂದಿಗೆ ಕೊಂಡಿ-ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುವುದು ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳನ್ನೂ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಇಲಾಖೆ ತತ್ಸಂಬಂಧಿ ಆಪ್‌ಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಕೂಡ ಇದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳೇನು ?

ಈಗ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪಠ್ಯ, ಅಭ್ಯಾಸಪುಸ್ತಕ, ಪಾಠ್ಯೋಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಲ್ಲ; ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರಿತ ತರಬೇತಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಅಂಕಯಂತ್ರ ಆಗಿಯೂ, ಮಾಹಿತಿ ಕಣಜ ಆಗಿಯೂ ನಾವು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಲ್ಲ; ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಕೋಚಿಂಗ್ ಸೆಂಟರುಗಳಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪಿಯು ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ನಾವು ಪರಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಜೀವಂತ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಿ ದುಡಿಯುವ ಸೇವಕರನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲು ನಾವು ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಎಂದಿಗೂ ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗದ ನಿರುಪಯುಕ್ತರನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇವ್ಯಾವು ನಮ್ಮ ಪಿಯು ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವು ನಿರಂತರ ಇವುಗಳ

ಹಿಂದೆಯೇ ಓದುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಭಿನ್ನವಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಕಲಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಈಗಿನ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗಳು ಲೇಖಕ ಕೇಂದ್ರಿತ, ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರ ಕೇಂದ್ರಿತ ಆಗಿವೆ. ಆದರೆ ಇವು ಕೌಶಲಕೇಂದ್ರಿತ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕೇಂದ್ರಿತ, ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಆಗಿರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸಮಯ, ಸಂದರ್ಭ, ಪಿಯು ವರ್ಷ, ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶ, ಸಿದ್ಧಿಸಬಹುದಾದ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಜಾರಿ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ನಂತರದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಕ್ರಿಯಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಘಟಕವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಶಿಕ್ಷಕರೇ ಚಿಂತಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಯಾವತ್ತೂ ನಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದ ಗಳಿಸುವ ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಮರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಅಸಾಧಾರಣ ಮನೋಬಲ, ಆತ್ಮಶಕ್ತಿ ಇರುವವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ ನೆನಪಿನ ಬುತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಉಳಿಯದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅನುಭವಿಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ಆತ್ಮಶಕ್ತರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡಲು ಸೌಕರ್ಯ, ಸಮಯ ಬೇಕಲ್ಲ; ಇವೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತ ಕೂತರೆ ಸಿಲಬಸ್ ಕವರ್ ಮಾಡುವುದು ಯಾವಾಗ ಎಂದು ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಕೇಳಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೇ ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ, ಕಲಿಕೆಯ, ಪರೀಕ್ಷೆ-ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರದ ಕಲ್ಪನೆಯೆಲ್ಲವೂ ಬದಲಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಬೇಕಿದೆ. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಅನುವಿಗರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ದಹಿಸಲು ನಾವೆಲ್ಲ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ನೆಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಷ್ಟೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆಯ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಿದೆಯಷ್ಟೆ.

ಪರೀಕ್ಷೆ, ಕಲಿಕೆ, ನಿರಂತರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ದೃಷ್ಟಿ

ಪಿಯು ಪಾಠ ಮಾಡಲು ವಾರ್ಷಿಕ ಸುಮಾರು 120 ಗಂಟೆಗಳು ಸಿಗಬಹುದು. ಅಷ್ಟು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಗದ್ಯ, ನಾಟಕ ಒಂದನ್ನು ಪಾಠ ಮಾಡಲು ಹತ್ತೊ ಹನ್ನೆರಡೊ ಗಂಟೆ ಮಾತ್ರ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅಂದಾಗ ಅಷ್ಟು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು/ನಾಟಕವನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಲು ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಬಳಸುವಾಗ ನಾವು ಉಪನ್ಯಾಸ, ಚರ್ಚೆ, ಸೆಮಿನಾರು, ದೃಶ್ಯಪಠ್ಯದ ಚರ್ಚೆ, ಪರೀಕ್ಷಾಮುಖಿ ಚರ್ಚೆ ಹೀಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಮುಗಿಸಲು ತಕ್ಕಾದ ಲೆಸ್‌ನಾಂಪ್ಲಾನಿಂಗ್, ಟೀಚಿಂಗ್ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್, ಮೆತೆಡ್ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್, ಕಂಟಿನ್ಯುಯಸ್ ಇನ್ವಾಲ್ಯುಯೇಶನ್ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಬಹುಪಾಲು ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಮಾದರಿಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸ್ನೇಹಿ ಆಗಿವೆ! ಅಧ್ಯಾಪಕ ಸ್ನೇಹಿ ಆಗಿವೆ! (ಪದವಿಯಲ್ಲಂತು ಇವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾಚುತ್ತವೆ) ಇದೆಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅದರ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಗಂಭಿರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಬಗೆಗೂ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕದಿಂದ ಪದವಿವರೆಗೆ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಮನ್ವಯದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬಲು ನಮ್ಮದೇ ಆದ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ 'ಕರ್ಮಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮನ್ವಯ

ಸಮಿತಿ' ಒಂದರ ಅಗತ್ಯ ಇದೆ. ಇದು ಪೂರೈ ಪ್ರಾಥಮಿಕದಿಂದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರದವರೆಗಿನ ಕಲಿಕಾ ಅನುವಿನ ವಿಧಾನ, ಪಠ್ಯ ಸ್ವರೂಪಗಳ ನಡುವೆ ಸಾತತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ತಯಾರಿ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳಿಗೂ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕಿದೆ.

ಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂದರೆ ನಾವಿಂದು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೂಡ ಕಲಿಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದೇಯಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಅಂಕಪಟ್ಟಿಗಳು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಕನ್ನಡಿಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಂಕವೀರರನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂಕ ಗಳಿಸಿದ ಮಾತೃಕೆ ಯಾರೂ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಂಕ ಗಳಿಸಿದ ಮಾತೃಕೆ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ, ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಎನ್ನುವುದು ಕಲಿಯಲು ಇರುವ ಮತ್ತು ಕಲಿತಿರುವುದನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಒಂದು ಅವಕಾಶ. ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಾವು ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಲಿಕೆಯ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆಯ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು.

ಕಲಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವಲ್ಲ. ಅದು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆ. ಅಂತಹ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಒಂದು ಸಾಧ್ಯತೆ ಆಂತರಿಕ ಅಂಕಪದ್ಧತಿ. ಆದರೆ ನಾವು ಅದರ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿ ಅದನ್ನು ಅನುಪಯುಕ್ತ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ! ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಚಿಂತನೆ, ಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಇಂಥ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನಾವು ವಿಫಲ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂಥಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಐಡಿಯಾಗಳು ಜಾರಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಫಲಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕಂಟಿನ್ಯುಯಸ್ ಕಾಂಪ್ರಿಹೆನ್ಸಿವ್ ಇನ್ವಾಲ್ಯುಯೇಶನ್ (ಸಿಸಿಇ) ಪದ್ಧತಿ ಈಗಾಗಲೇ ರದ್ದಾಗಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ. ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಎಂದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೋ ಅದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ವಿಫಲ ಆಗಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಪದ್ಧತಿಯ ದೋಷವೇ ಕಾರಣವಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವವರಿಗೆ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಮಿಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಹಾಳಾಗುವುದೇ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎಂಥವು, ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಅಂಕ ?

ಇಂದು ನಾವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬರಿ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ, ಅರ್ಥಕೇಂದ್ರಿತ, ನೆನಪು ಕೇಂದ್ರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಲೋಕಕೇಂದ್ರಿತ, ತರ್ಕಕೇಂದ್ರಿತ, ನೆನಪುಕೇಂದ್ರಿತ, ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕೇಂದ್ರಿತ, ಸ್ವಂತ ಆಲೋಚನಾ ಕೇಂದ್ರಿತ, ನಡೆ ಕೇಂದ್ರಿತ ಅಥವಾ ನೀತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ, ನುಡಿ ಅಥವಾ ಮಾತಿನ ಕೌಶಲ್ಯಕೇಂದ್ರಿತ, ಮಾಹಿತಿ ಆಧಾರಿತ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ. ಕೌಶಲ ಕೇಂದ್ರಿತ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕೇಂದ್ರಿತ ಆಗಿ ನಮ್ಮ ಕಲಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳೂ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿಭಾವಣೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕತೆಗಳ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ. ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ, ಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ, ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಸಂಕ್ಷೇಪೀಕರಣ-ವಿಸ್ತಾರೀಕರಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿರಂತರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಜಾರಿ ಆದರೆ ಆಗ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆ,

ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲೂ ಸಾಧ್ಯ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದನೆ ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 22%, ಗ್ರಹಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 27%, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 22%, ಪ್ರಶಂಸೆ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 19% ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 90ಅಂಕಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆ ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 35%, ಗ್ರಹಿಕೆ/ತಿಳುವಳಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 25%, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ/ಅನ್ವಯ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 30%, ಕೌಶಲ್ಯ/ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 10% ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 100 ಅಂಕಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಒಂದನೆ ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಇಲ್ಲ. ಎರಡನೆ ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಇರುವ ಭಾಗ ಅದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಎಂದರೆ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸೂಚನೆಗಳಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಪದಕೋಶ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ 13 ಅಂಕಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗಾದೆ ಮಾತಿನ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ, ಪತ್ರಲೇಖನಗಳಿಗೆ 12 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆ ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ಗಾದೆ, ಪ್ರಬಂಧ, ಪತ್ರಲೇಖನಗಳಿಗೆ 90 ಅಂಕಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ. 100 ಅಂಕದ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಇದೆ.

ಒಂದನೆ ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 22% ಸುಲಭವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ, 68% ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ, 10% ಕಠಿಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚನೆಗಳಿವೆ. ಎರಡನೆ ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ, ಕಠಿಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಇರಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಗಳಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ನಡೆನುಡಿ, ನಿಲುವು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಎರಡನೆ ಪಿಯುಗಳಲ್ಲಿ 12+05=17 ಅಂಕಗಳಿಗೆ ಸಂದರ್ಭ ಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಭಾವಾರ್ಥದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕವಿಯ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಕೃತಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅವರ ನೆನಪಿನ ಮೇಲಿನ ಅನಗತ್ಯ ಹೊರೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಸಂದರ್ಭ ಸೂಚಿಸಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ವಿವರಿಸುವ ಮತ್ತು ಭಾವಾರ್ಥ ಬರೆಯುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ, ಗಾದೆ ಮಾತಿನ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಪತ್ರಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಪದಮಿತಿ ಸೂಚಿಸುವುದು ಒಳಿತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಸಮಯ ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅನುಪಾತ

ಗರಿಷ್ಠ 80 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಂದು ಸೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಪಿಯು ಇಲಾಖಾ ನಿಯಮಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗಮನ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಂದು ಕಡೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಅನುಪಾತ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ 1:100ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ! ಇದರ ಹಿಂದೆ ಯಾವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ವೈಚಾರಿಕ, ಸಾಮಾನ್ಯಜ್ಞಾನದ ತಳಹದಿಯೂ ಇಲ್ಲ! ಇದರಿಂದ ಯಾವ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನೂ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಆಗಿ ಇಡುವುದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕಷ್ಟವೆ.

ಒಂದೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಮೆಯೂ ಇರಬಹುದು, ಮೊಲವೂ, ಮೀನೂ, ಹಕ್ಕಿಯೂ ಇರಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಭಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಭಿನ್ನ

ಪ್ರತಿಭೆ ಇರುವವರನ್ನು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲವೋ ಹಾಗೇ ಒಂದೇ ಆಗಿ ಎನ್ನುವುದೂ ಕೂಡ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆಮೆಗೆ ಹಾರಲು ಆಗದೆ ಇರಬಹುದು, ಹಕ್ಕಿಗೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮೊಲದ ಜೊತೆ ಓಡಲು ಆಗದೆ ಇರಬಹುದು. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆಮೆಗೆ ಹಾರುವ ಪರೀಕ್ಷೆ ಇಟ್ಟು, ಹಕ್ಕಿಗೆ ಓಡುವ ಪರೀಕ್ಷೆ ಇಟ್ಟು ಆಮೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನಾಗಲೀ ನಾವಿಟ್ಟು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಫೇಲ್ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ? ನಾವು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆಯೇ ನೀವು ಆಗಿ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ? ನಿಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯ, ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ವರ್ಕ್, ಆಂತರಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಸೆಮಿನಾರ್, ಸಿಂಪೋಸಿಯಮ್, ಗುಂಪುಕಲಿಕಾ ತರಗತಿಗಳ ಆಯೋಜನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಶಕ್ತಿ, ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಪ್ರತಿಭೆಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಆಗಿರುವಾಗ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಖಂಡಿತಾ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ.

ಕೆಫೆ ಪದ್ಧತಿ, ಆಯ್ಕೆಯ ಅವಕಾಶ

ಹೋಟೆಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಪಾಯಸದ ಜೊತೆ, ಇಡ್ಲಿಯನ್ನು ಕೇಸರಿಬಾತಿನ ಜೊತೆ ತಿನ್ನುವ ಅವಕಾಶ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲೂ ಆಯ್ಕೆ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಇರಬೇಕು. ಐಚ್ಛಿಕ ಕನ್ನಡ, ಸಂಗೀತ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕಾಂಬಿನೇಶನ್ ಅಥವಾ ಐಚ್ಛಿಕ ಕನ್ನಡ, ಸಂವಹನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ ಇಂತಹ ವಿಷಯಕೂಟ ಓದಲು ಯಾರಾದರೂ ಇಚ್ಛಿಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷಯಕೂಟಗಳು ಪಿಯುನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಭಿನ್ನ ಆಯ್ಕೆ ಉಳ್ಳ 'ಕೆಫೆಟೀರಿಯಂ' ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಹಳೆಯದೇ ಆದ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನೂ ಮೀರಬೇಕಿದೆ. ಕಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ನಿರ್ದಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಚೀಲಗಳನ್ನೂ ಒಡೆಯಬೇಕಿದೆ. ಇದು ಜಿ.ಆರ್.ಇ. ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗವೂ ಹೌದು. ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಭರವಸೆಗಳಿವೆ; ಆದರೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸೋರಿಹೋದರೆ!

ಪಿಯುನ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಭಾಷೆಯ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು ಒಳ್ಳಿತು. ಹಾಗೆ ನೀಡಿ ಈಗಿನ ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಘಟಕಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 1. ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್ ರೈಟಿಂಗ್ ಘಟಕ, 2. ಭಾಷಾಂತರ ಘಟಕ, 3. ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ: ಆಂಕರಿಂಗ್: ಭಾಷಣ ಕಲೆ ಘಟಕ, 4. ಗಣಕ ಕನ್ನಡ ಘಟಕ (ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ), 5. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಘಟಕ, 6. ಹಳಗನ್ನಡ-ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಘಟಕ, 7. ಆಡಳಿತ (ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ಆಡಳಿತಾಂಗ, ಶಾಸನಾಂಗ), ವೈವಹಾರ-ವಾಣಿಜ್ಯ ಘಟಕ, 8. ರಂಗಭೂಮಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟಕ, 9. ಸಿನಿಮಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟಕ, 10. ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ವೈದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟಕ, 11. ವಿಮರ್ಶೆ-ಸಂಶೋಧನೆ ಘಟಕ 12. ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ-ಪರಂಪರೆಗಳ ಘಟಕ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಘಟಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಆಯ್ಕೆ ನೀಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಾವು ನೀಡಿದ್ದನ್ನೇ ಓದುವ ಬಲವಂತಕ್ಕಿಂತ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಆದೀತು. ಆ ಮೂಲಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳೆಲ್ಲ ಸುಧಾರಣೆ ತರಲು; ಶಿಕ್ಷಕರೂ ನಿರಂತರ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಆಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ ಆದೀತು. ಇದರಿಂದ ಪಿಯುನಲ್ಲು ಸಿಬಿಸಿಎಸ್ ಅಳವಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು.

ಕೊನೆಯ ಮಾತು

ಇಂದು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಲ್ಪನೆ, ಪಠ್ಯ, ಅಭ್ಯಾಸಪಠ್ಯ, ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಅನುವಿನ ವಿಧಾನಗಳು, ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಠಯೋಜನೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮೊದಲು ಸಜ್ಜಾಗಬೇಕು. ಆನಂತರ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ನಾವೇ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೊಂದು ವೇಳೆ ಆಗದಿದ್ದರೆ; ಆಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಈಗ ಇರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ (ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ, ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆ) ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. (ಐಚ್ಛಿಕಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು) ನಾವು ಭಾಷೆಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಎಂದೇಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಇರಬೇಕು? ಅದನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳಿತು. ಇರಲಿ; ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಬರವಣಿಗೆಯ ಅಪೂರ್ಣ. ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ, ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ಅಂತಿಮ ಉತ್ತರ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ವಿಚಾರಪರರು ತಮ್ಮದೇ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಸಂಶೋಧನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮರುರೂಪಿಸಬಹುದು. ಇದೊಂದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಇರಬೇಕಾದ ಕ್ರಿಯೆ.

ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಆಗಿರುವ ಕೆಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು

ಅನುವಿಗ	ಕ್ರಿಯಾಸಂಶೋಧನೆ
ಕೆಫೆ ಪದ್ಧತಿ	ಡ್ವಿನಿಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆ,
ನಿರಂತರ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ	ನಿರಂತರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ
ನುಡಿಬೆರಕೆ-ನುಡಿಜಿಗಿತ ನೈತಿಕ	ಸಾರಾಂಶೀಕರಣ
ಪಠ್ಯದ ದೃಶ್ಯೀಕರಣ	ಪ್ರಮಾಣಕನ್ನಡ
ಭಾಷಾಕೌಶಲ	ಭಾಷಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ
ಭಾಷಾತಾರತಮ್ಯ	ಭಾಷಾಪ್ರಯೋಗಾಲಯ
ಭಾಷಾಯೋಜನೆ	ಲಿಪ್ಯಂತರಣ
ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಠಯೋಜನೆ	ಸಮರೂಪತೆ
ಸಹಕಲಿಕಾರ್ಥಿ	ಸಹಭಾಗಿ ಕಲಿಕೆ
ಸಾತತ್ಯ-ಸಮನ್ವಯ	

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಪಿಯುಸಿ ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಐಚ್ಛಿಕ ಪಠ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕಗಳು: ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಚಲನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪದ, ಪ್ರಯೋಗ ಪೂತಿ, ಪಲ್ಲವ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ಪಂದನ, ಪಿಯು ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. 2016-17 ರಿಂದ 2019-20.

■

ತತ್ವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ದರ್ಶನ

✍ ಮೈ. ಕಾಳಪ್ಪ ಬಡಿಗೇರ, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಗುಬ್ಬಿ. (ಸ್ವಾಯತ್ತ) ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ತತ್ವಪದಗಳು. 17ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಈ ಪರಂಪರೆ ಶ್ರವಣಧಾರೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ-ಜೀವನಾತ್ಮಕದ ಕೊಂಡಿ ಬೆಸೆಯುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ಅನುಭಾವಿ ಮಹಾತ್ಮರು ರಚಿಸಿದ ತತ್ವಪದಗಳು ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಹಾಡುಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು, ಮುಖ್ಯನ ಷಡಕ್ಷರಿ. ಸಂತ ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ್, ಕಡಕೋಳದ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ, ಶಂಕರಾನಂದ, ಕೈವಾರ ನಾರಾಯಣಪ್ಪ ಇಂಥ ಹಲವಾರು ಸತ್ಪುರುಷರು ಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮರೂಪಕ ಹಾಗೂ ಒಳಾರ್ಥಗಳ ಮೂಲಕ ಜನರನಾಲಿಗೆ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ತತ್ವಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದಾರೆ.

ಈ ಅನುಭಾವಿಗಳು ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಂಡುಂಟಾದ ಜೀವನಾಭವವನ್ನು ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹದಗೊಳಿಸಿ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಸಂಚರಿಸಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೆ ಮೌಢ್ಯತೆ ಅಸಮಾನತೆ ಹೊಗಲಾಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅವರು ರಚಿಸಿ ಹಾಡಿದ ತತ್ವಪದಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಗುಣುಗುತ್ತಿವೆ.

ಸಬ್‌ಕಹತೆಈಶ್ವರ್‌ಅಲ್ಲಾ
ಇದರ ಭೇದಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ
ನಿರಂಕಾರ ಸೇ ಆಕಾರ ಹುವಾ
ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ನಿಲುಕಿಲ್ಲ

ಎನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯತೆ ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗೆ ತಮ್ಮ ತತ್ವ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಚನ್ನೂರು ಜಲಾಲ ಸಾಹೇಬರು ಮೇಲಿನಂತೆ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ತತ್ವಪದಗಳ ನಾಡು ಎಂದು ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದೆ. ಜಲಾಲ ಸಾಹೇಬರು ಜೀವರ್ಗಿ ತಾಲೂಕಿನ ಚನ್ನೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತು ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಭಾವದ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ದೇವನೊಬ್ಬ ನಾಮ ಹಲವು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳ ಮೂಲ ತಳಹದಿ ದೇವರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭಾವದ ಅಮೃತದಲ್ಲಿ ಎರಕ ಹೊಯ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಪಾರಮಾರ್ಥ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಸಾಧಿಸುವವರಿಗೆ ಇವರತತ್ವ ಪದಗಳು ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿವೆ.

ಹಮ್ ಬಿ ಕಹತೇತುಮ್ ಬಿ ಕಹತೆ ಹೈ
ಮಾಡ ಬ್ಯಾಡರಿ ಮ್ಯಾಲಿನ ಶೀಲಾ
ಗುರು ಮಡಿವಾಳ ಹೋಕರ್‌ಬೋಲೆ
ತೊಳೆಯ ಬೇಕ್ರಿ ಒಳಗಿನ ಮೈಲಾ

ಎನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಜಲಾಲ ಸಾಹೇಬರು ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಹೊಲಸಿನಕಿಂತಲೂ ಮನಸಿನ ಮೈಲಾ (ಹೊಲಸು) ತೊಳೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಕಲ್ಮಶ ಮನಸುಗಳನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತತ್ವ ಪದಗಳ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡುತತ್ವ ಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳನವರು ಪ್ರಮುಖರು. ಜನರಆಡು ನುಡಿಯನ್ನು ಅನುಭಾವಕ್ಕೆ ಬಳಸಿ ಜನಪದ ಭಾಷೆಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಹಿಮರಿವರು.

ಅವರತತ್ವ ಪದಗಳು ಕೇಳಲು ಅಶ್ಲೀಲವೇನಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ತಾತ್ವಿಕ ಅರ್ಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ಉಚ್ಚ ನೀಚ ಅಂತಿರಿ ಹುಚ್ಚನಾಯಿ
ಉಚ್ಚಿಯಳ್ಳ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿದಿ ಹುಚ್ಚನಾಯಿ
ಕುಲಕುಲ ಅಂತಿದಿ ಕುಲಗೇಡಿ
ಕುಲದ ಖೂನ ಹೇಳು ನಿಜ ನೋಡಿ

ಎಂದು ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರು ಕೇವಲ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಕುಲವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಮತ, ಧರ್ಮ, ಮೇಲು-ಕೀಳು ಎಂಬ ಕ್ಷುಲ್ಲತನಕ್ಕಿಯುವ ಸಂಪ್ರವಾದಿಗಳನ್ನು ಅವರ ನೇರ ದಿಟ್ಟ ನುಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವಿಕೆ ಅಮೋಘ. ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಸತ್ಯ, ಅನ್ಯಾಯ, ಅಧರ್ಮವು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರ ತತ್ವ ಪದವು ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ.

ಬಾಯಲೊಂದುಆಡ್ತಿರಿ
ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೊಂದು ಮಾಡ್ತಿರಿ
ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದು ಓದಿಕೊಂಡು
ಭ್ರಾಂತಿಗೆಟ್ಟು ಹೊಗ್ಗಿರಿ

ಇಂದಿನ ಮುಖವಾಡ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬದುಕುವ ಜನತೆಗೆ ಈ ಮಾತು ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರು ಊರುರು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೆ ಅಂಕು ಡೊಂಕುಗಳನ್ನು ಅಸಮಾನತೆ, ಜಾತೀಯತೆ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಉಜ್ವಲಗೊಳಿಸಿದರು.

ಮುಟ್ಟಿ ಚಟ್ಟಿನೊಳ್ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿಚಟ್ಟಿ ಅಚಿತಿದಿ
ಮುಟ್ಟುಚಟ್ಟು ಎಲ್ಲಾದೇಳಣ್ಣ
ಮುಟ್ಟಾದ ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿದಿ ನೀನು
ಮುಟ್ಟುಚಟ್ಟು ಎಲ್ಲಾದೇಳಣ್ಣ

ಎನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೆ ಮೇಲು-ಕೀಳು, ಶೀಲ, ಮೌಢ್ಯತೆಯನ್ನು ಟೀಕಿಸಿದ ಮೊದಲ ಸಂತನೆಂದರೆ ಮಡಿವಾಳನವರು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇವರ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರಮುಖ ತತ್ವಪದಳಾದ-

ಯಾಕ ಮಾಡತಿ ನೀ ಒಣ ಚಿಂತಿ,
ಮೂಕನಾಗಬೇಕು ಜಗದೊಳಗ,
ನನ್ನೊಳಗ ನಾ ತಿಳಿ ಕೊಂಡೆ ಬೇಕಾದಗಂಡನ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.
ಪರಮಾತ್ಮ ಎಲ್ಲಿಹನು

ಹೀಗೆ ಅವರು ಅನೇಕ ತತ್ವ ಪದಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನೇರ ನುಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿದರು.

17ನೇ ಶತಮಾನ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಿರಿಯ ತತ್ವ ಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ರಾಂಪುರದ ಬಕ್ಕಪ್ಪನವರ ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿವೆ. ಅವರ ಈ ತತ್ವಪದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿದ್ದು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಅರ್ಥೈಸಬೇಕು.

ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಬತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನ

ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಎ.ಎಲ್., ಸಂಯೋಜಕರು, ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ(ಎಂ.ಎಡ್), ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಂಗಳ ಗಂಗೋತ್ರಿ-574 199, ಮಂಗಳೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಅಂಶಗಳು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸುಗಳಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗೈಯಲು, ದೃಢನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು, ತನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಬೇಡಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಕಾಳಜಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ನಡತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಎಂಬುದು ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವ-ಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ರಾಶಿಯಾಗಿದ್ದು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕೆಳಹಂತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಚಾತುರ್ಯ ಎಂದೂ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹಾಗೂ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನೆರವಾಗುವುದೆಂದೂ ವಿಶ್ಲೇಷಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಜಾನ್ ಮೇಯರ್ ಹಾಗೂ ಪೀಟರ್ ಸಾಲೋವೈರವರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಎಂದರೆ "ನಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಇತರರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತರಾಗುವುದು, ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳನೋಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು. ಅದರ ಸಂಬಂಧ ಜಗತ್ತಿನೊಡನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳಹೊರಣವನ್ನು ಅದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ವಸ್ತು, ಜೀವನ, ದೇಹ, ಮನಸ್ಸು, ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಜೀವ ಇವುಗಳ ಕುರಿತಾದ ಜಾಗೃತಿಯೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ. ಮಾನವನ ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಸಾಮರಸ್ಯಯುತವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಜೀವನದ ಗುರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ವಿವಿಧ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು, ಏಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನು, ಸಾವಧಾನತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಸ್ವಾನುಭವವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಸಹಕಾರಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಅಥವಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಾಗ ಅದು ಆತನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಜ್ಞಾನ, ಪ್ರೀತಿ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ನಮ್ಮತೆ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಿಂತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಸ್ವಯಂ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ, ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ನಮಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಪರಸ್ಪರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಜೀವನದ ಗೆಲುವು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ಬೌದ್ಧಿಕತೆಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇತರರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡೂ ಬೌದ್ಧಿಕತೆಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಅವನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ ತುಂಬುವುದು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬೌದ್ಧಿಕತೆಯ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ. ಈ ಎರಡೂ ಬೌದ್ಧಿಕತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಇದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ

ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಾಮಾನ್ಯ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬೌದ್ಧಿಕತೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸುವ ಒಂದು ಫಲವತ್ತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಕೆ ಸಂತಸದಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಲು, ಅವರನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು, ಅವರನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ವಿಷಯಗಳ ಅರಿವು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಶಿಕ್ಷಕರಾದವರಿಗೆ ಇದು ಅತೀ ಅವಶ್ಯಕ.

ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬೌದ್ಧಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಗಳ ಆಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅವು ಲಿಂಗ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರ ಅಧ್ಯಯನ ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಬತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ

ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

- ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.
- ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.
- ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಗಳು

- H₁** : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.
- H₂** : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.
- H₃** : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.
- H₄** : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಚಲಕಗಳು

- ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ.
- ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ

ಅಧ್ಯಯನದ ಸಾಧನಗಳು

- ಅನುಕೂಲ್ ಹೈದೇ, ಸಂಜೋತ್ ದತ್ ಮತ್ತು ಉಪಿಂದರ್ ದಾರ್ ರಚಿಸಿ ಮೌಲೀಕರಿಸಿರುವ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ದರ್ಜಾ ಮಾಪನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಅನುಮೋಲ್ ಕೆ ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ಅವರು ರಚಿಸಿ ಮೌಲೀಕರಿಸಿದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಮಾದರಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ 200 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿಭಾಗ ಹಾಗೂ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶಾಲಾ ವಿಧ	ಸರಕಾರಿ		ಖಾಸಗಿ	
	100		100	
ಲಿಂಗ	ಬಾಲಕರು	ಬಾಲಕಿಯರು	ಬಾಲಕರು	ಬಾಲಕಿಯರು
	50	50	50	50
ಒಟ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆ	200			

ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಉದ್ದೇಶ ಒಂದರ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಶೋಧಕರು ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. 't' ಬೆಲೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸರಾಸರಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ-1ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ ಒಂದು

H₁ : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

H₀ : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1 : ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರಾಸರಿ, ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ ಮತ್ತು 't' ಮೌಲ್ಯವನ್ನು

ಉದ್ದೇಶ	ಲಿಂಗ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸರಾಸರಿ	ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ	't' ಮೌಲ್ಯ	ಫಲಿತಾಂಶ
ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ	ಗಂಡು	100	63.2	6.14	2.81	0.05 ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ
	ಹೆಣ್ಣು	100	65.3	4.24		

ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ 't' ಮೌಲ್ಯವು 0.05 ಹಂತದಲ್ಲಿ 2.81 ಆಗಿದ್ದು ಇದು ಕೋಷ್ಟಕದ 't' ಮೌಲ್ಯ (1.97) ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ಣಯ

ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ ಎರಡರ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಶೋಧಕರು ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. 't' ಬೆಲೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸರಾಸರಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ-2ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ ಎರಡು

H_1 : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

H_0 : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ-2 : ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರಾಸರಿ, ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ ಮತ್ತು 't' ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

	ಶಾಲಾ ವಿಧ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸರಾಸರಿ	ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ	't' ಮೌಲ್ಯ	ಫಲಿತಾಂಶ
ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ	ಸರಕಾರಿ	100	64.7	4.83	1.19	0.05 ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಲ್ಲ
	ಖಾಸಗಿ	100	63.8	5.84		

ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ 't' ಮೌಲ್ಯವು 0.05 ಹಂತದಲ್ಲಿ 1.19 ಆಗಿದ್ದು ಇದು ಕೋಷ್ಟಕದ 't' ಮೌಲ್ಯ 1.97 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ಣಯ

ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಉದ್ದೇಶ ಮೂರರ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಶೋಧಕರು ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ

ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. 't' ಬೆಲೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸರಾಸರಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ-3ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ ಮೂರು

H_3 : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

H_0 : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ-3 : ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರಾಸರಿ, ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ ಮತ್ತು 't' ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದ್ದೇಶ	ಲಿಂಗ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸರಾಸರಿ	ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ	't' ಮೌಲ್ಯ	ಫಲಿತಾಂಶ
ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ	ಗಂಡು	100	45.6	14.18	6.94	0.05 ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಲ್ಲ
	ಹೆಣ್ಣು	100	58.4	11.80		

ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ 't' ಮೌಲ್ಯವು 0.05 ಹಂತದಲ್ಲಿ 6.94 ಆಗಿದ್ದು ಇದು ಕೋಷ್ಟಕದ 't' ಮೌಲ್ಯ 1.97 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ಣಯ

ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ ನಾಲ್ಕರ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಶೋಧಕರು ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. 't' ಬೆಲೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸರಾಸರಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ-4ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ ನಾಲ್ಕು

H_4 : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ

ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಕ್ಲನ್ಯೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕ್ಲನ್ಯೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

H₀ : ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ-4 : ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರಾಸರಿ, ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ ಮತ್ತು 't' ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದ್ದೇಶ	ಲಿಂಗ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸರಾಸರಿ	ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ	't' ಮೌಲ್ಯ	ಫಲಿತಾಂಶ
ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ	ಸರಕಾರಿ	100	58.10	12.30	6.57	0.05 ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಲ್ಲ
	ಖಾಸಗಿ	100	45.9	13.92		

ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ 't' ಮೌಲ್ಯವು 0.05 ಹಂತದಲ್ಲಿ 6.57 ಆಗಿದ್ದು ಇದು ಕೋಷ್ಟಕದ 't' ಮೌಲ್ಯ 1.97 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕ್ಲನ್ಯೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ಣಯ

ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟವು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಯಗಳು

1. ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.
2. ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.
3. ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.
4. ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಒಂಭತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿಹಿತಾರ್ಥಗಳು

1. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಪಠ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.
2. ಉನ್ನತ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬೌದ್ಧಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವವರು ಉನ್ನತ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಇರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರಲ್ಲದೆ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಮೌಲಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಬಲ್ಲರು. ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಕೇವಲ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗಳು ಸೇರಿದಾಗಲೇ ಯಶಸ್ವಿ ಸಾಧನೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಗಮನಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ನಿರಂತರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

3. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬೌದ್ಧಿಕತೆಯ ಕುರಿತು ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.
4. ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ವಾತಾವರಣ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಬೇಕು. ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರು ಸೂಕ್ತ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.
5. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
6. ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ವಾಣದ ಕುರಿತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು.

ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಲಹೆಗಳು

1. ಶಿಕ್ಷಕರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
2. ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
3. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಬಹುದು.
4. ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಬಹುದು.
5. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಬಹುದು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಉಮೇಶ್ ಎಚ್.ಎಸ್. (2002) : "ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ", ಮೈಸೂರು ವಿಸ್ಮಯ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಚಂದ್ರಾಚಾರ್ ಎಚ್.ಎಂ. (2014) : "ಸಮಗ್ರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ", ರಾಣಿಬೆನ್ನೂರು ಅಶ್ವಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಪದ್ಮಪ್ರಸಾದ್ ಎಸ್.ಪಿ.(2005) : "ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ", ಬೆಂಗಳೂರು ಸುಮುಖ ಪ್ರಕಾಶನ.

ಎಸ್.ಬಿ.ಐ. ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ವೃತ್ತಿ ಒತ್ತಡದ ಮಟ್ಟ : ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

✍ ಸವಿತಾ ಎಲ್. ಹೆಚ್., ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.

✍ ಡಾ. ಟಿ. ಎನ್. ಗೋಡಿ, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ, ಕೆ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗದಗ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕೂಡ ಒಂದು. ಇದು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲಾಭದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಇದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಉದ್ಯಮದ ಬಹುಪಾಲು ಭಾಗವು ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಲ್ಲಿ ಸಹವರ್ತಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ವೀಲಿನ ಗೊಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಜಾಗತಿಕ ಆಡಳಿತ, ಕಾಗದದ ಕೆಲಸಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಹಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ, ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆಯಿಂದ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಒತ್ತಡವು ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದಾಗಿ ಗೈರುಹಾಜರಿ, ಘರ್ಷಣೆಗಳು, ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ದಕ್ಷತೆ ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಂಘಟನೆಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಸ್.ಬಿ.ಐ. ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವೃತ್ತಿಯ ಭಾವನೆಗಳು, ನಡವಳಿಕೆ, ಆಲೋಚನಾ ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಒತ್ತಡವು ವೃತ್ತಿಯ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು.

ಒತ್ತಡದ ಲಕ್ಷಣಗಳು

1. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು : ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವೃತ್ತಿಯ ಭಾವನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡದ ಪರಿಣಾಮದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಂದೋಲನ, ಹಠಾಶೆ, ಒಂಟಿತನ, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಭಾವನೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಖಿನ್ನತೆ ಅನುಭವಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.
2. ದೈಹಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು : ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ತಲೆನೋವು, ನಿದ್ರಾಹೀನತೆ, ಜೀರ್ಣಾಂಗ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ, ಬೆನ್ನು ನೋವು, ಕುತ್ತಿಗೆ ನೋವು, ಅಗಾಗ್ಗೆ ಸೋಂಕು, ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಕೂದಲಿನ ತೊಂದರೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.
3. ಅರಿವಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು : ಈ ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು ವೃತ್ತಿಯ ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೋಂದಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮೆಮೊರಿ ಸಮಸ್ಯೆ, ಏಕಾಗ್ರತೆ ಅಸಮರ್ಥತೆ, ಚಿಂತೆ, ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

4. ವರ್ತನೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು : ವೃತ್ತಿಯ ವರ್ತನೆಯ ಬದಲಾವಣೆ ಈ ವರ್ಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು, ಅತಿಯಾಗಿ ತಿನ್ನುವುದು, ಮಲಗುವ ಕಾಯಿಲೆ, ಹೆದರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆ, ಸಮಯದ ಅಭಾವ, ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಬೆಂಬಲದ ಕೊರತೆ, ಅಧಿಕಾರದ ಕೊರತೆ, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕೊರತೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ, ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ಶೈಲಿ, ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೇರಣೆಯ ಕೊರತೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಇವು ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಒತ್ತಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಸ್.ಬಿ.ಐ. ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ನಿರತ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಯೋಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅನುಭವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಶೋಧನಾ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಒತ್ತಡದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು
- ನೌಕರರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕ ಸ್ಯಾಂಪ್ಲಿಂಗ್‌ನಂತಹ ಸಂಭವನೀಯವಲ್ಲದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಸ್.ಬಿ.ಐ. ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 60 ಉದ್ಯೋಗ ನಿರತ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವರ ವಯೋಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅನುಭವದ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ, ಸಂದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆನುಷಂಗಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನಗಳು, ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ವರದಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಶೋಧನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭಾರತೀಯ ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವ 60 ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕ 1ರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಸ್.ಬಿ.ಐ. ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಯಾವ ವಯೋಮಿತಿಯವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 08ರಷ್ಟು ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು 25 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ

ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ**ಕೋಷ್ಟಕ 1 : ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ವಯೋಮಿತಿ**

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಸೂಚಕಗಳು	ಬಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ	
		ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ
01.	25 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	05	08
02.	25 ರಿಂದ 30	10	17
03.	31 ರಿಂದ 40	39	65
04.	41 ರಿಂದ 50	06	10
05.	50 ಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು	-	-
	ಒಟ್ಟು	60	100

ಮೂಲ : ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ

ವಯೋಮಿತಿಯವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ 25 ರಿಂದ 30ರ ವರೆಗಿನ ವಯೋಮಾನದವರು ಶೇ. 17ರಷ್ಟು ಇನ್ನುಳಿದ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು 31 ರಿಂದ 40ರ (ಶೇ. 65)ವರೆಗಿನ ಹಾಗೂ 41 ರಿಂದ 50ರ (ಶೇ. 10)ವರೆಗಿನ ವಯೋಮಾನದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ವಯೋಮಾನ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಒತ್ತಡದ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲ ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಬಹುಬೇಗ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವಯಸ್ಸಿಗೂ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡಕ್ಕೂ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಬಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಸ್.ಬಿ.ಐ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ನಿರತ ಮಹಿಳೆಯರು 31 ರಿಂದ 40ರ (ಶೇ. 65) ವರೆಗಿನ ವಯೋಮಿತಿಯವರು ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 2 : ಹುದ್ದೆಯ ಅನುಭವ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಸೂಚಕಗಳು	ಬಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ	
		ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ
01.	5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	10	16
02.	5 ರಿಂದ 15ವರ್ಷ	15	25
03.	16 ರಿಂದ 25 ವರ್ಷ	31	52
04.	25 ಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು	04	07
	ಒಟ್ಟು	60	100

ಮೂಲ : ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ

ಈ ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕ 2ರಲ್ಲಿ ಬಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಸ್.ಬಿ.ಐ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ನಿರತ ಮಹಿಳೆಯರ ಹುದ್ದೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.16ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ನಮ್ಮ ಹುದ್ದೆಯ ಅನುಭವ 5ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶೇ.25ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು 5ರಿಂದ 15 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಇದೆ ಎಂದು, ಹಾಗೂ ಶೇ.52ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು 16ರಿಂದ 25ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ, ಇನ್ನುಳಿದಂತೆ ಶೇ.07ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು 25 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಬಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಸ್.ಬಿ.ಐ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಅವರ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ 16 ವರ್ಷಗಳಿಂದ 25 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಸಮಾರೋಪ

ಮಹಿಳೆಯರ ವಯೋಮಾನ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಒತ್ತಡದ ಮಟ್ಟ

ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲ ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಬಹುಬೇಗ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವಯಸ್ಸಿಗೂ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡಕ್ಕೂ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಅನುಭವ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಒತ್ತಡ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ತಲೆನೋವು, ಖಿನ್ನತೆ, ಚಂಚಲತೆ, ನರ್ವಸ್ ಆಗುವುದು, ಮೆಮೋರಿ ಸಮಸ್ಯೆ, ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ, ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಸ್ಥಳದ ಕೆಲಸ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಬಹುಬೇಗ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಗೈರು ಹಾಜರಿ, ತಡವಾಗಿ ಆಗಮಿಸುವುದು, ಬೇಗ ಹೊರಡುವುದು, ದೋಷಪೂರಿತ ಕೆಲಸ ಇತ್ಯಾದಿ ವೃತ್ತಿ ಒತ್ತಡದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು. ಒಬ್ಬ ಉದ್ಯೋಗಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಒತ್ತಡವು ಇತರ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದಕತೆಯು ನೌಕರನ ಆರೋಗ್ಯದೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಉದ್ಯೋಗಿಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ವೃತ್ತಿ ಒತ್ತಡವು ಇಲ್ಲಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮೇಲೆ ಮಹತ್ವದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಒತ್ತಡ ವಿಭಿನ್ನ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಸಂಘಟನೆಯು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಫಲಿತಗಳು

1. ಶೇ. 65ರಷ್ಟು 31 ರಿಂದ 40ರ ವಯೋಮಾನದವರಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವರು ಬಹುಬೇಗ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
2. ಶೇ. 52ರಷ್ಟು ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ 16ರಿಂದ 25 ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇವರು ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
3. ವೃತ್ತಿ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಜೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
4. ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದಲೂ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಸಲಹೆಗಳು

1. ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸದ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.
2. ಗುರಿಗಳು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.
3. ಸಾಕಷ್ಟು ನೇಮಕ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
4. ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ನಿವೃತ್ತಿ ಸಮಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- Enekwe, Chinedu Innocent, Agu, Charles Ikechukwu and Eziedo Kenneth Nnagbogu (2014) : "Stress Management Techniques in Banking Sectors in Nigeria", IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM).. Volume 16, Issue 7. Ver. IV (July. 2014). PP 33-38

ಅಸಂಘಟಿತ ಮಹಿಳಾ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಪರಿಣಾಮ

ಜಿ ವೀರೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ, ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ, ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಸಂಘಟಿತ ಹಾಗೂ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 15ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿದ್ದು, ಉಳಿದಂತೆ ಶೇಕಡ 85 ರಷ್ಟು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ರಾಗಿರುವುದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು

2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2 ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇದ್ದಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 60ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರದ್ದು.

ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 50 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕರಿದ್ದು ಈ ಪೈಕಿ ಕೇವಲ 3 ಕೋಟಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಚೀನಾವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇರುವ ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾರತ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೋವಿಡ್-19 ಎಂಬ ಮಾರಕ ವೈರಸ್ ಇಂದು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಾದ್ಯಮ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೀರಿಯಾಡಿಕ ಲೇಬರ್ ಪೋರ್ಸ್ ಸರ್ವೇಯ ಅಧಿಕೃತ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರವೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು 40 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವಿದ್ದು, ಇವರಲ್ಲಿ ಶೇ.93ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇ.75ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಚಾಲಕರು, ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿರುವವರು ಮುಂತಾದವರು ಆಗಿದ್ದು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದಿರುವ ಶೇ.25ರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮಂದಿ ಮಾತ್ರವೇ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು ಮಿಕ್ಕವರು ಅರೆಕಾಲಿಕ, ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಶೇ.25-30 ಕುಟುಂಬಗಳು ದಿನಗೂಲಿ ಆಧಾರಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿದ್ದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಗರಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 7.5 ಕೋಟಿ ಅತಿ ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ, ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಉದ್ಯಮಗಳಿದ್ದು ಇವುಗಳು ಸುಮಾರು 18 ಕೋಟಿ ಜನರಿಗೆ ಜೀವನಾಧಾರವಾಗಿವೆ. ಭಾರತದ ಜಿಡಿಪಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಇವುಗಳು ನೀಡುವ ಪಾಲು ಗುರುತರವಾಗಿದ್ದು, 1,183 ಶತಕೋಟಿ ಡಾಲರ್‌ನಷ್ಟಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ನೌಕರರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಇಂದು ದೇಶದ ಶೇ.93 ಪ್ರತಿಶತ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳೇನಿದ್ದಾರೆ ಇವರು ಸದಾಕಾಲ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ, ಅತಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಈ ಮಾರಕ ಕರೋನ ದಿಂದ ಜನರು ದಿನನಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ ಮಹಿಳೆಯರು ದಿನ ನಿತ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ 200ರಿಂದ 300 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ದುಡಿಯುವ ಒಂದು ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಬೀದಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ ಹಣ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟಿದೆ. ತಾವು ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು

ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಒಂದು ಒತ್ತಿನ ಊಟವನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಲಾಕ್ ಡೌನ್ ಅದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಸಾಲ ಮಾಡಿ ತರಕಾರಿ ಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ತಂದು ಮನೆ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವು ಆದರೆ ಇಂದು ನಮಗೆ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ.

ಅಸಂಘಟಿತ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಪರಿಣಾಮ-

1. ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ
2. ಬಡತನ ವಿಷವರ್ತುಲತೆ
3. ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ
4. ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಪೈಪೋಟಿ
5. ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳುವ
6. ಪರ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಅವಲಂಬನೆ
7. ವ್ಯಾಪಾರದ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆ
8. ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಳ
9. ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಹ ಉಂಟಾಗುವಿಕೆ
10. ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವಸ್ತುಗಳ ಕೊರತೆಯ ಅಭಾವ
11. ಸರಕು ಸಾಗಾಟದ ತೊಂದರೆ
12. ಸಮಯದ ಅಭಾವ
13. ಇತರೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಅವಲಂಬನೆ

ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಬಂಡವಾಳದ ಮೂಲದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ

ಕೋವಿಡ್-19 ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಮಾಹಿತಿಧಾರರು ತರಕಾರಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಅದೇನೆ ಇದ್ದರೂ ಅವರು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಅನೇಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ ತಂದು ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವರು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಬಡ್ಡಿಯ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಂದು, ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನ ಊಟವಿರದಿದ್ದರೆ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ತರಕಾರಿಯನ್ನು ದಲ್ಲಾಳಿಗಳಿಂದ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸುವರು. ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು ಇವರಿಗೆ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಉದ್ರಿ ಕೊಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಕಟ್ಟದೆ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವುದಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಧಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಬಂಗಾರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಅಡವಿಟ್ಟು ಸಾಲ ತಂದಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುವರು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಚೀಟಿ ಹಣದಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರ ಮನೆಯ ಮಾಲೀಕರಿಂದ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಣ ತಂದು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಸಗೂಡಿಸಿ ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅಂಗಡಿಯ ಮಾಲೀಕರಿಂದ ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಪಡೆದಿರುವುದು

ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಉಳಿತಾಯದ ಹಣ ಸ್ವ ಸಹಾಯ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಪೈನಾನ್ಸ್ ತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಒತ್ತೆ ಇಟ್ಟು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಿರುವ ಕುರಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ, ಸಂಬಂಧಿಕರಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದು ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು ಈ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮಗೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಹೊಸಪೇಟೆ ನಗರದ ಮಹಿಳಾ ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಾಪಾರವು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೇರೀತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಲಪಡೆದವರಿಗೆ ವಾರಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಖರೀದಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಖರೀದಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಹಿಳಾ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಎಪಿಎಂಸಿ ಯಿಂದ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ತಂದು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಮಹಿಳಾ ಮಾಹಿತಿಧಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಿಳೆಯರು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಅವರಿಗೆ ಹಣದ ಕೊರತೆಯಾದರೆ ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ, ಉಳಿತಾಯದಿಂದ ಹಣ ಪಡೆದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಬಂಡವಾಳದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವ ಸಂಚಾರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರು ತಮ್ಮ ಉಳಿತಾಯದಿಂದ, ಸಾಲಗಾರರಿಂದ, ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ಹಣ ಪಡೆದು ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸರಾಸರಿ ಬಂಡವಾಳ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯವರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಸಂಚಾರಿ ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಕಡಿಮೆ ಎಂದರೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಒಳಗೆ ಹಣವನ್ನು ಹೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಸುಮಾರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಲೆಯ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಖರೀದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಂಚಾರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಸುಮಾರು 400 ರಿಂದ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ಖರೀದಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕುವುದುಂಟು.

ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ತೊಡಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಚಾರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಕಡಿಮೆ ಹಣ ತೊಡಗಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಎಪಿಎಂಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೊಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಆದಾಯವನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸಾಲದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಸಂಚಾರಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಕುಟುಂಬದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಸಂಚಾರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರು, ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಮಾರುವುದರಿಂದ

ಅವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಮೂವತ್ತು ಕೇಜಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಭಾರ ಹೊರಲು ನಮ್ಮಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಪಿಎಂಸಿ ಯಿಂದ ಖರೀದಿಸಿದ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ತಂದ ಆಟೋದಲ್ಲಿ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕುಳಿತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಬರಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಾದವರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇದು ಸಹ ಅವರ ಬಂಡವಾಳ ತೊಡಗಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಅಸಾಯಹಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಲಾಭದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ

ಕೊವಿಡ್-19 ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರಿ ತರಕಾರಿ ಮಹಿಳಾ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಹೂಡುವ ಬಂಡವಾಳದ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನಿಗದಿತ ಸ್ಥಳ ಹೊಂದಿರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಐದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿವರೆಗೆ, ಒಂದು ಸಾವಿರದ ಐದನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಲೆಯಷ್ಟು ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದಿನಕ್ಕೆ ಐದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ತೊಡಗಿಸುವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೊಪ್ಪು ಮಾರುವ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು, ಶುಂಠಿ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಮುಂತಾದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಐದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಹೂಡುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸಂಚಾರಿ ಮಹಿಳಾ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಐದುನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಒಳಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹಣ ತೊಡಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸಂಚಾರಿ ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥ ಮಹಿಳೆಯರು ತರಕಾರಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಮಾಹಿತಿಧಾರರ ಪ್ರಕಾರ ಸುಮಾರು 30 ಕೆಜಿಯ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹೊರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಮೊದಲು ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರ ಹೋರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಂದು ನನ್ನಿಂದ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಸಂಚಾರಿ ಮಹಿಳಾ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಕೆಜಿಗಳಷ್ಟು ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಇವರು ತಳ್ಳುವ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಲ್ಕೈದು ವಿವಿಧ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಮೂರು ಕೆಜಿಗಳಷ್ಟು ಕೊಂಡು ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸ್ಥಿರವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಮಾರುವುದಿಲ್ಲ ಅವರು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ತರಕಾರಿಗಳು ಐದು ಕೆಜಿಗೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ, ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ಪಡೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸಹ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಬಂಡವಾಳ ವೆಂದ ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಗೋಚರಿಸುವುದು ಹಣದ ಹೂಡಿಕೆ ಯಿಂದ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಂತ ಬಂಡವಾಳಹಾಕಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಕೆಳವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಂಥವರ ಮನೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಸುಧಾರಿಸಿವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸದ ಕುಟುಂಬದ ಮಹಿಳೆಯರು 1000 ರೂಪಾಯಿಯ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಉದ್ರಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿ ಅದನ್ನು ಮಾರಿ ಆಸಾಲದ ಹಣವನ್ನು ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಕಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆ

ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಖರೀದಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಪ್ಪು ಮಾರುವ ಮಹಿಳೆಯರು 500 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಮಾರುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಏಕೆಂದರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಒಬ್ಬರು ಪ್ರೈವೋಟಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸೊಪ್ಪು ಸಂಜೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒಣಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ಖರೀದಿಸಿ ಸೊಪ್ಪು ಮಾರಾಟ ವಾಗದಿದ್ದರೆ ಖರೀದಿಸಿದ ಹಣದಷ್ಟು ಸೊಪ್ಪು ಮಾರಾಟ ವಾಗದಿದ್ದರೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತೇವೆ ನಾವು ಪಟ್ಟಿ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಕೆಟ್ಟದಾದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಬದುಕು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಸೊಪ್ಪು ಮಾರುವ ಮಹಿಳಾ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ

ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಹಣದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಖರೀದಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹಣ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕು. ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಲದ ಮೊರೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವರು ಪ್ರತಿದಿನ ಸಾಲದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರು ವೃದ್ಧರು.

ಮಹಿಳೆ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಅವರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸರಮಾಲೆಗಳೇ ಇರುತ್ತವೆ. ದುಡಿಮೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾವುದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದರೆ ಅವಳು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲರಾಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಅದರಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕು ಇನ್ನೂ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಹಿಳೆಯರು ಶೋಷಣೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಹೊಸಪೇಟೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರ ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ಕೆಳವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹಣದ ಕೊರತೆ ಇದೆ.

ದಲ್ಲಾಳಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡುವವರಿಗೆ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ತರಕಾರಿ ಖರೀದಿಸಿ ನಗರವನ್ನು ಅಲೆದಾಡಿ ತರಕಾರಿ ಮಾರಿಬಂದು ಅಲ್ಲ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಳಿಗೆ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ನೆಮ್ಮದಿ ದೊರಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಅವಳನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಅವಳು ಬೈಗುಳಗಳನ್ನು, ನಿಂದನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವಳು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರು ದಿನನಿತ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರ ದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆ ಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ನಾಳಿನ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ

ಮಾಡುತ್ತಲೆ ಅವಳು ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಹರಸಾಹಸ ಪಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತರಕಾರಿ ಮಾರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾರಾಟಗಾರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರ ಸಂಬಂಧ

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಎಂದ ಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರೈವೋಟಿ ವ್ಯಾಪಾರ, ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ಹಾವಳಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಒತ್ತಡ, ಚಿಂತೆ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪೂರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ದಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಹಿಳೆಯರು ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬೈದು ಜಕಾತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಬೈದು ಅವರಿಂದ ಹಣ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಅವರಿಗೆ ಕರುಣೆ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದ್ದೇಳುತ್ತದೆ. ದಲ್ಲಾಳಿಗಳಿಂದ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಮಾರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ಇವರ ಜೀವನ ತುಂಬ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಚಾರಿ ಮಹಿಳೆಯರು ದಿನನಿತ್ಯ ಇವರಿಂದ ಖರೀದಿಸಿದ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು, ಬೇರೆ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಆಟೋಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಈ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತ ವಯಸ್ಸಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಂದ ಹಣಕಾಸು ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಮನೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸರಿಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಅವರನ್ನು ಹಣಕ್ಕೆ ಪಿಡಿಸುವುದನ್ನು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಆಪತ್ತಿನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹಣದ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎನ್ನುವ ಅರಿವಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬಂಧುಗಳು ಇದ್ದರೂ ಅವರು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ಪಡೆದ ಹಣವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಣ ಹೊಂದಿಸಲು ಹರಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳಾ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳಲು ದಲ್ಲಾಳಿಗಳಿಂದ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉದ್ರಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನಕ್ಕೆ ತರಕಾರಿ ಖರೀದಿಸುತ್ತಾರೆ ಸಣ್ಣ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಸೊಪ್ಪು ಶುಂಠಿ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣು, ಇತ್ಯಾದಿ ಅವಶ್ಯಕ ವಾದ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಖರೀದಿಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಇದ್ದರು ಬೇಗನೆ ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲ. ತರಕಾರಿ ಮಾರುವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂತರಾದವರು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಬಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರೈವೋಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಬಿಗ್ ಬಜಾರ್ ಮೋರ್, ಮುಂತಾದ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಮಾರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುವ ತರಕಾರಿಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸರಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಜನರು ತಮ್ಮ ವಿಲಾಸಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಗಿಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಮಾಡಿ ತಂದು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ತುಂಬಾ ಹೊಡೆತ ಬಿದ್ದಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರು ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಕರವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆಗೆ ಶುಲ್ಕ ಕಟ್ಟಲು ಸಾಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದು ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಹಕರು ಹಿಂದು ಮುಂದು ಅಲೋಚಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರೀಜ್ಜಗಳು ಇಲ್ಲವನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಹೋಟೆಲ್‌ನವರು ಪ್ರತಿದಿನ ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ದಿನನಿತ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಹಬ್ಬದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುವುದು. ಮಾಮೂಲಿ ದಿನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೇರಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಂಘದ ಮೂಲಕ ಬಡ್ಡಿ ಹಣವನ್ನು ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಾಯಂಕಾಲ ಹಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಂದು ಪೀಡಿಸಿ ಹಣ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಹಕರು ಎಂದ ಕೂಡಲೆ ಕೊಳ್ಳುವರು ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಇದ್ದಾರೆ ಗ್ರಾಹಕರು ತಮಗೆ ಯಾರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿ, ತಮಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವರೋ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳುವವರಿದ್ದು, ಮಾರುವರು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದಾಗ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಸ್ಯೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ ನಗರದ ಮಾರು ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಜಾಣಾಕ್ಷತನ ಎಂಬುದು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವರು. ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯತೆ ಅವಳಿರುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಗಂಡದಿಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದುಡಿಯದೆ ಇರುವ, ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಂಸಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಈ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡುಇರುವುದು ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಳ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಗಂಡದಿಂದು ಕುಡಿತಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಆ ಸಾಲದ ಹೊರೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯರ ಮೇಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ನಾವು ಕೂಡ ಇತರ ಸಮುದಾಯದವರಂತೆ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳಲು, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಬಲರಾಗಲು ವಂಶಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು

ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 5. ಗಂಟೆಗೆ ಎಪಿಎಂಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ತರುವುದು. ಅದನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಮನೆ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾರುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ತಳ್ಳುವ ಕೈಗಾಡಿಯಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವರು ಆದಾಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಉದ್ದಿ ಮಾಡಿ ತರಕಾರಿ ಖರೀದಿಸಿ ಚಳಿ, ಮಳೆ, ಗಾಳಿ, ಬಿರುಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತ ಕೂಗುತ್ತ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವನೋಭಾವನೆಯಿಂದ

ನೋಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೇರಿಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಡ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವರು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರು ಬೈಯುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ತರಕಾರಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಾರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನ್ನುವರು. ಇವರ ಆದಾಯವು ತುಂಬಾನೆ ಕಡಿಮೆ.

ಏಕೆಂದರೆ ಕೇವಲ 500 ರೂಪಾಯಿಯ ತರಕಾರಿ ಖರೀದಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವರು. ಸೊಪ್ಪು, ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು, ಶುಂಠಿ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ಪುದಿನಾ, ಕರಿಬೇವು, ಇತ್ಯಾದಿ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕೇವಲ 500 ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಖರೀದಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ, ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಆದಾಯವು ಕೇವಲ 100 ಇಲ್ಲವೆ 200 ರೂಗಳುಮಾತ್ರ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಆದಾಯ ಬರುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಜಕಾತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ದಿನದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಾಲ ಮಾಡಿ ದಿನಸಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಬ್ಬದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ ಸಾಲ ತಂದು ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಹೆಣ್ಣು ದೇವರ ಜಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಕುರಿ ಕಡಿದಾಗ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇವರು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅಡವಿಟ್ಟು ಸಾಲ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹತ್ತಿರ ಸಾಲ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಲ ಮಾಡುವುದು. ಹೊಲದ ಮೇಲೆ ಸಾಲ ಮಾಡುವುದು. ಈ ರೀತಿ ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತ ಮಹಿಳೆಯರು ಕಷ್ಟದಿಂದ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೂರು ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಜೀವನ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಅಲ್ಲದೆ ದಿನ ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಗಗನಕ್ಕೆ ಏರಿವೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮಹಿಳೆ ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ದಿನ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಪಿಗ್ಗಿಯವರು ಬಂದು ಹಣ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಲಗಾರರು, ದಿನದ ಬಡ್ಡಿಯವರು ಮನೆಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಚಟಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರು ಕುಡಿತ, ಜೂಜು, ಇಸ್ಕೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಾಗಿ ಮಾಹಿತಿದಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ಹೊತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬೆನ್ನುನೋವು, ಕೀಲುನೋವು, ತಲೆನೋವುಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವರು ದುಶ್ಚಟಗಳ ವ್ಯಸನಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರಿಂದ ಕೆಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವರಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಖರೀದಿ ಮಾಡಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ

ಎಲ್ಲ ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಂದ ಅಂದರೆ ಎಪಿಎಂಸಿ ಯಿಂದ ತರಕಾರಿ ತರುತ್ತಾರೆ. ಎಪಿಎಂಸಿಯು ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಹೃದಯ ಭಾಗದಿಂದ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಕಮಲಾಪುರ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಚೀಲಕನಹಟ್ಟಿ, ಹನುಮನಹಳ್ಳಿ, ವರದಪುರ, ಹೀಗೆ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಸಣ್ಣ ರೈತರು ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ತಂದು ಅದನ್ನು ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದಲ್ಲಾಳಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಬರುತ್ತದೆ. ಸೊಪ್ಪು

ಮಾರುವವರು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಾರುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಇತರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಂದ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಹೊರಗೆ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಎಪಿಎಂಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ತರಕಾರಿ ಖರೀದಿಸಲು ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಸುಲಭವಾದಷ್ಟು ಸಂಚಾರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಎಪಿಎಂಸಿಯಲ್ಲಿ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಪರಿಚಯವಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಎಪಿಎಂಸಿಯವರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಿರುವ ಯಾರಾದರೂ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸಿದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಇರುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವಾಗ ಇತರೆ ಗ್ರಾಹಕರೊಂದಿಗೆ ಏರ್ಪಡುವ ಪರಿಚಯ, ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಇವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹೋಟೆಲುಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಸಂಚಾರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಇತರ ಖಾಯಂ ಗ್ರಾಹಕರು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮಹಿಳೆಯರು ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಎಪಿಎಂಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಲ್ಲಾಳಿ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ ತರಕಾರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಅಧಿಕೃತ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆದ ಖರೀದಿದಾರರ ಮೂಲಕ ರೈತರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಗಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೃಷಿ ಜೀವನದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಜಾಗ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಬಹುತೇಕ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದಾಗ ಜಾಗ ನಿಗದಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಯಾದ ಜಕಾತಿಯನ್ನು ದಿನವೂ ಮುನ್ನಿಪಾಲಿಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಎಪಿಎಂಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳ ಇಲ್ಲದವರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಜಕಾತಿ ನಿಡಬೇಕು ಅಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ಜೀವನದ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳಿಂದ ತಾಜಾ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ತಂದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಪಿಎಂಸಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ತರಕಾರಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ತರಕಾರಿಯ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಹಕರು ಎಪಿಎಂಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ತರಕಾರಿ ಖರೀದಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣ ದಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಕಳೆದ ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಸತತ ಸಂಕಷ್ಟದ ಕಾಲವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನೋಟ್‌ಬ್ಯಾನ್ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಎಂಬ ಮಹಾ ತೀರ್ಮಾನ ಅಸಲಿ ಫಲ ಕಳೆದ ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಒಳಗಾಗಿ ಇದೀಗ ಕರೋನಾ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ದೇಶದ

ಆರ್ಥಿಕ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಬೃಹತ್ ಸವಾಲಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದೆ.

ಕರೋನಾ ಎಂಬ ಮಹಾಮಾರಿ ಕಳೆದ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಮೃಧಂಗ ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ಅನೇಕರು ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಸೂಕ್ತ ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸುವಂತೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಕರೋನಾ ವೈರಸ್ ಹಾವಳಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಭಾವಿಸಿತ್ತು. ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಹ ಯಾವುದೇ ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಹಿಸದೆ ಅಸಡ್ಡೆ ತೋರಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ಊರ ಸುಟ್ಟ ಕಿಡಿ ಇಂದು ಮನೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ.

ಮಾಹಿತಿದಾರ ವಿವರ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಹೆಸರು	ವಯಸ್ಸು	ಮೂಲ ವೃತ್ತಿ	ವಿಳಾಸ
1.	ಪದ್ಮಮ್ಮ	37	ತರಕಾರಿ	32ನೇ ವಾರ್ಡ್ ಬಾಣದಕೇರಿ ಹೊಸಪೇಟೆ
2.	ಗಾಯತ್ರಿ	60	ತರಕಾರಿ	32ನೇ ವಾರ್ಡ್ ಬಾಣದಕೇರಿ ಹೊಸಪೇಟೆ
3.	ಭೀಮವ್ವ ಈ.	56	ತರಕಾರಿ	32ನೇ ವಾರ್ಡ್ ಬಾಣದಕೇರಿ ಹೊಸಪೇಟೆ
4.	ಲಕ್ಷ್ಮೀ	50	ತರಕಾರಿ	32ನೇ ವಾರ್ಡ್ ಬಾಣದಕೇರಿ ಹೊಸಪೇಟೆ
5.	ಗೀತಾ	30	ತರಕಾರಿ	32ನೇ ವಾರ್ಡ್ ಬಾಣದಕೇರಿ ಹೊಸಪೇಟೆ
6.	ಹುಲಿಗಮ್ಮ	35	ತರಕಾರಿ	34ನೇ ವಾರ್ಡ್ ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಹೊಸಪೇಟೆ
7.	ಮಾಹರಳ ಶಂಕ್ರಮ್ಮ	50	ತರಕಾರಿ	34ನೇ ವಾರ್ಡ್ ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಹೊಸಪೇಟೆ
8.	ಹನುಮಂತಮ್ಮ	60	ತರಕಾರಿ	34ನೇ ವಾರ್ಡ್ ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಹೊಸಪೇಟೆ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಹೆಸರು	ವಯಸ್ಸು	ಊರು	ವಿಳಾಸ
1.	ಮಾರೇಶ್	35	ಹೊಸಪೇಟೆ	ಬೀದಿ ಬದಿ ತರಕಾರಿ ಮಾರುವ
2.	ರಸುಲ್	30	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಎ.ಪಿ.ಎಂ.ಸಿ. ವ್ಯಾಪಾರಿ
3.	ಆನಚಿದ್ ಸಿಂಕ್	40	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬೀದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ
4.	ಶೇಖರ್	40	ಹೊಸಪೇಟೆ	ರೈತ
5.	ಸಂತೋಷ್	33	ಹೊಸಪೇಟೆ	ವ್ಯಾಪಾರಿ

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಹೇಮಲತ.ಎಚ್.ಎಂ.(2006) : “ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ದುಡಿಮೆ ಮಹಿಳಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಯೋಜನೆಗಳು” ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು ಡಿ.ವಿ.ಕೆ.ಮೂರ್ತಿ, ಪುಟ. ಸಂ.64
- ಮಂಗಳಾ ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ. ಡಿ. (2007): “ಸ್ವೀವಾದ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆ” ಪ್ರಕಾಶನ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಪುಟ.ಸಂ.69
- ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟಿ (2009) : “ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆ” ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಪುಟ.ಸಂ.223
- ಆಂಜನಪ್ಪ.ಬಿ.ಹೆಚ್. (2006): “ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ದುಡಿಮೆ” ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು ಸೃಷ್ಟಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ಪುಟ.ಸಂ.79-80
- ಚಂದ್ರಪೂಜಾರಿ.ಎಂ. (2016) : “ಅಭಿವೃದ್ಧಿ” ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಪುಟ.ಸಂ.79-80
- ಮೊಗಳ್ಳಿ ಗಣೇಶ್ (1999) : ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣ, ಪುಟ. ಸಂ. 23-24
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳು/ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳು/ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳು/ದೂರದರ್ಶನ

ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಡಾ. ಶಿವಪ್ಪ ಶಿ.ಭೂಮಣ್ಣವರ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬಿ.ವಿ.ವಿ ಸಂಘದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಾಗಲಕೋಟೆ.

1. ಪೀಠಿಕೆ

ಮಾನವನ ಬದುಕಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಧಿಸಿರುವ ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿ, ಅನುಭವ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವಾಕ್‌ಶಕ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಪವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ವಿಕಾಸ ಅದ್ಭುತ ಪವಾಡ. ಭಾಷೆ ಮಾನವನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಆಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ತನ್ನ ಅನುಭವ ಕಾಪಾಡಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಭಾಷೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಸಮಾಜ ಜೀವಿಯಾದ ಮಗು ಬೆಳೆಯಲು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಲು ಭಾಷೆ ಸಹಾಯಕ. “ನಾಲಿಗೆ ಕುಲವಂ” ಹೇಳಿತು ಎಂಬಂತೆ ಮಾನಸಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗೆ, ಜ್ಞಾನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಾ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಭಾಷೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ, ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ, ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಒಬ್ಬವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ತನ್ನ ತಾಯ್ನುಡಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಹೇಳುವಂತೆ “ತಾಯ್ನುಡಿಯಿಂದ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆ ನಿಜವಾದ ವಿದ್ಯೆ, ಪರರಯೆಂಜಲು ಯಾವಾಗಲೂ ಸವಿಯಲ್ಲ.” ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಅದರ ಮಾತೃಭಾಷೆಯೇ ಅದರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಪೋಷಣೆಯೊದಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಮಾತೃಭಾಷೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೃದಯ ಭಾಷೆ. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಹತ್ತಿರ ತರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆ. ಮಗುವು ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದು ಮಾತೃಭಾಷೆಯೇ ಹೊರತು ಕಲಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ. ಕಲಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರೂ ತನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಷ್ಟು ಸವಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾತೃಭಾಷೆಯು ರಕ್ತಗತವಾಗಿ ಕಲಿತಿದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ತುಂಬಾ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳಲ್ಲಿ ಆಲಿಸುವಿಕೆ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಮತ್ತು ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಬೇಕು. ಆದರೂ ಸಹ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಓದುಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆಯವರು, ಅನುಭವಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಲಿಸುವಿಕೆ, ಓದುಗಾರಿಕೆ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆ ಕೌಶಲಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

2. ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿರೂಪಣೆ

“ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ

ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ”.

3. ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.
2. ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
3. ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.
4. ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಾಗ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವುದು.
5. ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನ ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.

4. ಚಲಕಗಳ ಆಯ್ಕೆ

ಸಂಶೋಧನಾ ಚಲಕಗಳು – ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಘಟಕಗಳು

1. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ
2. ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ
3. ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ

ಸಂಶೋಧಕರ ಉದ್ದೇಶವು ಸಹವರ್ತಿ/ಮಧ್ಯಸ್ಥ ಚಲಕಗಳಾದ ಗ್ರಾಮೀಣ-ನಗರ, ಬಾಲಕರು-ಬಾಲಕಿಯರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ-ಅನುದಾನಿತ-ಅನುದಾನ ರಹಿತ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ.

5. ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಗಳು

1. ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಘಟಕಗಳಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿ, ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

2. ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಬಾಲಕಿಯರ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಭಿರುಚಿ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಭಿರುಚಿ, ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
3. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ, ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
4. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ, ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ಸಂಬಂಧ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
5. ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಘಟಕಗಳಾದ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ, ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ಸಂಬಂಧ ವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
6. ಅನುದಾನಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಘಟಕಗಳಾದ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ, ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಗಣನೀಯವಾದ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
7. ಅನುದಾನರಹಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಘಟಕಗಳಾದ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ, ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಗಣನೀಯವಾದ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

6. ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದು ಸಂಶೋಧಕರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು.

1. ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 166 ಸರಕಾರಿ, 99 ಅನುದಾನಿತ ಹಾಗೂ 121 ಅನುದಾನರಹಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ 23 ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು, 16 ಅನುದಾನಿತ ಹಾಗೂ 11 ಅನುದಾನರಹಿತ ಒಟ್ಟು 50 ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಪ್ರತಿಚ್ಛಯನದ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಯ್ದು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ಪ್ರತಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಿಂದ 10ನೆ ತರಗತಿಯ 10 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಂತೆ ಒಟ್ಟು 500 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಿಂದ

ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡ ಬೋಧನಾ ಶಿಕ್ಷಕರಂತೆ ಒಟ್ಟು 50 ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

7. ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ

ಸಂಶೋಧಕರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿದರ್ಶಿಗಳನ್ನು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಪ್ರತಿಚ್ಛಯನದ ಮೂಲಕ ಸರಕಾರಿ, ಅನುದಾನಿತ ಮತ್ತು ಅನುದಾನರಹಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸಂಶೋಧಕರ ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ. ಈ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳ ಮೂಲಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಶೇಕಡಾವಾರು ತಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳವಾರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ, ತಾರ್ಕಿಕ ಹಾಗೂ ಸಹ ಸಂಬಂಧ ವಿವಿಧ ತಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು.

8. ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಬಳಸಿದ ಸಾಧನಗಳು

1. ಸಂಶೋಧಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ.
2. ಸಂಶೋಧಕರ ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ.

9. ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ : ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ

ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಯ್ದು ಪ್ರತಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ಹತ್ತನೆ ತರಗತಿಯ 10 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 30 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು 45 ನಿಮಿಷಗಳ ಅವಧಿ ಕೊಟ್ಟರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು 30 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ಪಡೆದರು.

ಶಿಕ್ಷಕರ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ

ಶಿಕ್ಷಕರಿಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ 20 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಬೋಧಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಎಲ್ಲಾ 50 ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

10. ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ತಂತ್ರಗಳು

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ತಂತ್ರವಾಗಿ "ಶೇಕಡಾವಾರು ತಂತ್ರ" ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸರಕಾರಿ, ಅನುದಾನಿತ ಹಾಗೂ ಅನುದಾನರಹಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು - ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಿಳಿಯಲು, ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಶೇಕಡಾವಾರು ತಂತ್ರ, ಸರಾಸರಿ (Mean), ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ (Standard Deviation), ಕಾರ್ಲ್ ಪಿಯರ್ಸನ್ ಗುಣನಾ ಪೂರ್ಣ ಸಹಸಂಬಂಧ ತಂತ್ರ (Karl Pearson Product Moment Correlation Technique) t -

ಪರೀಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಏಕಮುಖ ಅನೋವಾ (ANOVA) ಪರೀಕ್ಷಣ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

11. ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಹಾಗೂ ಸಾರಾಂಶ

ಕೋಷ್ಟಕ-1 : ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬರವಣಿಗೆ ಕೌಶಲ ವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ವಿವರಗಳು.

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸಂಘಟಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು	ಶೇಕಡಾ ವಾರು
1.	ಆಯ್ದ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ನಿಬಂಧ ಬರವಣಿಗೆ	40	80
2.	ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದು ಪುಟ ಶುದ್ಧ ಬರಹ	35	70
3.	ಉತ್ತರ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಬಳಕೆಯ ಪರಿಚಯ	30	60
4.	ನೋಡಿ ಶುದ್ಧ ಬರಹ ಬರೆಯುವುದು	25	50
5.	ಚುಟುಕು/ಕವನ ರಚಿಸುವುದು	22	44
6.	ಗಾದೆ ಮಾತು ವಿಸ್ತರಣೆ	20	40
7.	ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮನೆಗೆಲಸ ನೀಡುವುದು	19	38
8.	ಅಕ್ಷರ ರೇಖಾ ವಿನ್ಯಾಸ ಬರೆಯುವುದು	18	36
9.	ಪತ್ರ ಲೇಖನ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು	15	30
10.	ಅಕ್ಷರ ಪದ ಜೋಡಣೆ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು	12	24
11.	ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸದ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು.	10	20

ಪ್ರತಿಶತ 80ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಆಯ್ದ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ನಿಬಂಧ ಬರೆಯಲು ಸೂಚನೆ, ಪ್ರತಿಶತ 70ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದು ಪುಟ ಶುದ್ಧ ಬರಹ, ಪ್ರತಿಶತ 60 ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಉತ್ತರ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಬಳಕೆಯ ಪರಿಚಯ, ಪ್ರತಿಶತ 50ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ನೋಡಿ ಶುದ್ಧ ಬರಹ ಬರೆಯುವುದು, ಪ್ರತಿಶತ 44ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಚುಟುಕು/ಕವನ ರಚಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಶತ 40ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಗಾದೆ ಮಾತು ವಿಸ್ತರಣೆ,

ಕೋಷ್ಟಕ-3 : ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಘಟಕಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಸರಾಸರಿ ಹಾಗೂ ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಶಾಲೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಂದರೆ ಸರಕಾರಿ, ಅನುದಾನಿತ ಹಾಗೂ ಅನುದಾನರಹಿತ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೋಷ್ಟಕ ಕೆಳಗಿನ ತತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಲಕಗಳು	ಸಾರಾಂಶ		ಅನುದಾನಿತ		ಅನುದಾನ ರಹಿತ	
	ಸರಕಾರಿ	ಅನುದಾನಿತ	ಅನುದಾನ ರಹಿತ	ಸರಕಾರಿ	ಅನುದಾನಿತ	ಅನುದಾನ ರಹಿತ
ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ	ಒಟ್ಟು	230	160	110	500	
	ಸರಾಸರಿ	14.76	15.49	15.72	15.22	
ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ	ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ	3.24	3.61	3.90	3.54	
	ಸರಾಸರಿ	4.88	5.73	5.63	5.33	
ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ	ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ	1.41	1.60	1.75	1.61	
	ಸರಾಸರಿ	11.14	12.77	12.16	11.91	
	ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ	2.68	2.89	2.97	2.90	

1. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ 15.22 ± 3.54 ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅನುದಾನರಹಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ (15.72 ± 3.90) ಇದ್ದರೆ, ಅನುದಾನಿತ

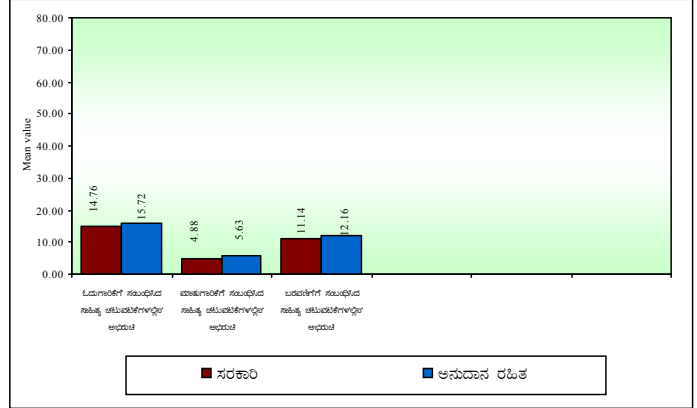
ಪ್ರತಿಶತ 38ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮನೆಗೆಲಸ ನೀಡುವುದು, ಪ್ರತಿಶತ 36ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಕ್ಷರ ರೇಖಾ ವಿನ್ಯಾಸ ಬರೆಯುವುದು, ಪ್ರತಿಶತ 30ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪತ್ರ ಲೇಖನ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಶತ 24ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಕ್ಷರ ಪದ ಜೋಡಣೆ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಶತ 20ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸದ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು, ಅಂದವಾಗಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಲು ತಿಳಿಸುವ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬರವಣಿಗೆ ಕೌಶಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಂಘಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಶತ 60ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರಚಲಿತ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಆಶುಭಾಷಣ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಪ್ರತಿಶತ 58ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಚರ್ಚೆ ಹಾಗೂ ತರ್ಕಕೂಟಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ, ಪ್ರತಿಶತ 56ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಜಾಗತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಭಾಷಣ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿಶತ 50ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಹಾನ್ ನಾಯಕರ ಜೀವನ ಕಥೆ ಹೇಳಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಶತ 44ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಸಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿಶತ 40ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿವಿಧ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ನಾಟಕ ಮಾಡಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಶತ 30ರಷ್ಟು ಆಯ್ದ ಪದ್ಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿಶತ 24ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿಶತ 20ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪಾಠದಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಶತ 20ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾದರಿ ಅಣಕು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರಚಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿಶತ 16ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಗಟ್ಟಿ ವಾಚನ ಮಾಡಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿಶತ 16ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪದಬಂಧ ಹಾಗೂ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಶತ 12ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯುವುದು, ಪ್ರತಿಶತ 12ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ವರದಿ ವಾಚನ ಮಾಡಿಸುವುದು.. ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ (15.49 ± 3.61) ಇದೆ. ಹಾಗೂ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ (14.76 ± 3.24) ಇದೆ.

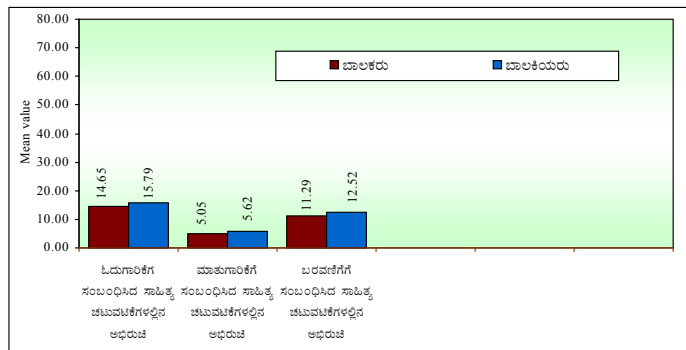
- ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ 5.33 ± 1.61 ಇದೆ, ಆದರೆ ಅನುದಾನರಹಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ (5.73 ± 3.90) ಇದೆ. ಆದರೆ ಅನುದಾನಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ (5.63 ± 1.75) ಇದೆ. ಹಾಗೂ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ (4.88 ± 1.41) ಇದೆ.
- ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ 11.91 ± 2.90 ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅನುದಾನಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ (12.77 ± 2.89) ಇದೆ. ಆದರೆ ಅನುದಾನರಹಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ (12.16 ± 2.97) ಇದ್ದರೆ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿರುಚಿಯ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ (11.14 ± 2.68) ಇದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-4 : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಘಟಕಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕಗಳ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಬಾಲಕ ಹಾಗೂ ಬಾಲಕಿಯರ ಸಂಬಂಧ t-ಪರೀಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು.

ಚಲಕಗಳು	ಲಿಂಗ	Mean	SD	SE	t-ಮೌಲ್ಯ	P- ಮೌಲ್ಯ
ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ	ಬಾಲಕರು	14.65	3.37	0.21	-3.6394	<0.05, S
	ಬಾಲಕಿಯರು	15.79	3.63	0.23		
ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ	ಬಾಲಕರು	5.05	1.63	0.10	-4.0010	<0.05, S
	ಬಾಲಕಿಯರು	4.88	5.73	5.63		
ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿ	ಬಾಲಕರು	11.29	1.60	1.75	-4.8664	<0.05, S
	ಬಾಲಕಿಯರು	11.14	12.77	12.16		

1. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕ $(t = -3.6394, p < 0.05)$, ಇದು .05 ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಹತೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರು ಮತ್ತು ಬಾಲಕಿಯರ ಫಲಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರರ್ಥ ಏನೆಂದರೆ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಾಲಕಿಯರ ಅಲ್ಲಿನ ಬಾಲಕರಿಗಿಂತ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿರುಚಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

- ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕ $(t = -4.0010, p < 0.05)$, ಇದು .05 ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಹತೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಬಾಲಕ ಹಾಗೂ ಬಾಲಕಿಯರಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಬಾಲಕಿಯರ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರಿಗಿಂತ ಗಣನೀಯವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.
- ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ಬಾಲಕರು ಹಾಗೂ ಬಾಲಕಿಯರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕಗಳು $(t = -4.8664, p < 0.05)$ ಇದು 0.05 ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಹತೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಬಾಲಕಿಯರು ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯ ಫಲಾಂಕಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ಬಾಲಕರ ಫಲಾಂಕಗಳಿಗಿಂತ ಗಣನೀಯವಾದ ಹೆಚ್ಚಳ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

